

בסיעתא דשמיא

שמעתתא

שו"ת ועיונים במקראות התורה
לפי סדר הפרשיות
שנתחדשו ונתלבנו בדיבוק חברים
בבי - מדרשא ת"ת קהל חסידים אלעד
מכינה לישיבה קטנה - תשפ"א

אקדמות מילין

חודש מנחם אב 'החודש שיתפכו הימים מאבל ליום טוב' - תשפ"א

ישמחו התלמידים ויעלו הני צורבא מרבנן, לעת אשר זכינו בעזר שמו יתברך להעלות עלי היגיון הני מילי מעלייתא ד'שמעתתא', במקראות פרשיות התורה - שנתחדשו ונתלבנו ביני עמודי היכי דהוי גרסי בדיבוק ודקדוק חברים, בהיכלא קדישא שיעור **"מכינה לישיבה" דת"ת "קהל חסידים" אלעד** - בשנה זו שנת תשפ"א.

חידושי תורה הלל, מהווים הם, בעזר הבורא, חוליה בשרשרת של פריחה חינוכית מופלאה ועתירת תוכן בשנה זו. עלו ונתעלו - בסייעתא דשמיא - אלו התלמידים בדרכי התורה בהבנה ובבקיאות, בעיון ובחידושי תורה, כאשר השיגו קנייני תורה נעלות ומרוממות, הן בשיעורי עיון, הן בשיעורי בקיאות, הן בסדרת מבחני "תלמודו בידו" שנערכו בהצלחה מרובה, והיו דפי המסכתות חקוקים ושנונים על לוחות לבבם במשך כל ימות השנה, עד לאורך ימים להבא.

"שמעתתא" - בגיל, בצהלה, וברגש, הננו מגישים בפניכם מאסף תורני משובח זה.
"שמעתתא" - כמעשהו בראשונה כך מעשהו ב'שנה' ברוך השם. רעיון תורני חדשני שהערה הבורא ית"ש רוח חדשה במוחי כבר מלפני שנה. **אי אפשר לבית המדרש בלא חידוש!** - כך לימדנו חז"ל במסכת חגיגה (א.ג). לכל אדם ולכל מקום נדרשים החידוש והתחדשות לפום דרגא דיליה וכפי הנדרש. אכן התחדש רעיון נפלא זה כאשר מידי שבוע בשבוע הוגש בפני בחורי החמד שאלת פלפול במקראי פרשיות התורה, לחדד מוחם של הבחורים, להאדיר ליבם וראשם בעוד מושגי תורה וסוגיות הש"ס הנמצאים במרחבי פסוקי התורה, כאשר בעקביות השיבו הבחורים תשובות מפולפלות וחידושים נהירים ובהירים שדלו מעמקי התלמוד. תועלת הלימודית והחינוכית כאחד שהייתה להם ממדור זה בס"ד - חשובה לאין ערוך, כאשר בשעות הלילה לאחר סדרי התלמוד, היו יושבים בבתי מדרשות וחפשו ואיתרו תשובות בכל כרכי ספרי המפרשים, עיינו המה בחידושי גאוני הדורות, ובכך היו ראשם ומעיינם בתוככי חוקי אוריינתא. קורת רוח מרובה הייתה להורי התלמידים כאשר פגשו הם לומדי או מתפללי בתי הכנסיות, וסיפרו המה להורי התלמידים המצויינים כי 'עסוק' בנו בלחדש חידושי 'שמעתתא' ולהשיב וללבן השאלות שהובאו בשיעור בקיאות במסגרת 'שמעתתא'.

מה נאה היה לראות כי אף בין כתלי התלמוד תורה, ניגשו בחורי 'מכינה לישיבה' למרביצי התורה ולמחנכים הדגולים, ושיתפו אותם בשאלה, וחידדו יחד להעלות תשובות מעניינות וחידושים נאים ומאירים במקראות התורה - חלקם אף מתפרסמים כאן במאסף 'שמעתתא' זה, כאשר עניינם תחזינה את תשובותם על שאלות פרשיות התורה.

כעת הגיע עת הזמיר! אמרנו וענינו לאסף הני חדוותא דשמעתתא, הני פניני תורה שחידשו והגו בליבם של אלו התלמידים, לקבץ נפזרים ולאגדם, למען יוכלו לאורך ימים ושנים לעיין בחידושים נפלאים במקראות פרשיות התורה - לפי סדר שבתות השנה.

כאן המקום להודות ולהלל להאי גברה רבה, העומד בראש ניהול הרוחני של היכל התלמוד תורה - ה"ה

המחנך הנודע, שבחו מי ימלל - אין גומרים עליו את ההלל,

הרה"ג רבי אליעזר לאנג שליט"א, מנהל החינוכי

העושה במלאכתו - מלאכת הקודש, במסירות וללא ליאות, בהעמדת דורות של צעירי צאן לתורה לחסידות ולמידות, כשמטרה אחת רבת אנפין לנגד עיניו: להגדיל תורה ולהאדירה! להעלות את התלמידים למעלות רמות ונשגבות בחשקת התורה בשקידה, בידיעה רחבה ובהבנה ישרה; ביראת ה' טהורה, בטיפוח כל מדה נכונה. יהא רעוא מן קדם אבוהון דבשמיא, שיזכה עוד רבות בשנים לנהלנו, לחנך דורות ישרים תפארת כרם בית ה', מתוך שמחה ומנוחה לעולמי עד.

מזמור לתודה - מקרב לב אגיש בשורות ספורות הללו להאי גברה רבה ויקירא, איש האשכולות, המפורסם לשבח ולתהילה - בקרב עם סגולה,

העומד בראש ניהול המוסדות

ה"ה כש"ת הרה"ח רבי בן ציון דייטש שליט"א

אשר במסירות מופלאה ובנאמנות רבה, מיטיבים עמנו בכל ימות השנה ברוח ובגשם, לא מסתפק במועט אלא ממריץ בכשרון ברוך להאדיר קול התורה בקרב היכלינו, ודואג בכל לב ונפש לבל יחסר המזג תשרה השכינה במעשי ידיו, ויראה ברכה והצלחה בכל אשר יפנה, מתוך רוב כל.

הברכה אחת היא למע"כ **הגאון החשוב רבי יצחק אהרן קליין שליט"א** - מנהל חינוכי בהיכל התלמוד תורה. אשר שם כוחו ומרצו להשפיע - ברוב תבונה, תורה וחסידות ודרכי קניינה בקרב התלמידים. ואף במדור זה 'שמעתתא' היו התלמידים מחדדים ומתחדדים עימו בתשובות הגונות ונאדרות לפאר קובץ תורני זה, כשכל מטרתו להגדיל כבוד התורה וידיעתה בקרב הצעירים, טופח הוא ע"מ להטפח בהכוונת התלמידים להתעלות על במתי התורה והיראה.

ברכה מיוחדת להאי גברא, תלמיד חכם נודע, ומחבר ספרים רבים שיצאו שמם לתהילה בעולם התורה וההלכה, **ה"ה הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א** בעמח"ס 'גם אני אודך' ו'פרדס יוסף', אשר חלק נבחר מהני שאלות ועיוני מקראות התורה, שלח ושיגר למען יוכלו התלמידים לחדד בפלפולה של מקראות פרושיות התורה, והכל, לשם שמים שלא על מנת לקבל פרס, אלא למען שמו יתברך ותורתו הקדושה. כן נשגר ברכות והודאות קדם ידידנו עוז המחנך הדגול **הרב ישכר בנדיקט שליט"א** מפקח לגיל הרך בהיכל הת"ת, שבמידת טובו וכשרונו העלה הרבה שאלות לעיון בפני התלמידים, וחלקם מתפרסמים בקובץ מבורך זה.

יהי רצון מלפני נותן התורה יתברך שמו, שנזכה להיות תמיד כל ימי חיינו, מיושבי בית מדרשה של-תורה, ללמוד וללמד את תורתך הקדושה, מתוך מנוחה ושמחה, שלא ייבש המעיין ולא יקצץ האילן פרי עץ חיים וקיים, ובמהרה נזכה לקבל פני גואלינו משיח צדקנו אמכי"ר.

בגיל ובשמחה

בברכת התורה

שמואל צבי גנץ - מג"ש בקיאות

תוכן העניינים

ערב ראש השנה

קושיא א' - בענין גזירה שמוא יעבירונו בשופר..... י'.

קושיא ב' - בענין ספרי חיים ומתים פתוחים לפניו..... ז'.

פרשת בראשית

בענין אין קטיגור נעשה סניגור..... ט'.

פרשת נח

האם הרקיבו הפירות בתיבת נח..... י'.

פרשת לך לך

בענין הקורא לאברהם 'אברהם' בגדרי הלאו..... י"ב.

פרשת וירא

בענין שלישי למילה..... י"ג.

פרשת חיי שרה

האיך לא חשש אליעזר שיתפס לשקר..... י"ד.

פרשת תולדות

(א) את בכורתי לקח - בענין קניית הבכורה..... ט"ז.

(ב) גדרי הבכורה והמסתעף..... י"ח.

פרשת ויצא

בענין ויקח מאבני המקום..... כ'.

פרשת וישלח

בענין שמות לרחובות העיר..... כ"ב.

פרשת וישב

בענין קפץ רוגזו של יוסף..... כ"ד.

חנוכה (א) בענין קושיית הגר"ח בשמן של חנוכה..... כ"ה.

חנוכה (ב) בענין "הדליקו נרות" בחצרות קדשך..... כ"ח.

פרשת ויגש

בענין אל תרגזו בדרך..... כ"ט.

פרשת ויחי

בענין ברכת הבנים..... ל"ב.

פרשת שמות

בענין "והנה נער בוכה" - בכייתו של נער יהודי, והשוני מעכו"ם..... ל"ד.

פרשת וארא

בענין היכן התפלל משה להפסקת המכה..... ל"ו.

פרשת בא

בענין 'וישאלו איש מרעהו'..... ל"ח.

פרשת בשלח

בענין שם שם לו "חק" ומשפט - בדבר החוקים..... מ'.

פרשת יתרו

בענין נתינת שמות לבני משה..... מ"ב.

פרשת משפטים

בענין רציעה באוון ימנית..... מ"ד.

פרשת תרומה

(א) בענין תרומה וצדקה..... מ"ה.

(ב) בענין בניית הארון..... מ"ז.

פרשת תצוה

בענין החילוק בין מצות מנורה למצות חנוכה.....מ"ח

פרשת כי תשא

בענין מעשה שבירת הלוחות.....נ'

פרשת ויקהל פקודי

בענין מלאכת המשכן על ידי צירופי שמות.....נ"ב

פרשת ויקרא

בענין שחיטה על ידי כהן.....נ"ד

פרשת צו

בענין ריצת הכהן בכבש.....נ"ו

פרשת תזריע מצורע

בענין נגעי בתיים.....נ"ז

פרשת אחרי קדושים

בענין קדושת ישראל כקדושת הקב"ה "יכול כמוני".....נ"ח

פרשת אמור

לג בעומר(א) בענין אי מפסיקין באמצע תורה לקרי"ש לשיטת רשב"י.....ס"ב

לג בעומר(ב) בענין עצי חרובין במערת רשב"י אי שייכי ערלה.....ס"ג

לג בעומר - בענין דבר שאין מתכון לשיטת רשב"י.....ס"ה

פרשת בהר בחוקותי

בענין וחי אחיך עמך.....ס"ז

פרשת במדבר

שבועות - בענין טענת משה רבינו למלאכים טרם קבלת התורה.....ס"ז

פרשת בהעלותך

בענין למה ניגרע - פסח שני.....ס"ח

פרשת שלח

בענין עצת המרגלים באם היה בכשרות.....ע'

פרשת קורח

בענין מה ראה לחלוק? מצות פרה אדומה ראה.....ע"ב

פרשת חוקת

מצות פרה אדומה חוקה היא! על איזה חלק?.....ע"ז

פרשת בלק

בענין ביקשו לקבוע פרשת בלק בקרי"ש.....ע"ח

פרשת פינחס

בדבר קנאות פינחסותפילתו.....ע"ט

פרשת שופטים

.....פ'

פרשת כי תצא

האם יש איסור להישבע שבועת אמת.....פ"א

פרשת כי תבוא

בגדר מצות ביכורים והמסתעף.....פ"ב

פרשת נצבים וילך

בענין מלך שמחל על כבודו.....פ"ד

ערב ראש השנה תשפ"א

קושיא עצומה

הנה קיי"ל בגמרא שלא תוקעים בשופר ואין קוראים במגילה ולא נוטלים לולב ביום טוב של להיות בשבת גזירה שמא יעבירונו ד' אמות.
וצריך עיון מדוע כשפסח יום הראשון בשבת לא נדחה מצות מצה ד' כוסות אכילת מרור - מהטעם דשמא יעבירונו?

ד. עוד הביא ליישב הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו שבפסח איתא להדיא בקרבן פסח שזה דוחה שבת כדילפינן מ"במועדו" ויש מצוה לאכול קרבן פסח עם מצה ומרור ולכן לא שייכי לדחות משום גזירה דרבנן, משא"כ בשופר.

ה. עוד הביא ליישב הבחור הנ"ל דהנה בשופר יש בראש השנה עוד מצוות היום דרבנן כגון תפילות והסעודות, וכן בפורים יש חוץ ממצוות מגילה עוד מצוות כמו משלוח מנות אבל בפסח יש הרבה חלקים מצוות הלילה והכל תלוי בסדר ואם יתבטל מצות מצה ייתכן שיתבטל כל המצוות כמו מרור והגדה שהכל בתר מצה גריד.

ו. עוד תירץ משובח הביא הבחור המצויין **צבי רוזנברג** נ"ו דרך בשופר יש חשש של טלטול, מכיון שבמצה יוכל להשאיר את זה בביתו, משא"כ בשופר הוא אמור לתקוע עם זה בבית כנסת ויש לו לשאול את הרב הלכות הברכות והתקיעות, ודו"ק.

א. יישוב הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו כי כל העניין שגזרו על שופר וכן על מגילה ולולב כדי שיתלמד הלכותיה ופרטי דקדוקי ההלכות, משא"כ המצוה מצוה של אכילה כפשוטו, וכי צריך להתלמד לאכול?! ויפה תירצת.

ב. יישוב נאה ומשובח הביא הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו דהנה בספר "מקראי קודש" הביא שאין חשש במצה לגזור גזירה זו, דכל איסור טלטול שיעורו ב"שתי כותבות" משא"כ במצות מצה ששיעורו ב"כזית" ויתכן שיכול לילך להתלמד אצל רבו אף בכזית ולא יתחייב ודו"ק.

ג. תירוצ נאה הביא הבחור המצויין **חיים מרדכי עקשטיין** נ"ו דהנה לא גזרו במצות מצה ובד' כוסות, כי היה המנהג בלולב שלא היה לכל אחד ואחד ארבעת המינים אלא לוקחים מהמרא דאתרא או מהדין העיר ושם יוצאים יד"ח, ולכן היה חשש שמא ילך ויטלטל, משא"כ מצה ומרור כל אחד היה יושב בביתו, וידע להסתדר עם זה.

קושיא ב':

הנה קיי"ל דאין אומרים הלל בראש השנה כי ספרי חיים פתוחים לפניו ואתם אומרים שירה, ולכאורה צ"ב והרי איתא בטו"ז הלכות ראש השנה ומובא במשנ"ב בהלכות ראש השנה, כי מסתפרין ולובשים בגדי לבנים והטעם: כי בטוחים אנחנו בבורא כי נצא זכאי בדין, הרי דזהו יום שמחה שלובשים בשביל כך לבנים ומדוע שלא נאמר הלל כבשאר ימי שמחה ומועד?

בער"ה על השמחה העצומה שזכינו ליכנס בברית עם הנבחר, אך על החלק השני של חשבון פרטי עם ישראל בינם לבין הבורא על זה חיל ורעדה יאחזון ולא שייכי בשל כך לומר הלל בראש השנה.

ג. עוד הביא ליישב הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו דמבואר **במחצית השקל** בסימן תקפ"ח באריכות דהנה בהלל יש לחשוש שמא יתקן כלי שיר, והדברים מובאים באריכות (שם במחצה"ש).

ד. תירוצ נאה הביאו הבחורים המצויינים **חיים שמרלר** נ"ו ו**זושא זענגר** נ"ו דהנה הלל יש לומר רק היכי שיש ניצחון וגמר מלחמה או ניצחון וגמר עניין כל דהו כמו לאחר יציאת מצרים יש לפזז ולהלל על החסד שהוצאנו ממצרים, אבל בראש השנה אכן בטוחים שנצא זכאי בדין ויש לשמוח ביום זה כמבואר בהלכה אך עדיין לא נחתמים ולא נסתיים הדין ולכן לא שייכי לומר הלל, ויפה הוא, וכן תירץ הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו.

ה. תירוצ משובח הביא הבחור המצויין **חיים מרדכי עקשטיין** נ"ו, דהנה במצות הלל יש לומר ב"שמחה יתירה", והנה בראש השנה אכן יש לשמוח ולבטוח בבורא, אך שמחה יתירה לא מצינו שנכתב על כך,

א. תשובה יפה הביא הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו דהנה מובא בספר **"כפות תמרים"** שבשביעי של פסח גם אין אומרים הלל, למה? כי מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה" שהנה נכון שבני ישראל בטוחים, אבל יש גם את הגוים שאלו המה גם יצורי הבורא ית"ש ולכן לא אומרים שירה בשביעי של פסח. ויתכן גם בראש השנה ש'ספרי חיים וספרי מתים וכו' פתוחים לפניו ואתם אומרים שירה, דהנה נכון שבני ישראל עצומים במידת בטחונם באבינו שבשמים, אך מכל מקום מכיון שיש שנידונים למיתה והמה יצורי הבורא זהו גם "מעשי ידי" ולכן לא שייכי לומר הלל בר"ה וביוכ"פ.

ב. תירוצ נאה הביאו הבחורים המצויינים **שמואל דוד טויב** נ"ו ו**משה וואלף פאנעט** נ"ו, בשם הגה"ק רבינו שלמה קלוגר "החכמת שלמה", דהנה יש שני סוגי דינים בר"ה, שאומות העולם פונים ובאים בכל ראש השנה וטוענים לפני הקב"ה שיטוש חלילה את בני ישראל עמו, ועל זה יש דין, אם ניפול בחלק ה' עמו ויש עוד דין בר"ה כלפי בני ישראל בעצמם על עוונם ח"ו, ועל עבירות שבין אדם למקום ובין אדם לחבירו, והנה על חלק הראשון בטוחים בני ישראל כי ה' חלק עמו ולא יטוש ה' עמו, ובטוחים כצור איתן כי ה' יבחר בנו, ולכן מכבסין ומסתפרין

בלבבו, ויתעדף השמחה מעל האימה, ע"כ הקילו בענין זה כדי להדגיש את האימה והיראה מפחד הדין, ודו"ק.

ז. עוד הביא ליישב הבחור המצויין **אברהם שוורץ** נ"ו דכמו שמצינו שבשבת במנחה אומרים 'ובא לציון' ולא נותר לומר תפילה זו בשחרית כבימות החול, משום דמכיון שיש בשבת תפילות ארוכות, משום "טירחא דציבורא" הקילו ודחו את זה בתפילת מנחה, הכא נמי יש לצדד ולומר כי משום טירחא דציבורא מחמת ריבוי התפילות שיש בימי ראש השנה ויום הכפורים לא תיקנו תפילה זו.

אדרבה ואדרבה, א"א שמחה יתירה, כי בפירוש איתא בהלכה שיהא "ירא וחרד" מאימת הדין, כפי שנמצא באמירת הפיוטים "אתיתי לחננך בלב קרוע ומורתח", וכן היה נוהג המהרש"ל שלא לאכול דגים בראש השנה אע"פ שהיה מאכל מאוד חביב, בשביל להראות אימת הדין עליו, ויפה הוא!

ו. יש עוד תירוץ נאה מאת הבחור המצויין **אברהם שוורץ** נ"ו כי **במשנ"ב** (סק"א סימן תרפד) איתא שאפילו אנו בטוחים כ"כ בהקב"ה שנצא זכאי בדין כתב כך: ומכל מקום יהא ירד וחרד מאימת הדין, ולכן באם ייאמר הלל בימים הללו יתרבה שמחה יתירה

פרשת בראשית

קושיא עצומה:

אין קטיגור נעשה סניגור בפרשתנו בראשית (ג, יד) כתוב: ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגורות. פירש רש"י: "עלה תאנה - הוא העץ שאכלו ממנו. בדבר שנתקלקלו בו נתקנו". בספר מרפסין איגרי בפרשתנו הקשו, וז"ל: קשה: במסכת ראש השנה (כ"ו ע"א) מובא: "אמר רב חסדא: מפני מה אין כהן גדול נכנס בבגדי זהב לפני ולפנים לעבוד עבודה, ? לפי שאין קטיגור נעשה סניגור". מטעם זה גם פסלה המשנה (שם) לתקוע בשופר העשוי מקרן של פרה, לפי ש"אין קטיגור נעשה סניגור". כיצד, אם כן, יתכן לומר שאדם וחיה תפרו חגורות מן העץ שממנו אכלו משום ש"בדבר שנתקלקלו בו נתקנו", הלא אדרבה, היה להם להימנע מלהשתמש בעץ בו חטאו, שהרי "אין קטיגור נעשה סניגור", ? כיצד שני מושגים אלו - "בדבר שנתקלקלו בו נתקנו", ו"אין קטיגור נעשה סניגור" - עולים בקנה אחד, ? עכ"ל. תודות לידי מכובדינו הדגול הגאון גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א על מסירת השאלה

שהנה הדין של "אין קטיגור נעשה סניגור" נאמר רק בעבודת פנים בבית המקדש, וכמבואר בדברי הגמרא בראש השנה שם. (עכ"ד)

ג. שלח תשובה נפלאה הגאון רבי גמליאל רבינוביץ די"ל בס"ד שדייקא בראש השנה ויום הכיפורים שהם ימי דין, שייך המושג של "אין קטיגור נעשה סניגור",

כי בימים אלו יש מקטרג שמנסה להזכיר מה שעשו, ולא שייך להביא דבר זה שעשו בו חטא, כדי לעורר בזה זכויות, אולם בשאר ימות השנה, אדרבה יש מושג "בדבר שנתקלקלו בו נתקנו", וכעין שאמרו חז"ל (יומא פ"ו ע"ב) היכי דמי תשובה, באותו פרק, באותו מקום. והבן.

א. תירצו שם בשם הגרש"ז ברוידא: כאשר בא האדם לעבוד עבודת ה', וחפץ בריצוי לפני ה', כמו בעבודת כהן גדול ביום הכיפורים ובתקיעת שופר, לא טוב לו שיזכיר עוונותיו בשעה שרוצה לסנגר, שהרי "אין קטיגור נעשה סניגור" לפני ה'. אך כשהאדם בינו לבין עצמו, כאדם הראשון וחיה אחר החטא, שראוי שיזכירו לעצמם חטאם לצורך החרטה והתשובה, הרי אין לך זכרון טוב יותר לחטא שגרם להם לכסות את עצמם - יותר מאשר התכסות בעלים מאותו העץ שפגמו בו, כי זה גורם לחוש טוב יותר עד היכן תוצאת החטא מגיעה. לכן בכי האי גוונא אמרין: "בדבר שנתקלקלו בו נתקנו". (עכ"ד)

ב. עוד תירצו שם בשם מרן הגר"ח קניבסקי:

פרשת נח

קושיא עצומה:

האם הרקיבו הפירות בתיבת נח - בפרשתנו פרשת נח כתוב: והקימותי את בריתי אתך. (בראשית ו', י"ח).

פירש רש"י, "ברית היה צריך, על הפירות שלא ירקבו ועפשו". עכ"ל.

בספר "עקבי דוד", להגה"ח רבי אלחנן יעקב דוד הכהן רבינוביץ שליט"א, הקשה, וז"ל, בני הרב זאב נחום שליט"א שמע מהמלמד המופלא, הסיפור שמובא בחז"ל על החיה "זיקתא" שלא ידע נח מה היא אוכלת, עד שנח פתח רימון, ונפלה תולעת על הריצפה, והחיה "זיקתא" אכלה התולעת, אז הבין נח, שחיה זו מאכלה תולעים, לקח נח, סובין מעורב בקמח, ועשה מהם עיסה, וכשזה התליע נתן לה לאכול. והקשה בני הג"ל. ממעשה זה רואים שכן הרקיבו הפירות, דמהיכן תולעים צומחים, אם לא נרקב הפרי קודם. ?

א. לא היה שם עיסה בכלל, רק תולעים, וזה נתן לחיה "זיקתא" לאכול.

ב. הביא הגאון **רבי גמליאל רבינוביץ** לתרץ וכן כמה תלמידים כתבו לתרץ ומובא אף בספר "גם ברוך יהיה", וש"ס, כמה אופנים ליישב, הנה תחילה וראש המעיין היטב בדברי המדרש רבה (פרק ל"א), ובדברי רש"י (סו) ימצא שהברית על הפירות היתה שלא ירקבו ושלא יתעפשו ושלא ישתנו, אך לא מובא שם שלא יתלעו, שהרי לא יתכן כדבר הזה, שהלא גם הרמשים והתולעים נכנסו לתיבה, וגם הם צריכים לאכול. ומה עוד שהואיל וזה היה מאכלה של הזיקית, משום כך שלח ה' מזון לזיקית, והתלע הרימון כדי לתת לה מאכלה, וכמ"ש בספר באר יוסף (עמוד כ"ב) ללמוד מן הפסוק "מכל מאכל אשר יאכל", לכלול גם את האוכלים המתהווים מן האוכלים, כדוגמת הזיקית שאכלה רק תולעים. ע"כ. ועל כן הואיל וזה מאכלה של הזיקית, היה צורך בהתלעת הפרי.

ג. ועוד הביאו כמה תלמידים מצויינים יש לתרץ ע"פ לשון המדרש רבה הנ"ל, "פירות שאתה כונס", דהיינו רק פירות שכינס נח לתיבה לצורך מאכלם במבול, ויתכן ורימון זה היה בתיבה בעת שבנה

א. בספר "גם אני אודך" הביא דברור שהתולעת שנמצא בתוך פרי, באופן שלא הגיע מבחוץ, זה ריקבון מהפרי, אבל לא כתוב בגמרא שכל הרימון נרקב, רק כתוב בגמ' (סנהדרין דף ק"ח ע"ב) "יומא חד הוה יתיב וקא פאלי רימונא, נפל תולעתא מיניה" פירוש: נח, חתך רימון ונפל תולעת משם, היינו שכל הרימון לא היה רקוב, רק הקב"ה עשה קצת ריקבון ברימון, שבריקבון זה יכול להווצר תולעת, כדי שתוכל החיה "זיקתא" לאכול, ועל ידי זה יידע נח מה להכין לה. אבל כל הרימון לא נרקב.

והראיה הוא שנתקיים הברכה שלא נרקב הפירות, שאם היה ריקבון בפירות, למה הוצרכה הגמרא להסביר שנח עשה לה מאכל, שמזה נהיה התולעים. היה יכול להאכילה פירות שנרקבו, ומדכתבה הגמרא שזאת עשה נח, ש"מ שלא היה שם שום ריקבון בפירות.

והסיבה שנהיה תולעים בעיסה זו, מסביר **הבן איש חי** (בן יהודה סנהדרין דף ק"ח ע"ב ד"ה גביל) שנח לקח סובין שמעורב בהם קמח, אחר הלישה יתלע, מחמת רוב החום של התיבה, שהוא נשאר בלא אפיה זמן הרבה. (עכ"ל). הרי שמבואר להדיא שגם עיסה זו לא נרקבה, רק כיון שעשה עיסה סובין עם קמח ומים, והשאיר אותה בתיבה בחום הרבה זמן, זה יצר תולעים, שכל העיסה נתמלא מלא תולעים, וכבר

יא

מיירי כלל בפירות, אלא בעץ, ומשום כך לא קשיא מידי מדוע התליע הפרי, ובזה גם יש לבאר המשך דברי הגמרא כיצד היה מאכיל נח את הזיקית, "הוה גביל לה חיזרא, כי מתלע אכלה", דהיינו היה מתליע ענפים, ומדוע לא התליע נח פירות, אלא הואיל והתליע עץ הרימון, גילה נח שאילו התולעים היוצאים מן העץ, זהו מאכלה של הזיקית, ומשום כך התליע לה ענפים.

אותה, והניחו על מנת לאוכלו, ונשאר שם, והתליע, ועל כן לא התקיימה בו ברית שנאמרה בפירות, כי לא כנסו לצורך אכילה בימי המבול.

ד. ועתה נמצא בספר "גם אני אודך" בשם ספר גנזי שעכטער (עמוד 400) שפירש "פאלי רמונא", דהיינו שהיה מחתך עץ רימון, וכנראה שחתך את העץ לצורך מאכל אחד החיות, ואם כן על פי פירושו לא

פרשת לך לך

קושיא עצומה:

כתוב בפסוק: וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֹךְ אֲבִרָם וְהָיָה שְׁמֹךְ אֲבִרָהֶם כִּי אֵב הָמוֹן גּוֹיִם נִתְּתִיךָ.

והנה בגמרא ברכות יג איתא:

תני בר קפרא כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה שנאמר (בראשית יז, ה) והיה שמך אברהם רבי אליעזר

אומר עובר בלאו שנאמר (בראשית יז, ה) ולא יקרא עוד [את] שמך אברם.

ויש להקשות טובא מדוע לא מנו מוני המצוות [כמו הרמב"ם והרמב"ן] איסור זה שלקורא לאברהם אבינו

"אברם", והרי זהו לאו כנאמר בגמרא?

קושיא זו כבר מוזכרת בספרי קדמונים

והובאה לידי מערכת "שמעתא"

ע"י הגאון רבי ישכר בנדיקט שליט"א

בשם הפרי חדש דלא הוי לימוד זה אלא מאסמכתא בעלמא ולא בפירוש ולכן לא הביא מוני המצוות ענין זה, ודבר זה הביא הבחור המצויין אשר דייטש נמי בשם המהרש"א.

ד. תירוצ נוסף הביא הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו, דהנה לא נכתב במוני המצוות כי זהו רק דרש בעלמא, וכמו שבזמן קריאת שמע, אכן ישנו מצות קריאת שמע, אך לא נכתב במוני המצוות מצות "זמן קריאת שמע" דזהו דרש שרבנן קבעו במצוות עשה דאורייתא, ויש לעיין בזה טובא מאוד.

ה. עוד תירוצ במליצא הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו, דאם היו מונים את הלאו הזה היה יותר מתרי"ג מצוות, אלא תרי"ד מצוות....

א. תירוצ הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו והבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם המהר"ץ חיות שמכיון שהיה מצוה זו נאמר לפני קבלת התורה לא נמנו בחיבורי ספר מנין המצוות, ולא הוי נקרא לאו ועשה דהיו מונים מוני המצוות רק מצוות שנאמרו ממתן תורה, ואחר מתן תורה. ולכן הלאו הזה נאמר בימי אברהם - לפני מתן תורה.

ב. בשם המהרש"א הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו שלא הזכירו מוני המצוות כי זהו גם מצוות עשה וגם מצוות לא תעשה בבת אחת, וצריך הבנה בזה.

ג. עוד יישוב הביא הבחור המצויין **חיים שמרלר** נ"ו

פרשת וירא

קושיא עצומה:

כתיב בפסוק: **וַיֵּרָא אֱלֹהֵי ה' בְּאֵלוֹנֵי מִמְרָא**

הגור אריה (בפרשתנו) שואל, למה הקב"ה בא לבקר את אברהם אבינו רק ביום השלישי למילתו הרי גם קודם לכן היה חולה ולמה היה צריך להמתין עד שיכבד חוליו.

השלישי כי כתוב "ביום השלישי בהיותם כואבים" והפשט שרק בים השלישי זה חולי אמיתי, כי בימים הראשונים זהו רק כאבים ולא חולי, ולכן נתגלה לו ה' רק ביום השלישי.

ד. הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם ה"גור אריה" וכן הביא הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו, ביום הראשון כאוב רק אבר אחד ואם כואב רק אבר אחד אינו נקרא חולה, משא"כ כבר ביום השלישי כואב כל הגוף ממש ואזי כבר נקרא חולה, ולכן נגלה לו הקב"ה רק ביום השלישי כי אז הוא שפיר מצות ביקור חולים.

ה. עוד תירץ הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו בשם האור החיים הקדוש דמבאר שביום ראשון וביום שני מותר רק לקרובים לבקר, ויש נידון באם הקב"ה נקרא קרוב לאדם, אך למ"ד שהקב"ה לאו קרוב הוא שפיר אתא ובא רק ביום שלישי – וכן יישב הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו.

א. בשם האור החיים הקדוש הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו, וכן הבחור המצויין **פינחס ליכטנשטיין** נ"ו, וכן הבחור המצויין **יואל מושקוביץ** נ"ו, כי ביום ראשון ושני הם הימים המסוכנים ביותר אחר המילה, אך ביום השלישי הוא היום שאז חולשה היא ביותר וזהו הפשט "בהיותם כואבים" שאז יש כאבי וחולשה ולכן נתגלה לו הבורא ית"ש רק ביום השלישי, שאז זה חולשה איומה ביותר.

ב. תירץ הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו וכן הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם הר"ן דמתרץ שאברהם אבינו ע"ה היה פנוי רק ביום שלישי, כי ביום א' עשה מילה לכל ילדי בני ביתו, וביום שני איתא שזה לא כל כך חולי מסוכן עד כדי כך שלא מחללין אז שבת על חולה ביום ב' למילתו, אז לכן רק ביום שלישי הגיע הקב"ה וכיבדו בביקור חולים.

ג. בדרך אחר תירץ הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם הרה"ג הרב שרגא שמואל זלמנוביץ שליט"א דהנה זה שהבורא ית"ש נתגלה ביום

פרשת חיי שרה

קושיא עצומה:

בפרשתנו פרשת חיי שרה כתוב: ואשאל אותה ואומר בת מי את ותאמר בת בתואל בן נחור אשר ילדה לו מלכה ואשים הנזם על אפה והצמידים על ידיה. (בראשית כ"ד, מ"ז)
ופירש רש"י וז"ל: ואשאל ואשים, שינה הסדר, שהרי הוא תחילה נתן ואחר כך שאל, אלא שלא יתפשוהו בדבריו ויאמרו האיך נתת לה, ועדיין אינך יודע מי היא, עכ"ל.
הביא הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א לשאול בשם בנו שיחי' שהנה כאשר רצה הנערה וסיפרה לאמה, לכאורה סיפרה את השתלשלות הדברים כהייתן, שקיבלה התכשיטים, ואחר כך שאל בת מי את, ואם כן כיצד לא תפסוהו בדברים על שינוי דבריו לאחר מכן כשסיפר הדברים לבתואל ולבן, ?

אחרת מדברי העבד. וידוע הדבר שכך המנהג אצל הערביים בני ישמעאל, שהנשים לא מתערבות כלל בשיחת הגברים, משום שזה נחשב חסרון כבוד אצלם שאשה תביע דעתה אחרת מן הגבר, או בפניו, או תוסיף על דבריו, כי האשה ודעתה נחשבת בזויה, וברוך שעשני יהודי, אשר תורתנו הקדושה מצוה לכבד את האשה ודעתה, ויתכן שכך נהגו בבית בתואל, שהנשים לא נכחו כלל בעת שיחת גברים, ואף אם אמה של רבקה רצתה לומר אחרת לא יכלה.

ג. עוד תירץ, שרבקה רצה לבית אמה וסיפרה "כדברים האלה", קאי על דבריו האחרונים, דהיינו שיש מקום לנו ללין גם תבן גם מספוא רב, ויבא אלינו ללין בביתנו עם גמליו, ואם כן ליכא קושיא כלל, שהיא לא סיפרה על קבלת התכשיטים, ועל שאלת בת מי את, אלא שיבוא אלינו אורח.

ד. עוד תירץ, שיתכן והאם כלל לא שמה לב לדברי רבקה ולסדר השתלשלות הדברים שהרי רבקה באה עם הנזם ועם הצמידים, והאם הסתכלה עליהם ולא נתנה ליבה לדברי ביתה, וכדרך שעשה לבן בראותו את הנזם והצמידים על ידי אחותו שרץ

א. הנה בספר מעם לועז (בפרשתנו פסוק כ"ח), תירץ בשם הריק"ש שרבקה היתה חריפה, ולא סיפרה כפי שהיו הדברים במציאות, היינו שבתחילה נתן לה המתנות, ואחר כך שאלה בת מי את, שאילו סיפרה כך, היו חושדים אותו באיזה דבר רע, כי אין נותנים מתנה לפני שיודעים מי המקבל, ולכן הפכה הדברים ואמרה ששאל תחילה בת מי את, ואחר כך נתן לה המתנות, וזהו שאמר הכתוב "ותגד לבית אמה כדברים האלה", דהיינו שסיפרה לאמה כדברים האלה בערך, ולא בדיוק. עכ"ד, ודפח"ח.

ב. הביא ליישב הגאון רבי גמליאל רבינוביץ בשם מח"ס "גם ברוך יהיה", וש"א"ס, דכתב לתרץ בשלשה אופנים, וז"ל: הנה רבקה ואמה דיברו בבית אחר, כמבואר ברש"י (שם פסוק כ"ח),

שדרך הנשים היתה להיות להן בית לישב בה למלאכתן, ואם כן לבן ובתואל לא שמעו כלל את דברי רבקה, שהרי הם היו בבית אחד, והן היו בבית אחר, ורק אחר כך אחרי כל דבריהם קראו לרבקה לשאול פיה, כמבואר בפסוק נ"ח, ולכאורה למה לקרוא לה, אלא מוכח שכל הזמן הזה בעת דיברו לא היתה רבקה כלל נמצאת שם, אלא היתה בבית אמה, וגם אמה לא היתה שם כלל אלא היתה בביתה, ולא יכלה אפילו לומר סדר ההשתלשלות,

שכך נהגה גם האם שנתנה עיניה בממון, ולא שמה
לב כלל לדברי ביתה, ועל כן לא יחסה משמעות
לסדר ההשתלשלות.

מיד, (פסוקים כ"ט ל'), וביארו רש"י והאזה"ח הקדוש
שם בשם רבותינו למה רץ אלא שראה את הנזם,
ואמר עשיר הוא זה, ונתן עיניו בממון. יעו"ש. ויתכן

פרשת תולדות

קושיא עצומה:

כתוב בפרשה: בָּא אַחִיד בְּמַרְמָה וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעָמִים אֶת בְּכֹרְתִי לָקַח וְהִנֵּה עֲתָה לָקַח בְּרָכְתִּי. ולכאורה את הבכורה קיבל יעקב בישרות במכירה גמורה ולמה אמר עשו 'פעמיים'.

וואלף פאנעט נ"ו, דהנה מדויק בקרא "את בכורתי לקח", לקח הוא מלשון "קנין" כדאיתא בקידושין קיחה איקרי קנין, וזהו מה שעשוי העיד בעצמו כנאמר "את בכורתי לקח" לקח דווקא בקנין, וממילא עשוי לא אמר את בכורתי לקח דרך מרמה אלא לקח דרך קנין.

ד. תשובה למדנית הביא הרה"ג **ישכר בנדיקט שליט"א**: ראיתי ליישב על פי מה שמצינו במסכת קידושין ח: התקדשי לי בככר, תנהו לכלב אינה מקודשת, ואם היה כלב שלה מקודשת. בעי רב מרי מה הדין בכלב רץ אחריה ואמרה לו שיתן הככר לכלב ותתקדש לו האם מקודשת או לאו, האם באותה הנאה שמצילה ממוות וגמרת בדעתה להתקדש לו, או שמא יכולה לומר לו מהתורה אתה חייב להצילני, ונשארת הגמרא בתיק"ו.

וכן כך גם כאן במכירת הבכורה יש לומר, שלכא' יכול היה עשוי אחר כך להטיל פקפוק במכירה, בטענה שהיה במצב של פיקוח נפש ולכן הסכים למכירת הבכורה תמורת נזיד עדשים, אבל למעשה המכירה לא תחול כי מהתורה מחוייב יעקב להביא לו נזיד עדשים כדי להצילו,

לכן הקדים יעקב אבינו תרופה למכה והקדים ליתן לו לחם, ובזה יצא מכלל סכנה, וממילא המכירה

א. תירוץ נאה הביא הבחור המצויין **חיים שמרלר** נ"ו דהנה עשוי הרשע טען בטענתו כי הנה קניית יעקב את הבכורה ממנו, אינו מן הדין כי זה נעשה כשהוא רעב ועייף, ולא ברצון אלא ברוגז ובכעס, ולא הוי קנין מדעת, ולכן לשיטת עשוי זה לאו מכירה גמורה היא. אך הקשה ע"ז הבחור המצויין **אלחנן אינדיג** נ"ו דמוכח מרש"י להדיא מכרה כיום שהוי מכירה ברורה וגמורה כיום שהשמש מאירה בצהריים בלא שום פקפוק, וקשיא אלימתא היא.

ב. יישוב נאה ומשובח הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם בעל הכלי יקר כמו שמתרץ האור החיים כנ"ל, עשוי אמר שמשעה שיעקב קנה את הבכורה הוא רימה אותו כי עשוי מכר מפני שלא ידע את חשיבות הבכורה כנאמר ויבז עשוי את הבכורה, ומה שכתוב שבכור נוטל פי שנים סבר עשוי כי אביו לא יותיר כלום לאחר מיתתו, אבל עתה כשחזזה עשוי שהבכורה שווה את הברכות, וגם למה היה יעקב להזכיר את הבכורה שכתוב אנוכי עשוי בכורך, שראוי לקבל מצד הבכורה, ועשוי טען שהיה מקח טעות, ורמז לדבר בכ"ר אותיות בר"ך.

ג. יישוב חשוב ומשובח הביא **כ"ק מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א** דודו של הבחור המצויין **משה**

חלה בתוקף גמור אחר שנטל נזיד העדשים תמורת הבכורה.

ה. עוד הביא הרה"ג ישכר בנדיקט שליט"א : כעין זה ביארו בפרשתן על פי מה שנפסק בשו"ע (סימן של"ז סעיף ג') מי שיש לו סמנים, וחבירו חולה וצריך להם, אסור לו להעלות בדמיהם יותר מן הראוי. ולא עוד, אלא אפילו פסקו לו בדמיהם הרבה, מפני צורך השעה שלא מצאו סמנים אלא בידו, אין לו

אלא דמיהן. וממילא כך גם כאן, לכאוף יכול היה עשיו אחר כך לטעון שכיון שהיה חולה ונזקק לאכילתו מחמת רעב וצמא, ממילא אין ליעקב אלא שכר אותו האכילה, אף על פי שפסק לו תמורתו את הבכורה כדין הפוסק לרופא דמים הרבה עבור הסמנים דאין לו אלא שכרו, לכך הקדים יעקב לעשיו לחם שבזה יצא מכלל רעב וצמא, והיה צלול בדעתו ומכר לו בכורתו תמורת נזיד העדשים.

קושיא ב'

כתוב בפרשה

אָנְכִי עֲשׂוּ בְכוֹרְךָ.

ומשמע ברש"י שהבדיל בין אנכי ל- עשו בכורך

ולכאורה הרי יעקב קנה את הבכורה מעשו ועתה הוא הבכור וא"כ לא עשו הוא בכורך.

א. אלא יעקב התכוון כי "שם בכורה" גם יהיה בידי יעקב, שאצל הבריות נמי יקרא אותו בכור, וזהו התכוון עשיו בכורך, לענין שאצל הבריות עדיין הוא - עשיו - הבכור. ודו"ק.

ד. נשלח למערכת "שמעתתא" תשובה משובחת מאת כ"ק מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א [הובא ע"י אחיינו החשוב הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו] שאע"פ יעקב אבינו קנה את בכורתו מעשיו הוי לענין העבודה במקדש ולענין הברכות, ודווקא לעניינים הללו קנה את הבכורה, אבל הבכורה במהותו הוא נשאר לנצח אצל עשיו כי הוא נולד ראשון, וזהו מה שאמר והעיד יעקב בעצמו "אנוכי, עשיו בכורך".

ה. עוד הביא הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו בשם כ"ק מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א הנה הא דכתיב בקרא "אנוכי עשיו בכורך עשיתי כאשר דברתי אליי",

שיצחק היה מחנך את בנו יעקב אבינו תמיד לכבד את אחיו הגדול כפי שדרשין "את" לרבות אחיך הגדול,

וזהו שאמר יעקב אנוכי, עשיו בכורך עשיתי כאשר צוותני לכבד את אחי עשיו הגדול.

א. תירוץ טוב הביא בשם בעל האור החיים הקדוש זי"ע ה"ה הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו שכוונת רש"י היא שיעקב אמר לאביו אתה אמרת לבנך בכורך להביא לך מטעמים ומכיון שיעקב הבכור שקנה את הבכורה מדין אז הוא צריך להביא את המטעמים,

ואמר: "אנוכי עשיו בכורך" אותו הבחינה הוא נעשה עשיו לצד הבכור, וכך גם אמר עשיתי כאשר דברתי אליי.

ב. תירוץ הביא הבחור המצויין חיים שמרלר נ"ו דהנה יעקב אבינו התכוון לומר כי הנה יצחק אבינו אביו עדיין לא ידע היטב כי עשיו אינו עומד לפניו אלא יעקב, ובנו יעקב עשה כל מיני תחבולות שיצחק יחשוב בתמימות כי עשיו הוא ניצב לפניו, לכן נענה יעקב ואמר לאביו כי עשיו בכורך לטענת עשיו שהוא הבכור, הוא נמצא ועומד לפניך.

ג. תירוץ הביא הבחור המצויין משה קורץ נ"ו בשם דעת זקנים בעלי התוספ' דלא התכוון יעקב לומר שעשיו הבכור כי ידע שיעקב אבינו קנה את הבכורה, ומדין נטלו, כפי המבואר ברש"י בתחילת הפרשה דיעקב נוצר ראשון ויש את המשל עם השפופרת, הרי לנו מרש"י זה כי יעקב אבינו היה אכן הבכור

יט

ז. עוד מיישב ה"אבן עזרא" [הובא לידינו ע"י הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו] שיעקב אמר אנוכי בנחת, ולבתר מכן אמר בקול רם "עשיו בכורך" וזהו שחלק רש"י בין אנוכי לעשיו בכורך לעניין הקמת קול.

ו. בעל ה"שפתי חכמים" מיישב -
[הובא על ידי הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו]

שזה שעשיו מכר לעקב את הבכורה הוא לענין עבודה בלבד אבל לענין פי שנים לא מכר.

פרשת ויצא

קושיא עצומה:

הנה עה"פ "ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו, וישכב במקום ההוא". והקשה בספר "תורת איש" להגרי"ש אונגר זצ"ל דמסכת ע"ז איתא בסוגיא דאלוהיהם על ההרים, תנן: כל מקום שאתה מוצא הר גבוה וגבעה נשאת, דע שיש שם ע"ז. ולכאורה קשה קושיא עצומה, האיך יעקב אבינו ע"ה לקח מאבני המקום, הרי ע"ז היתה, ואיסורי הנאה היא, וכיצד לקחה והשתמש בה?

ה. העלה לתרץ הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו דהנה יתכן שסבר יעקב ע"ה שלא היה המקום שם של ע"ז, דהנה אברהם אבינו ע"ה הוא הקריב את יצחק בעקידה, והרי אסור להקריב קרבן במקום ע"ז וממילא מכוח זה שיעקב אבינו ידע שסבו הקריב עולה השתמש באבנים.

ו. עוד תירץ הבחור המצויין נפתלי שטערן שבהר המוריה לא יכול להיות שהיה שם עבודה זרה כי על זה נבנה בית המקדש והיה על פי ה' וצ"ע. וכן יישב הבחור המצויין הכהן יעקב יצחק כץ נ"ו.

ז. מפי כ"ק מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א הביא לתרץ הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו על פי מה שמובא ברמב"ם הלכות ע"ז פרק ח' ה"א, יש מחלוקת הרמב"ם והראב"ד ולפי הרמב"ם אין אדם אוסר דבר שאינו שלו והנה הארץ היה שייכי לאברהם אבינו ולכן א"א לאסרו מטעם ע"ז.

ח. יישב הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו דהנה איתא בשו"ת חת"ס (או"ח סימן מ') דהנה יעקב אבינו הניח את האבנים ליד הראש ולא מתחת ראשו, ולכן אין בזה משום הנאה בעבודה זרה, בגלל שלא השתמש ממש בגופו.

א. תירץ הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו דהנה בזמנו של יעקב עדיין במקום האבנים לא היה על הר כלל וכלל, ולכן לא שייכי קושיא, והנה באמת נמצא קושיא זו אף על הר סיני, דהאיך קיבלו ישראל את התורה על הר סיני, והרי זהו איסורי הנאה לפי שזה הר וחשש לע"ז, ויש שתירצו שם שעדיין לא היה ממש הר, וצ"ע. וכן תירץ הבחור המצויין יעקב יצחק הכהן כ"ץ נ"ו.

ב. דבר מעניין הביא הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו בשם כ"ק מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א שיכול להיות שיעקב אבינו ע"ה מצא שם גוי שביטל את הע"ז כדאיתא במפרשים שעכו"ם יכול לבטל שם ע"ז, ורק מני אז השתמש יעקב באבנים הללו.

ג. יישב הבחור המצויין חיים מרדכי עקשטיין נ"ו דהנה אכן בזמן הגמרא היה כל הר וגבעה מונח שם ע"ז, אך לא כן היה בזמנו של יעקב שאז עוד לא היה עבודה זרה באותו מקום.

ד. עוד יישב הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו שזה היה מצב של פיקוח נפש מחמת שהיה חיות רעות מסביב ראשו.

חידשת ויפה כתבת).

יא. עוד שלח תשובה הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו מה שחידש לתרץ דודו כ"ק מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א לתרץ,

על פי הרמב"ם בפרק ו' הלכה ח' בענין אבן משכית, דהנה אבן משכית של ע"ז צריך להיות אבן גדולה מאוד שיוכלו להשתחוות בפישוט ידים ורגלים, ולפי"ז כאן אצל יעקב היה אבנים קטנות ולא היה כלל של ע"ז.

יב. [עד פסק הרמב"ם] הביאו הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו דאבן שהניחו עליה דברים של ע"ז ברגע שהסירו אתו ממנו לאוו הוי האבן ע"ז, ולכן כאן אצל יעקב יכול להיות שברגע שיעקב הסירו לאו הוי שם של ע"ז על האבנים].

ט. בשם הגה"ק ה"מעגלי צדק" זי"ע מדעעש הביא נכדו הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו דמובא בדברי אברבנאל שאת י"ב אבנים ששם יעקב מראשותיו הן אותן י"ב אבנים של המזבח של עקידת יצחק וממילא יכול להיות שזה לא ע"ז אבנים הללו כי זה היה מן המזבח של זקיננו אברהם ויצחק. וכעין זה יישב הבחור המצויין חיים שמרלר נ"ו.

י. מתרץ הבחור המצויין חיים שמרלר נ"ו עפ"י ה"אור החיים" הקדוש כי רק אחרי שידע שזהו "בית האלוקים" או אז לקח מן האבני המקום, ולפי"ז מיושב שנתבר לו היטב כבר קודם דלאוו מקום ע"ז הוא, אלא מקום שכינה היא. [והוסיף הבחור המצויין חיים שמרלר נ"ו דמרומוז באנכי ר"ת אריה כרוב נשר יעקב שיש על כסא הכבוד, ואמר אכן יש ה' במקום הזה ואנוכי ענין זה לא ידעתי. ויפה

פרשת וישלח

קושיא עצומה:

שמות רחובות על שם הרבנים או על שם ספריהם

בפרשתנו וישלח (בראשית ל"ה, כ"ז) כתוב: **ויבוא יעקב אל יצחק אביו ממרא קרית הארבע הוא 'חברון וגו'.**

ופרש"י וז"ל: **קרית הארבע - שם העיר ממרא קרית הארבע. עכ"ל.**

מובא בספר "גם אני אודך" להגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א להסתפק, ישוב החפץ לקרוא בשם רחוב, על שמו של רב, מה עדיף לקרוא, האם בשמו של הרב, או בשם ספרו?

ב. וגבי שאלתו, כפי הנראה, שעדיף לקרוא בשם ספרו של הרב, ולא בשמו, כי בזה אנו מרוויחים שני דברים, גם שמו של הרב יונצח על ידי ספרו, וגם הפסוק שהוא שם הספר, וכדוגמת שם הקיבוץ חפץ חיים, שהכל יודעים שנקרא על שם רבינו ישראל מאיר הכהן מראדין זצ"ל, מחבר ספר החפץ חיים, ונקרא על שם הפסוק "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב, נצור לשונך מרע".

וכדוגמת רבינו יוסף חיים זצ"ל, שהכל מכנים אותו בשם "הבן איש חי" על שם ספרו, והכל קוראים לו בשם "הרב הבן איש חי", ועוד דוגמאות רבות.

יש עוד לומר טעם לשבח מדוע יש לקרוא על שם הספר, כי הדבר ידוע שיש בעלי מחלוקת המזלזלים ברב, אם הוא איננו מאנשי שלומם, או מבני עדתם, ואם יקראו שם הרחוב בשמו יזלזלו בו, ובמה שקוראים לרחוב בשם הספר, סותמים פיות המקטרגים, כי שם הספר הוא חלק מפסוק, ותשקוט הארץ.

וכבר אירע מעשה בעיר הקודש ירושלים, שקראו לאחד הרחובות בעיר על שם האדמו"ר מליובוויץ זצוק"ל, ואנשי בליעל שאינם מכבדים את הרבי זצ"ל, קוראים לרחוב בשם ליובוויץ, שכידוע היה פרופסור שנוי במחלוקת, ובמקרה דנן באים לברך ונמצאים מקללים....

א. הגאון מח"ס "גם ברוך יהיה" וש"ס, כתב באריכות נפלאה, וז"ל: הנה כבר מצאנו שיש מעלה בהזכרת שם צדיק, וכפי שאמר שלמה המלך במשלי (פרק י" פסוק ז): "זכר צדיק לברכה". וביארו על דרך הדרש שהזכרת שם הצדיק, מביאה ברכה למי שנקרא בשמו, משום ההארה שמקבל מנשמת אותו צדיק, באמצעות החיבור לשמו. וכבר האריך בזה בספר כתר שם טוב, טהרני (סימן ו). ואפילו הזכרת מקומו של הצדיק מועילה, וכפי שאמרו בגמרא ביומא (כח:): שקודם שחיתת התמיד, היה שואל הממונה צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה, והיו משיבים האיר כל המזרח עד שבחברון, והביא רש"י בשם הירושלמי, כדי להזכיר זכות אבות, מזכירים שם חברון. וכן הביא הרה"ק נחמן מברסלב זצוק"ל בספר המדות (אות צדיק חלק ב' סימן כ'), על ידי הזכרת שמות הצדיקים, יכולין להביא שינוי במעשה בראשית, כלומר לשנות הטבע, וסימן לדבר (בראשית ב', ד') "אלה תולדות השמים והארץ" וכו', (שמות א', א') "ואלה שמות בני ישראל" וכו',

גזירה שווה. עכ"ד. [וידוע המנהג בקהילותינו על כל צרה שלא תבוא, שמזכירים שם צדיק לרפואה וחיים טובים, וכבר הובא בספרים סגולות רבים שהזכרת שם אליהו הנביא, סגולה להצלחה ולכל צרה שלא תבוא].

פעמים שאם יקראו בשם הספר, לא ידעו שהוא על שם הרב, ויעקר שם הרב כלל, ולכן טוב עשו בכמה מקומות שכותבים בשילוט מי הוא הרב ומה מעשיו, ובזה יודעים שהציבו יד ושם לזכרו. [וכבר הערתי לועדת שמות ביישובינו, לנקד היטב שמות הרחובות כדי שידעו לבטאם, ויכתבו בשלט פירושם ומשמעותם, כי לאחד הרחובות קראו בשם "פטדה", ובגלל קושי המבטא הכל יכנוהו בשם "רחוב פשטידה".... וכדי בזיון וקצף, וכששמעו ממני הדברים צחקו עד בלי הרף, איך אבן פטדה, נהפכה למאכל פשטידה, הלא למשמע אוזן דאבה נפשינו....].

ה. ומילתא אגב אורחא, כתבו הנ"ל דיש להוכיח ולהזהיר, שלא טוב עשו עובדי העיריות והמועצות, אשר כותבים על פחי הזבל את שמות הרחובות, ששם כשם רבנים או שם פסוק, והוי בכלל בזיון התורה ממש, ובמקום לכתוב שם, יכולים לעשות לעצמם סימנים אחרים, לזכור מהיכן כל פח ופח, אשר מלא את אשפתו מהם, ולא לכתוב פסוקים ושמות רבנים על האשפה, וכל המכבד את התורה גופו מכובד על הבריות. (עכ"ל).

ג. כתב למדורינו ליישב הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א דהנה מה עוד שפעמים רבות הקוראים בשם הרחוב, הנקרא על שם רב, אינם זהירים להקדים ולקראו "הרב", אלא קוראים סתם בשם הרחוב, ופעמים שאני נשאל בעיריני, עיה"ת מבשרת ציון, היכן רחוב "יהודה הלוי" או "יצחק ניסים", אני נוהר לתקנם לומר "הרב", וכבר הזהירו חז"ל שלא לקרוא לארון קודש סתם, בשם ארון, אלא להוסיף "ארון הקודש", (שבת ל"ב),

וכן הובא בספר מעילו של שמואל, על הגה"ק מהרי"ל דסקין זיע"א, היה מקפיד לומר "הכותל המערבי", ולא "הכותל", סתם באומרו כי דומה הדבר לגמרא הנזכרת שבעוון שני דברים עמי הארץ מתים, על שקוראים לארון הקודש "ארנא", ועל שקוראים לבית הכנסת "בית עם", ופרש"י בית עם, לשון בזוי, שמתקבצין בו הכל, ומזה הטעם יש לומר "הכותל המערבי", ולא "הכותל" סתם. ע"כ.

ד. עוד הביא הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א דועל כל פנים, במקרה שלא כתב הרב ספר, יכולים לקרוא את שם הרחוב בשמו של הרב ממש. וכל הדברים הנ"ל אינם אלא בגדר עיצה טובה קמ"ל, כי

פרשת וישב

קושיא עצמה:

בענין קפץ עליו רוגזו של יוסף

בפרשתנו כתוב, וישב יעקב וגו'. (בראשית ל"ז, א')

ופרש"י (בפסוק ב', בד"ה אלה) וז"ל: ביקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף וכו'. עכ"ל.
וקשה קושיא וראיתי בספריו הנודעים של הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א שלכאורה היה צריך
לומר "קפץ עליו צער יוסף", או "מכירת יוסף", ומהו הלשון "רוגזו" של יוסף, ?

כלומר מה שהוצרך יוסף להרגיז יצ"ט על יצה"ר
להתגבר על הנסיון. עכ"ל.

מובא שם לתרץ שלשה תירוצים, וז"ל ומובא בשם
ספר "פנינים" לתרץ:

ג. בספר **בן לאשרי ברכה משולשת** (ח"א פרשת וישב עמוד
תקמ"ד) להגאון רבי יצחק הכהן הוברמן זצ"ל, שהיה
נקרא בפי כל הרב מרעננה, כתב וז"ל: יש לדקדק מה
הפירוש "רוגזו", היה לו לומר "צרתו". ויש לומר על
פי דברי המשנה (אבות ד', ט')

כל המקיים את התורה מעוני, סופו לקיימה
מעושר, ולפי זה יש לומר שחשב יעקב כל אלו
הצרות שעברוהו היו נסיון עוני, וכיון שעמד בהם
מגיע לו עכשיו לקיימה מעושר. זהו שאמר "וישב
יעקב", עשה ישיבה כדי להרביץ בה תורה מעושר.
אך ידוע דתורה וקיומה להיות מצווה ועושה, זה
שייך רק לישראל, אבל בני נח אינם בגדר זה, אלא
כאינו מצווה. וידוע מה שכתב המשנה למלך בספרו
הבהיר פרשת דרכים, דמחלוקת יוסף והשבטים
היתה בזה שהשבטים סברי שדינם כישראל לכל
דבר, ויוסף סבר שעדיין דין בן נח להם, ועל זה נסב
כל הרוגז ביניהם, וכיון שיעקב קיבל מאיתו הדיבה,
נראה שסבר כיוסף דדינם כבני נח, ואם כן לא שייך
אצלו הענין דכל המקיים את התורה מעוני, דהרי
אינו מצווה ועושה, ומדייק שפיר "רוגזו של יוסף",
והבן. עכ"ל.

א. **באשד הנחלים** (הו"ד בליקוטים על מדרש רבה הוצאת ח.
וגשל) ביאר ענין זה של "רוגזו של יוסף", שהיה בא
אליו מצד רוגזו שרגז על בניו, כמ"ש ויבא יוסף את
דיבתם רעה אל אביהם. או ביאורו מצד רוגז אחיו
על יוסף. ע"כ. וע"פ זה מובן למה לא כתב "קפץ עליו
צער מיוסף", או "מכירת יוסף", והבן.

ב. בספר **שלחן מלכים** (פרשת וישב עמוד קל"ח) כתב וז"ל:
לכאורה היה לו לומר צערו של יוסף,
אלא שיש להתבונן מהו גדול כל כך נסיון דיוסף
באשת פוטיפר, הלא אמרו חז"ל (סנהדרין י"ט ע"ב)
תוקפו של יוסף ענותנותו של בועז, אך באמת גדל
מאד נסיונו, כי אחז"ל (ערכין ט"ו ע"ב)
כל המספר לשה"ר מגדיל עונות כנגד ג' עבירות
ע"ז גילוי עריות ושפי', ומכיון שנכשל יוסף באבק
לשה"ר שהביא דיבת האחים רעה אל אביהם, הלא
מכשול גורר מכשול להיכשל בגילוי עריות ח"ו,
ממילא הוצרך [יותר מזולתו] להתאמץ ולהרגיז
יצ"ט על יצה"ר,

ועשה זאת על ידי שנראית לו דמות דיוקנו של יעקב
אביו, לפי זה מדויק שפיר מ"ש "רוגזו" של יוסף,

כה

צערו הפרטי, ולא של כלל ישראל, דהרי אביו יצחק ובניו השבטים ידעו שיוסף חי. לפי דבריו יש אם כן משמעות נוספת ב"רוגזו של יוסף", שהיא הפך השלווה המבטאת יותר את צערו הפרטי, משא"כ אם היה כתוב "צער יוסף", או "מכירת יוסף", ישנו הבט גם לצער של יוסף עצמו. עכ"ל.

ד. הג"ר מח"ס "מראה כהן", כתב לתרץ וז"ל: יש לומר דהלשון "רוגזו" נופל בשל היותו הפך המילה "שלוה". ועיין בחידושי מרן רי"ז הלוי עה"ת (פרשת וישב), שכתב, שצערו של יעקב בשל מכירת יוסף היה שונה משאר הצרות שאירעו עם האבות, שהם היו צרות של כלל ישראל, משא"כ מכירת יוסף שהייתה

ימי החנוכה תשפ"א

קושיא א'

מפורסמת קושיתו של הגר"ח מבריסק, כיצד ניתן היה להדליק את המנורה בשמן המועט שנתרבה בנס, הלא השמן שנתרבה אינו שמן זית אלא שמן נס, ולצורך הדלקת המנורה יש צורך בשמן היוצא מן הזית?

קושיא זו הביא בעמח"ס "פרדס יוסף על חנוכה"
הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א

יאסר להדליק בו את המנורה.

ג. יש שהביאו וכע"ז תירץ הגר"מ פיינשטיין זצ"ל (הו"ד בס' שלמי תודה עמוד י"ח) דודאי לאחר שנתנו השמן לנרות המנורה נשאר לחלוחית של שמן זית בדופני הפך, ואפשר שהנס היה שמאותה לחלוחית נתרבה השמן ונתמלא הפך, ולכן י"ל דשמן נס שבא משמן זית דינו כשמן זית להדלקה, ע"ש.

ד. תירוצ נאה הביא הבחור המצויין אברהם שוורץ נ"ו והבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו דהנה אכן לא היו מחליפים ולא היה הנס בשמן, אלא הנס היה שנרות הפתילה דלקו והספיקו לדלוק שמנה ימים וא"כ לפי"ז היה השמן של הראשון ושל שאר ימים אותו שמן. ושפיר מיושב, וכן הביא תירוצ זה הבחור המצויין יצחק קאפ נ"ו.

ה. תירוצ משובח הביא הבחור המצויין משה קורץ נ"ו והבחור המצויין אשר דייטש נ"ו והבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו דהנה דנס פך השמן לא היה נס ב'כמות' אלא ב'איכות' שהדליקו כל יום בכמות שהיה מספיק כמות קטנה זו לשמונה ימים כל הלילה, נמצא שזה היה אותו שמן מקורי שיצא מן הזית ולא שמן של נס. והביא דיוק נפלא הבחור

א. תירץ הבחור המצויין נפתלי שטערן נ"ו והבחור המצויין יחזקאל קריצלר נ"ו דהנה ביום הראשון כשנגמר השמן אז עדיין נשאר לחלוחית על הדפנות, וכך בכל יום ויום כשנתמלא בדרך נס, נתערבב הדק יפה אף משיירי שמן הראשון, וכן יישב כך הבחור המצויין אברהם שוורץ נ"ו.

ב. עוד הביאו לתרץ, דכבר לאחר שנסתיים יום הראשון, לא נגמר עד הסוף, וע"ז שפכו שמן בשאר ימים, ולכן לא נגמר שיירי שמן הנס. כך יישב הבחור המצויין נפתלי שטערן נ"ו. והבחור המצויין יחזקאל קריצלר נ"ו.

והוסיף הבחור המצויין אברהם שוורץ נ"ו לבאר וכן הבחור המצויין אשר דייטש נ"ו דהנה שמן של נס באם הכל של שמן של נס זהו אסור כי משתמש בנס, אבל הכא איירי שנותר קצת מן השמן, וזהו הקצת שנותר זהו מה שנתרבה, שפיר לא הוי שמן של נס. וכן יישב הבחור המצויין משה קורץ, והבחור המצויין יואל מושקוביץ נ"ו, והבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו. תירוצ זה הביא בספר "פרדס יוסף" בשם כלי חמדה פרשת ויקהל, שבנס חנוכה השמן המועט שהיה שמן זית הוא זה שנתרבה, ולכן כל השמן נחשב לשמן זית הכשר להדלקת המנורה. ורק באופן שכל היוצרות השמן היתה בנס (יש מאין),

שלא ישאבו הפתילות הרבה מן השמן, נמצא כי נשתייר מן השמן די מספיק לשמונה ימים ושפיר מתקריא שמן זית ולא שמן של נס. והביא כעין זה הבחור המצויין אשר דייטש נ"ו בשם החידושי הרי"ם דכדי שיספיק להם השמן לכל שמונת הימים ערכו המה פתילות דקות, נעשה בהם נס שפתילות הללו האירו להם כאילו המה עבות וזהו הענין של "מהדרין" בחנוכה שיהיה הידור ונוי מצוה שהנרות ידלקו יפה.

ט. תירץ הבחור המצויין **חיים שמרלר** נ"ו וכן הבחור המצויין **יואל מושקוביץ** נ"ו דהנה חילקו את כל יום כמות השמן לשמונה חלקים, ומזה נהיה נס שהספיק כאילו כמות שלימה לכל יום ויום, הרי לנו שבכל יום היה שם גם שיירי הטיפה הראשונה של שמן זית, ויפה תירצת! תירץ זה הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם **דודו אדמו"ר מביטשקוב שליט"א**.

י. עוד תירץ טוב הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו דעלה בדעתו לומר שכיון שראו הכהנים שבאו להדליק המנורה שנעשה נס בשמן היה כביכול גילוי דעת מהשי"ת שחפץ ית"ש להדליק בשמן זה, כי לא לחינם עשה בו נס.

יא. תירץ מחודש נוסף הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו על פי דבריו של הט"ז שכתב בשם הזוה"ק דאין הקב"ה עושה נס בעולם אלא בדבר שכבר נוצר בעולם ובחינת "יש מיש" ולא יש מאין, ולפי"ז עשה הקב"ה נס מהשמן "זית" שהיה ונמצא ונתרבה הדבר על ידי נס, נמצא דאין זה שמן של 'נס' אלא נקרא עדיין שמן 'זית'. ועוד ציין הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו דהנה במקום אחר כתבו הפוסקים דנשתייר מעט מן השמן, והנה השיעור ששיערו בו חכמים למנורה הינו חצי לוג ללילי טבת הארוכים אבל בלילות של כסלו קצרים יותר וע"כ נשתייר קצת ומזה היה כל הריבוי ושפיר נקרא שמן זית ולא שמן של נס.

המצויין אשר דייטש נ"ו דאיתא בגמרא דנעשה "בו" נס והדליקו "ממנו" שמונה ימים.

ו. כמו כן ציין לתרץ כעין זה **כ"ק מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א** [הובא על ידי אחיינו הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו] שהם הניחו ביום הראשון כמות שמן ליום אחד, ונעשה נס ודלק אותו צלוחית של שמן שמונה ימים, ולכן אותו שמן של הזית.

ז. תירץ מעניין הביאו הבחורים המצויינים **שמואל דוד טויב** נ"ו **משה וואלף פאנעט** נ"ו **אשר דייטש** נ"ו ו**יצחק קאפ** נ"ו בשם **כ"ק מרן אדמו"ר האמרי אמת מגור זי"ע** [והביאו להם זאת הגה"ח יצחק אהרן קליין שליט"א מנהל הת"ת] דהנה לכהן הגדול היה נס כשמילא את פך השמן מילא כמות ונתרוקן. להיכן נתרוקן? כי היה השמן נספג בדפנות הפך של הכהן גדול, וכך נמצא דהיה כמות גדולה בפך השמן כשנספג השמן אף בדפנותיו, ואכן בתחילה לא הבין הכהן גדול למה עשה ה' נס זה, רק כעבור שנים נמצא הפך שהי מונח בחותמו של כהן גדול, וראו כי ששופכים השמן מן הכד אף פעם זהו לא נגמר, וניתן למלאות את הנרות למשך שמונה ימים, ואז הבינו כי השמן שנספג היטב בדפנותיו היה בשביל שיהיה למשמרת לאותה תקופת החשמונאים, וזהו הנס שהיה שמונה ימים והכל היה מן אות והפך הראשון. נמצא דאכן השמן של הנס אינו אלא אות ושמן מפעם הראשונה ושפיר מיושב קושית הגר"ח מברסק.

ח. עוד תירץ הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו דהנה אסור להדליק בשמן של נס, אבל החשמונאים עשו על פי דין והדליקו בפך שמן נר אחד כפי ההלכה, ונעשה משמיא נס כי הודלק ונדלק פי שמונה ימים, ולא שהם הדליקו, א"כ לא עברו המה על ההלכה כי הם התנהגו על פי הלכה והדליקו בשמן של זית. ועוד ציין הבחור הנ"ל כי עשו הפתילות דקות - כך מבואר בפוסקים - כדי

קושיא ב'

על קושיית מרנא ורבנא בעל החתם סופר זיעועכי"א שהקשה מדוע נכתב בלשון התפילה "והדליקו נרות בחצרות קדשך" והרי לא הדליקו א המנורה רק בפנים בהיכל ולא בחצר המקדש?

והדליקו נרות מבחוץ. וכן יישב הבחור המצויין **חיים שמרלר** נ"ו.

ג. עוד תירוץ וחידוש נאה הביא הבחור המצויין **יואלי מושקוביץ** נ"ו בשם כ"ק צדיק יסוד עולם בעל ה"דברי יואל מסאטמאר" זי"ע שחוץ ממה שהדליקו מבחוץ הדליקו עוד נרות חנוכה מבחוץ למקדש עבור פרסומי ניסא.

וכן הביא לתרץ הבחור המצויין **חיים שמרלר** נ"ו.

א. בהיכל השיעור כשהקשו קושיא זו יש מן הבחורים המצויינים [הבה"ח **פינחס ליכטנשטיין** נ"ו] הביאו לתרץ דהכוונה לומר דלעומת קודש הקדשים שפיר יש לקרות אולם והיכל חצר, דזהו חצרו של קודש הקדשים וזהו הלשון חצרות "קדשך" קודש הקדשים.

ב. יישב הבחור המצויין **יואל מושקוביץ** נ"ו והבחור המצויין **יחזקאל קריצלר** נ"ו בשם הרמב"ם דהנה מכיון שטימאו את מקום המקדש, אז לא היה ברירה

פרשת ויגש

קושיא עצומה:

ויאמר אליהם אל תרגזו בדרך (מה כד).
 וכתב רש"י אל תתעסקו בדבר הלכה,
 וצריך עיון דהנה איתא בגמ' תענית י: "ואמר רבי אלעאי שני תלמידי חכמים שמהלכין בדרך ואין
 ביניהם ד"ת ראויין לשרף".

וכן יעקב אבינו קרא ק"ש (כשפגש את יוסף) ובק"ש אומרים 'ובלכתך בדרך', ומדוע שלא יתעסקו
 ? 'בלימוד התורה כמבואר בגמרא דיש חשיבות ללמוד 'ובלכתך בדרך'?

תודתינו נתונה למתנך הרה"ג ישכר בנדיקט על שליחת השאלה העיונית למדור זה

סכנה כל כך, ואך למקום רחוק כמו שהיה אצל אחי
 יוסף שיש בכלל סכנה לזה אסור ללמוד. נמסר מאת
 המנהל הרה"ג יצחק אהרן קליין שליט"א.

ה. עפ"י דרוש הביא לתרץ הבחור המצויין בנימין
 מאיר פרידמן נ"ו בשם כ"ק מרן אדמו"ר מטריסק
 שליט"א דהנה יעקב אבינו א"ה, היה לומד בבית שם
 ועבר כדי שילמד איך להתנהג בבית לבן הארמי,
 בדרך שלא לו, לבל ילמד ממנו כל מיני מעשים
 לא טובים, ועוד איתא שיעקב למד עם בנו יוסף
 כל מה שלמד בבית שם ועבר, כדי שיתלמד יוסף
 איך להתנהג בארץ הטומאה בדרכים שלא להם,
 ולא יתלמד ממעשיהם הרעים, וזה מה שאמר יוסף
 אל תרגזו "בדרך" אל תלמדו דברים שאני למדתי
 להתנהג איך להינצל ממיני דרכים מסוכנות, אלא
 תלמדו דברים רגילים תורה רגילה ולא קשה מידי
 מגמרא תענית דא' שצריך ללמוד דהתם קמיירי
 בסוגיות רגילות.

ו. עוד תשובה הביא הבחור המצויין יצחק קאפ נ"ו
 דרך דברים של אגדתא התיר להם יוסף ללמוד
 ולא דברים של פלפולי אורייתא שניתן להימשך
 ולהתמהמה בדרך. וכעין זה יישב הבחור המצויין
 שמואל דוד טויב נ"ו והבחור המצויין יהודה

א. תירץ הבחור המצויין יחזקאל קריצלר נ"ו, דהנה
 בהלכה צריכים לעיין, ולא יהיה להם יישוב הדעת
 מחמת טלטול הדרך, לכן אמר להם שלא יתעסקו
 ב"הלכה" - עפ"י עיקר שפתי חכמים.

ב. יישוב נאה הביא הבחור המצויין נפתלי שטערן
 נ"ו והבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו את תירוץ
 הגמרא תענית דף י ע"ב שיוסף אמר להם שלא
 ילמדו בעיון שמא יטעו בדרך ורבי אילעאי התכוון
 לומר ובלכתך בדרך שיחזרו את הלימוד. וכן יישובו
 הבחורים המצויינים משה קורץ נ"ו.

ג. תירוץ נאה הביא הבחור המצויין יצחק קאפ נ"ו
 בשם הרה"ג רבי שרגא שמואל זלמנוביץ שליט"א
 דדברים שאסר להם יוסף ללמוד התכוון לדברים
 שיש פלוגתא ומחלוקת בסוגיא זו, ומה שמותר
 ללמוד בדרך זה רק בדברים ברורים כמו חורש"י וכו'
 כעין מה שנאמר דאין עומדים להתפלל אלא מתוך
 הלכה פסוקה.

ד. תירוץ טוב העלה הבחור המצויין משה קורץ נ"ו
 והבחור המצויין אברהם שוורץ נ"ו והבחור המצויין
 יצחק קאפ נ"ו וכן הבחור המצויין חיים שמרלר נ"ו
 דהנה למקום קרוב ניתן ללמוד, שלא שייכי בכך

בפה, אך למדו במחשבה ולא סותר לדברי הגמרא בתענית.

יא. תירוצ' משוכח הביא הבחור המצויין **חיים שמרלר** נ"ו דהנה נגזר על יעקב כ"ב שנים שלא יראה את יוסף, והיה לו צער מזה, וידע יוסף מזה וחשש דבאם ילמדו ויתעסקו בדבר תורה בדרך, הרי זה יעכב את זמנם ויהיה צער יותר מכ"ב שנים הנגזרים לאביו לא לראות את בנו על כן ביקש זאת יוסף "אל תרגזו בדרך", דלא יהא לימוד תורה על חשבון צער חבירו, ויפה דרשת!

יב. עוד רעיון הביא לחדש הבחור המצויין **חיים שמרלר** נ"ו דמותר ללמוד דברי תורה ישנים, אך לא להתעסק בדברים חדשים וזהו מה שהתכוון להם יוסף לאסור ללמוד דברים 'חדשים'.

יג. עוד ניתן לתרץ ע"י הבחור המצויין **אברהם שוורץ** נ"ו, דהא דלא ניתן ללמוד בסוגיא דיוסף איירי שהם צריכים ללכת בעצמם או להסיע את העגלה בעצמם, לא יכולים ללמוד דלא שייכי, והא דאי' בתענית שצריך ללמוד קמייירי שמסיעים אותו ואז יוכל בניקל ללמוד.

יד. תירץ הבחור המצויין **יואל מושקוביץ** נ"ו דאם יתעסקו בהלכה ובלימוד עלולים מרוב עיון ליכנס בשדות זרים (עפ"י בעל הטורים). והוסיף עוד הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו דחושש יוסף שמא מרוב לימוד יתעו בדרך.

טו. תירץ הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו דהנה הא דאסור ללמוד הינו בעיון, אבל הלכה פסוקה מותר ללמוד (נמסר בשם הגרש"ש זלמנוביץ שליט"א).

טז. עוד יישב הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו שתליא באם הולכים בקבוצה או לבד, דכשהולך יחיד בדרך יש מצוה להגות בתורה, אבל כשהולכים בקבוצה יש לחשוש שיתעו ויתפלפלו בלימוד ועי"כ יטעו בדרך.

שטיינפלד נ"ו והבחור המצויין **אלחנן אינדיג** נ"ו והבחור המצויין **אשר דייטש** נ"ו דמותר ללמוד אכן דברי בקיאות בדרך, אבל יוסף אסר להם ללמוד בעיון. [כן מובא בכלי יקר].

ז. עוד תירוצ' הביא הבחור המצויין **יצחק קאפ** נ"ו והבחור המצויין **יהודה שטיינפלד** נ"ו בשם מרן אדמו"ר מווארקא זצ"ל [מובא בישמח ישראל] דהנה מבואר "כל השונה הלכות בכל יום" דניתן לו לאדם דרגא להתנהג כל היום על פי הלכה ולדבוק בכל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו בהש"ת, ובך נחשב כאילו שלומד כל היום ומתנהג על פי הלכה בכל שעות היום וזהו כל השונה הלכה בכל יום היינו - כל היום, וא"כ לא קשה מידי, דאכן בדרך אין לו ללמוד, אבל ברגע שמתנהג על פי הלכה אזי נחשב כאילו שלמד כל היום ואפילו בדרך.

ח. תירץ הבחור המצויין **אשר דייטש** נ"ו והבחור המצויין **יצחק קאפ** נ"ו הביאו בשם **מרנא החתם סופר זי"ע** דיוסף הצדיק התכוון לומר להם שלא יתעסקו בהלכה - בהלכות "עגלה ערופה" ההלכה והסוגיא האחרונה שלמד יוסף עם אביו יעקב אבינו עליו השלום, ובכדי שאם ילמדו המה יזכרו מזה ויריבו על מעשה המכירה.

ט. דבר מעניין הביא הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו דברי התוספות בתענית (דף י ע"ב) שיוסף אכן התכוון לומר שאל תפסיקו ללמוד, וזהו אל תרגזו בדרך [דלא כרש"י], ולא קשה מידי מדברי רבי אילעאי.

י. תירוצ' טוב הביא הבחור המצויין **אברהם שוורץ** נ"ו והבחור המצויין **יצחק קאפ** נ"ו דהנה יש לחשב במחשבה שאדם רוצה לקיים וללמוד את התורה במחשבה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, [כך נאמר אצל יעקב שלמד כל התורה בחו"ל אף שיש דברים שלא יכול לקיים בחו"ל, מ"מ קיימם במחשבה, אף הכא אולי למדו תורה במחשבה, ככה ניתן ליישב שקיימו את דברי יוסף שלא למדו

לא

בשביל מצות כיבוד אב, וא"כ די לנו השמירה
בדרכים בזכות מצות כיבוד אב.

יז. עוד תירץ הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו
דהנה יש חיוב 'ובלכתך' זהו רק בהליכה של רשות,
כדי שיהיה לו שמירה בדרך והנה פה היה ההליכה

פרשת ויחי

קושיא עצומה:

על הפסוק הנאמר בפרשתינו:

בך יברך ישראל לאמר ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה וישם את אפרים לפני מנשה.

יש להבין ולעיין מדוע יתברכו ישראל דווקא באפרים ומנשה ולא בשאר השבטים כראובן ושמעון?

קושיא זו הוזכר במפרשים ובספרי הדרוש
הובא ע"י המחנך הרה"ג ישכר בנדיקט שליט"א

משא"כ אצל ראובן ושמעון לא נמצא הוכחה שאין קנאה ביניהם. לכן מברכים את כלל ישראל ישימך אלוקים כ"אפרים וכמנשה" דווקא כמו שהם לא קינאו אחד לשני ולא התגאו אחד על השני כך יהיו בני ישראל לדורותיהם - ביאור זה מובא בספר הקדוש של הבני יששכר בספרו "אגרא דכלא". וכן הביא תירוץ זה הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו.

ד. תירוץ נפלא הביא הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו דהנה יש ירידת הדורות, וכל דור הוא פחות מדור הקודם, אך יעקב אבינו עליו השלום בירך אותם שלא כך יהיה, וכמו ש'מנשה ואפרים' אמר עליהם כ'ראובן ושמעון יהיו לי' שהם היו באותו דרגה של שבטי יה, כך מברך את כל בני ישראל שלא יהיה ירידת הדורות, ויפה תירצת!

ה. יישוב בשם **מרן בעל שבט הלוי זי"ע** הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו דהנה י"ב שבטים הגיעו לדרגה של נבואה, והנה ב' ילדי יוסף הגיעו ליעקב והרגיש יעקב בנכדיו שהם בדרגה גבוהה ושאל "מי אלה" מי המה שמרגישים בהם דרגה גבוהה, ונהנה יעקב שאפילו נכדים הגיעו לכלל המדרגה ולכן בירך את כלל ישראל ישימך אלוקים

א. יישב הבחור המצויין **חיים שמרלר** נ"ו והבחור המצויין **יצחק קאפ** נ"ו שיקב אבינו ע"ה רצה לחזק שאע"פ שהמה לא בניו הרי המה מעורכים אצלו וחשובים כמו בניו. תירוץ זה נמסר משמיה של המחנך הרה"ג רבי שרגא שמואל זלמנוביץ נ"ו.

ב. אכן הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם הבעל הטורים שאפרים ומנשה גימטריא ראובן ושמעון.

ג. תירוץ משובח הביאו הבחורים המצויינים **יצחק קאפ** נ"ו **משה קורץ** נ"ו **חיים שמרלר** נ"ו ו**שמואל דוד טובי** נ"ו ו**נפתלי שטערן** נ"ו [כל אחד הביא זאת בסגנון אחר ונכתוב בסגנון אחיד, חלק מן הבחורים הביאו את זה בשמו של המנהל הרה"ג **יצחק אהרן קליין שליט"א** וכדלהלן:] שהרי יעקב אבינו שיכל את ידיו והקדים בברכתו את אפרים קודם למנשה ולא מצאנו שמנשה הבכור קינא באפרים אחיו הקטן וכמו"כ אפרים לא נכנס בו הרהורי גאווה ולא התגאה על מנשה אחיו הגדול, ולכן כשהאב מברך את הבנים מברכם בברכת ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה - להדגיש להם שלא יהיה קנאה וגאווה ביניהם אלא אהבה ואחוה ושלוש כדוגמת מנשה ואפרים.

לבני ישראל וזהו דרכו של אפרים ונראה שעוסק בגשמיות אך כוונתו להשפיע שפע על בני ישראל, ולכן יעקב הניח ראשו על אפרים בימינו שירמז לדורות כי זה הדרך ישכון אור להשפיע אף על אחרים.

ה. עוד תירוצי הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו שהנה הכוונה בברכה זו הינו דהנה מנשה מסמל שפע בגשמי שהיה מנשה משמש את יוסף בגשמיות, ואפרים מסמל על רוחניות כפי שאכן למד עם יעקב ולכן מברכים לדורות ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה שיזכו לדורות ברוחניות ובגשמיות. (בשם מרן בעל שבט הלוי ז"ע).

ט. בענין אחר: הדיוק שדייקו מדוע כתיב "כ" מנשה ו"כ" אפרים? אלא הביא הבחור המצויין **יעקב יצחק כץ** נ"ו שהכוונה של יעקב אבינו היה לומר על דורות הבאים שכלל ישראל כולם בדורות הבאים יהיו 'כ' מנשה ו'כ' אפרים.

כאפרים וכמנשה שאפילו המה הגיעו לדרגת השבטים.

ו. תירוצי נאה הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט בשם כ"ק מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א** [נאמר בשולחנו הטהור בפרשת ויגש], כדברים הללו הביא לתפארת ויישב נמי הבחור המצויין **חיים שמרלר** נ"ו והבחור המצויין **יואל מושקוביץ** נ"ו שהנה השבטים שגדלו והצמיחו לא הוי כ"כ חידוש, אבל מנשה ואפרים שגדלו בארץ ערות מצרים ואעפ"כ הצליחו לעלות ולהתעלות בדרכי היראה זהו הוי חידוש וזהו מה שרצה לחדש ולהדגיש יעקב אבינו הסבא, להראות החשיבות שבדברים.

ז. בזה הביא עוד הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו לבאר מדוע הניח את אפרים דווקא ב'ימינו', ומבאר בשם הרה"ק **הנועם אלימלך זי"ע** דהנה יש ב' מיני צדיקים האחד צדיק שמתעסק לעצמו וראשו מונח בעולמות העליונים, וזהו דרכו של מנשה, ולאידך יש צדיק שכל תפקידו להשפיע שפע טוב

פרשת שמות

קושיא עצומה:

על הפסוק הנאמר בפרשתינו:

"והנה נער בוכה", ותאמר ילדי העבריים זה יש להבין ולעיין מדוע על ידי הבכייה, קבעה בתיה בת פרעה על שהינו מילדי העברים, והוא מהעם היהודי.
הרי מצינו כמה וכמה תינוקות עכו"ם שבוכים בקטנותם, ולא רק יהודים בוכים? קושיא זו הוזכר במפרשים ובספרי הדרוש.

נענתה ואמרה מילדי העבריים זה, כי זה לא בכייה של תינוק גוי, כי גוי בוכה ללא כל סיבה על בכייה של חנם.

ג. תירץ הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו דהנה מכיון ששרתה עליו שכינה בשעה שבכה מיד הבינה שהוא מילדי העבריים [הדבר מובא ברש"י]. וכעין זה תירץ הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו

ד. עוד תירץ הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו והבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו דהסימן של בתיה בת פרעה הייתה כי ראתה שהילד מהול, מיד הבינה ש'מילדי העבריים זה'.

ה. עוד יישוב הביא הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו דהנה ידוע שפרעה גזר על הזכרים, בין על המצריים ובין על היהודים, אבל רק מאותו יום החליט פרעה לעשות גזירה זו על כולם, אבל מלפני זה היה זה הגזירה רק על היהודים, ולכן בראתו את "הנער" שהילד כבר 'נער או אז הבינה כי מילדי העבריים זה.

ו יישוב בדרך מליצה הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו, דהנה רש"י פירש "קולו כנער"

א. ביאר יפה הביא הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו דהנה אמרו בגמרא יבמות שבני ישראל מצויינים שם בזה שהם רחמנים גומלי חסדים, אבל הגויים ערלי לב ואכזרים, ולא ריחמו על איש.

והנה ידוע מה שכתבו הספרים [מהרה"ק צאנז ז"ע מובא בעטרת חיים] דאם מקבלים פני צדיק אז נמשך קדושה מהצדיק על האיש המסתכל עליו, ולכן בראות בתיה בת פרעה את הילד בתוך התיבה היא נתמלאה חמלה ורחמים עליו, והיא תמחה מהיכן החמלה אצלה אצל נכרית, אך הבינה כי זהו מראית פני הילד הצדיק וראתה שכינה שרתה עליו, ונכנס בה רגש של רחמים, ולכן אמרה שמצורת הילד הזה אמרה: מילדי העבריים הזה. תירץ זה הביאו גם הבחורים המצויינים משה קורץ ושמואל דוד טויב נ"ו.

ב. תירץ משובח הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם דודו כ"ק **מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א**, דהנה יש ב' מיני בכיות, יש בכי של תינוק הבוכה סתם ללא כל סיבה, ויש תינוק הבוכה כנער, כי יש לו סיבה שרוצה להפיק משהו ורוצה להשיג משהו על ידי בכייתו.

והנה בתיה בת פרעה ראתה כי בכיו של תינוק זה קולו כנער, אין זה בוכה סתם אלא כמו נער לכן

לה

מהם מהללו הגויות שאוכלות נבילות וטריפות, ומזה שהצריכה להניק את משה על ידי מינקת יהודיה הבינה כי 'מילדי העבריים זה'.

וכעין זה הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט בשם האור החיים הקדוש**, שמזה שמשה לא רצה לינוק מאחרים רק מיהודייה אז הבינה בתיה כי מילדי העבריים זה.

ט. ביאר יפה הביא הבחור החפץ בעילום שם על פי דברי האור החיים הקדוש שכתב כי הנה היה לבתיה בת פרעה צרעת וברגע שלקחה את התינוק משה מן היאור מיד נתרפאה מן הצרעת, או אז הבינה כי הילד היה יהודי. וכעין זה הביא הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו כי מכיון שהיה לה נס מן היד שנתארכה ידה, הבינה כי הילד הוא יהודי.

שכשראתה בתיה כי הנער בוכה כנער והיינו ניכר עליו סימני נערות ובגרות - היינו מתנהג הוא כבוגר ובתהלכות חיים של גדולים, מיד אמרה "מילדי העבריים זה".

ז. עוד על דרך הפשט ביאר הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו דהנה ראתה בת פרעה כי נחבא הנער תחת קני הסוף ובתוך תיבת גומא הבינה כי החביאו אותו מפני הגזירה, אם כך בוודאי "מילדי העבריים זה".

ח. עוד יישב הבחור המצויין **חיים שמרלר** ניו, והבחור המצויין החפץ בעילום שמו נ"ו, שהנה ידוע כי לקחה מינקת להניק את הילד, וניסתה בעצמה או על ידי משרתות להניק אך לא רצה הנער לאכול

פרשת וארא

קושיא עצומה:

למה דוקא במכה זו אמר משה שיתפלל רק מחוץ לעיר?

שאלה: בפסוק בפרשתינו: "ויאמר אליו משה כצאתי את העיר אפרוש כפי אל ה' " (ט, כט). וברש"י אבל בתוך העיר לא התפלל לפי שהיתה מלאה גילולים. וקשה למה דוקא במכה זו אמר משה שיתפלל רק מחוץ לעיר ולא אמר כן בשאר מכות הקודמות?

קושיא זו נמסר ע"י המחנך רבי ישכר בנדיקט שליט"א

אבל במכת ברד אשר אמר הכתוב ש"הירא את דבר ה' הנניס את מקנהו אל הבתים" וא"כ היו אז בעיר הגלולים ע"ז אלו הצאן, לכן הוזקק משה לפרש לו כ יצטרך לצאת חוץ לעיר להתפלל שם. וכע"ז הביא הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו. והוסיף שבמכת ברד למרות שנשבר הכל ונשחת נשאר נותר עוד ע"ז וגילולי ע"ז, ולכן לא היה ביכולת משה להתפלל בתוך העיר, ונצרך לצאת מן העיר. וכן הביא הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו בשם הדעת זקנים.

ג. עוד דבר נחמד הביא הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו והבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו דהנה פרעה ביקש בכל מכה ומכה שייפסק המכה, אבל לא ביקש שיהיה שיעצר מיד, אך פה ביקש פרעה בפזיונות הדעת וביקש שמיד כעת יעצור את המכה, והיה רוצה משה להראותו כי הוא מיושב בדעתו, ולא יעשה את בקשתו מיד, לכן דווקא כאן אמר "כצאתי מן העיר" שיש למשה זמן ולא יחפז משה בדעתו ולא יעשה במהירות כהוראת פרעה, אלא יש לו שהות וזמן רב עד 'בצאתי מן העיר' - עפ"י עיקר שפתי חכמים.

וכע"ז איתא ברמב"ן וז"ל: ורבותינו אמרו (מכילתא פסחא בפתיחתא) שלא היה מתפלל בתוך העיר לפי

א. תירץ הבחור המצויין **נפתלי שטערן** שבאמת משה רבינו ע"ה יצא בכל המכות מחוץ לעיר להתפלל - מהטעם המבואר ברש"י, אבל במכה זו אמר לו פרעה שרשאי אתה להתפלל בתוך העיר כי היות שאמר "ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים" הרי שהודה בהקב"ה וכל המודה בהקב"ה כאילו כיחש בע"ז וממילא ביטל ע"ז באמירתו כדקיי"ל במסכת ע"ז שנכרי יכול לבטל ע"ז שלו באמירת פיו, ולכן ביקש פרעה ממשה שיתפלל תיכף ומיד, ולא ישהה עד מחוץ לעיר.

אך משה רבינו ע"ה השיב לו שדווקא יתפלל מחוץ לעיר כבכל המכות כי בעת שיהיה לכם הרווחה אז מיד אתם תכפרו באלוקים ותמשיכו להיות עובד ע"ז ואין פיו וליבכם שווים, ומבואר בשו"ע (י"ד סימן קמ"ו) שעכ"ם המבטל ע"ז מחמת אונס ואין ליבו כפיו אז אין הביטול מהני, ולכן היוצק לצאת מן העיר גם במכה זו. - כך הביא הבחור הנ"ל בשם האמרי שפר.

ב. נפלא הביא ליישב הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו וכן הביא כן הבחור המצויין **אברהם שוורץ** נ"ו בשם ה"חנוכת התורה", ובשם ה"דברי אברהם" כי הנה ע"ז של המצריים היה הצאן, והם היו רועים מחוץ לעיר בשדות, ולכן בדר"כ לא הייתה הע"ז בתוך העיר וממילא היה משה יכול להתפלל אף בתוך העיר,

לומר שהוצרך לומר כצאתי את העיר שלא יחשדו פרעה שמיראת הקולות והברד ילך לאיזו בית להתפלל, על כן אמר לו כצאתי את העיר להראות לו גודל הנס שבכל מקום אשר תדרוך כף רגלו שם לא יהיה ברד. וכן תירוצ זה הביא הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו.

ט. עוד מובא ב"חזקוני" וזאת הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו דהכונה כצאתי מן העיר היינו שיצא מן הארמון אל העיר להתפלל.

י. עוד הביא לפרש הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו דהנה מבואר בגמרא ערכין דף טו ע"ב כל המספר לשון הרע אמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בדירה אחד, ופרעה סיפר לשון הרע על כלל ישראל, לכן משה רבינו ביקש להראותו כי אינו יכול לשהות במחיצתו, ולכן הוצרך לצאת מן העיר[אך עדיין צ"ב מדוע דווקא במכה זו].

יא. תירוצ טוב הביא הבחור המצויין **אברהם שוורץ** נ"ו בשם מרנא ורבנא בעל **החתם סופר** זי"ע וזה לשונו: "נראה רמז מכאן לדברי מג"א (סס"י צ"ד) עפ"י דברי תה"ד שעדיף להתפלל בעיר מלאה גלולים מלהתפלל בשדה היכי דאינו בטוח בודאי מהפסק עוברי דרכים ומשום הכי לא יצא מרע"ה חוץ לעיר בכל המכות מטעם הנ"ל, אבל בשעת (דבר) ברד לא היו עוברי דרכים ושבת עובר אורח ע"כ ה' עדיף לצאת חוץ לעיר משום הגלולי' ושפיר יליף ק"ו דמה תפילה הקלה יצא לחוץ היכי דליכא למיחש להפסק עוברי דרכים א"כ בדבור דלא שייך הפסק א"כ ק"ו שלא ה' בתוך העיר וק"ל".

יב. עוד הביאו לתרץ הבחורים המצויינים **משה וואלף פאנעט** נ"ו ו**שמואל דוד טויב** נ"ו (בשם הדבק טוב שפתי חכמים) מה שהקפיד על זה כאן יותר מבשאר מכות מלהתפלל בתוך העיר, לפי שהצאן היו גילוליהם והיו בשדה לכן היה מתפלל בתוך העיר, אבל עכשיו הירא דבר ה' הניס מקנהו אל הבתים והיה גילוליהם בתוך העיר לכן אמר כצאתי את העיר.

שהיא מלאה גלולים, וכל שכן שלא היה נדבר עמו אלא חוץ לדרך. אם כן נאמר כי בעבור שהיה פרעה מבקש עתה שיסור הברד מיד, הוצרך משה לפרש לו כי יצטרך לצאת את העיר, ואחרי כן יפרוש כפיו אל ה' ויסור בתפלתו, והוא האמת.

ד. ועוד מתרץ הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם ה"כלי יקר" דמכאן מכה זו ילפינן שבכל המכות היה אכן משה יוצא מחוץ לעיר להתפלל.

ה. תירוצ טוב ומשובח הביא הבחור המצויין **אברהם שוורץ** נ"ו והבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם הרמב"ן על דרך הפשט יתכן לומר שה' משה מתפלל בביתו, רק בפעם הזאת רצה להיות כפיו פרושות השמים ויחדלו הקולות והמטר מיד, ולא יתכן לעשות כן בעיר, על כן אמר כצאתי את העיר. וכן נאמר עוד (בפסוק לג) ויצא משה מעם פרעה את העיר, ובראשונה אמר (לעיל ח, כה) הנה אנכי יוצא מעמך.

ו. עוד הביאו הבחורים המצויינים **אברהם שוורץ** נ"ו ו**שמואל דוד טויב** נ"ו בשם הכלי יקר שהוצרך להתפלל בשדה מקום שהמכה משמשת ביותר.

ז. תירוצ נפלא הביא הבחור המצויין **יואל מושקוביץ** נ"ו דהנה למעשה במכת ברד איתא דהיה קולות וברקים, ולכן בכל המכות היה יכול להתפלל בתוך העיר, אך לא כן במכת ברד, עקב הקולות וברקים, לא היה יכול משה רבינו ע"ה להתפלל בתוככי העיר, ולכן הוצרך לצאת מן העיר בדווקא.

ח. תירוצ משובח הביא הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו דהנה באם היה מתפלל משה רבינו בהיחבא בתוך בית בעיר היה חושב פרעה שהוא נס מן הברד ומתחבא מזה, לכן הקפיד משה רבינו לצאת מן העיר וברחובות כשיורד הברד היה מפורסם הנס שכאשר משה התפלל על עצירת הברד, או אז נתקבל תפילתו, והכל בשביל לפרסם הנס.

דבר זה איתא בכלי יקר ונעתיק לשונו: ונראה עוד

פרשת בא

קושיא עצומה:

מבואר ברש"י על הכתוב וישאלו איש מרעהו כלי כסף וכלי זהב.

אמר הקב"ה שלא יאמר אותו צדיק [אברהם אבינו] ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה קיים, אבל 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' לא קיים.

וצ"ע, והרי הקב"ה הוא דובר אמת ודבריו חיים וקיימים לעולמי עד, וכי הוא צריך ראי' לאברהם אבינו כי הוא שומר הבטחתו לישראל, עד כדי כך שרש"י כותב שלא יאמר אותו צדיק, וכי אברהם אבינו כך יחשוש

חלילה בהקב"ה?

קושיא זו הובא במפרשי התורה

את ילדי ישראל, וכן לא היה צריך הקב"ה לתת את הרכוש עד לים, כאשר אומנם אכן עשה שקיים היה שם ביזת הים. אך דילמא יחשוב אברהם אבינו ע"ה שהציאה בשלימות הינו כן עכשיו במצרים, ויאמר שלא היה מקיים הקב"ה ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, לכן בבקשה ממך הזהירם שגם עכשיו ישאלו ממצרים כלי כסף וזהב.

ג. תירוצ נפלא עפ"י דרוש הביא הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו בשם דודו כקש"ת **מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א**, דהנה ביאר באור יקרת דברותיו **כ"ק מרן אדמו"ר רבי יעקב מפשעוורסק זצ"ל** דהנה אומרים בפיוט איש חסיד במוצ"ש "באמת היום תתעשר" ולכאורה מהו הלשון "באמת"?

אלא ביאר בדרך יפה שהחסיד בעל העובדא אומר לאליהו הנביא כשיפגוש אותו פעם מה עם העשירות ועל זה יענה שיהא עשיר השמח בחלקו עשיר ר"ת ע"נים ש"נים 'ידים' רגלים וכל מיני ביאורים שהוא עשיר, אך לא יהיה ממש עשיר בדרך הפשט הפשוט, עם נכסים וממון על זה מבטיחו אליהו הנביא "באמת היום תתעשר" שיזכה לעשירות מופלגת וגדולה בלי פשעטלאך,

ולפי"ז ביאר מרן אדמו"ר שליט"א הנ"ל דאברהם אבינו ישאל את הקב"ה מה עם ההבטחה הנודעה

א. באופן מופלא הביא ליישב הבחור המצויין נפתלי שטערן נ"ו דהנה קי"ל בבא קמא (דף כב) אין אדם מת ומשלם, אלא ישנו דינא דקם ליה בדברא מיניה, ונענש רק במיתה. אך אם המיתה הוא בשביל עון לאדם אחד והממון הינו לאדם שני, אזי שפיר נענשין במיתה ובממון.

והנה המצרים נענשו במיתה ובממון כי המיתה היתה כנגד מה שהרגו את ילדיהם והשליכו ליאור, והממון היה כדי שלא יאמר אברהם שיצאו ריקם, ולכן אמר דבר נא באזני העם בלשון בקשה וכי תימא שישאלו הלא קם ליה בדברא מיניה? ואין חייבים מיתה וממון, תענה ותאמר להם שהממון אינו אלא בשביל מטרה אחרת שלא יאמר אותו צדיק וכו' וא"כ חיוב הממון בא בגלל אדם שני אברהם ומיושב הקושיא שאין הכוונה שרק בשביל תרעומת אברהם ישאלו איש מרעהו אלא בשביל שלא יקשה דהבטחת השי"ת סותרת את הדין של קלדבר"מ. - כך מובא בספר מנחה חדשה להגה"ק רבי נפתלי חיים הורוויץ זצ"ל. תירוצ זה הביא גם הבחור המצויין **שמואל דוד טויב נ"ו**.

ב. יישב הבחור המצויין נפתלי שטערן נ"ו דהנה באמת לא הייתה הציאה בשלימות עד לקריאת ים סוף שם נידונו המצרים על המים כנגד שהשליכו

זה ואפילו פשוט שבפשוטים. (מעיינה של תורה)
ה. הביא לתרץ הבחור המצוין **שמואל דוד טויב** נ"ו
 שבעיקרון הממון הובטח לקבל ביזת הים, והוקדם
 לקבל כבר ביציאת מצרים ועל זה דייק ברש"י לומר
 "לא יאמר אותו צדיק שרק ביציאת מצרים מקבלים."

ו. תירוץ נפלא הביא לתרץ הבחור המצוין **שמואל
 דוד טויב** נ"ו דהנה כל הפסוק הזה מדובר על ענין
 רוחני והכוונה של "ועבדום ועינו אותם" היינו על ע"ז
 שעבדו ע"ז ונענשו על כך קיים בהם, ואחרי כן יצאו
 ברכוש גדול מרומז על העלאת הניצוצות שהיה
 ירידת מצרים לאגור ולאסוף את הניצוצות ויצאו
 אכן ברכוש גדול שהצליחו לאסוף את הניצוצות.

ז. עוד הביא לתרץ הבחור המצוין **משה וואלף פאנעט**
 נ"ו תירוץ נפלא בשם הכלי יקר, עיי"ש ותרווה נחת.

ח. עוד תירוץ נפלא הביא הבחור המצוין **יואל
 מושקוביץ** בשם כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמר זצ"ל,
 ועוד יבואר בארוכה בקרוב בל"נ.

של 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' על זה משיב הקב"ה
 דהרי כבר איתא בזוהר ועוד דרכוש גדול היינו
 נשמות שיצאו מבין הקליפות והם יזכו לצאת מן
 המיצר וכל מיני רמזים בפסוק של 'רכוש גדול', אך
 על כך יענה ויאמר אברהם מדוע לפרש את זה בדרך
 פשטלאך ולא בדרך פשוט, והרי בהבטחת
 "ועינו אותם ארבע מאות שנה" כן התקיים בדרך
 פשוט כפשוטו על כל השעבודים, וזהו 'ועבדום ועינו
 אותם ארבע מאות שנה קיימת!' א"כ גם 'ואחרי כן
 יצאו ברכוש גדול' נמי תקיים בדרך פשוט ולא בדרך
 רמזים ודרושים. געוואלדיג!

ד. עוד הביאו לתרץ הבחורים המצויינים **משה וואלף
 פאנעט** נ"ו ו**שמואל דוד טויב** נ"ו דהכוונה רכוש גדול
 הכוונה כאמור נשמות שיצאו מבין הקליפות וזהו
 ענינים רוחניים ונעלים רק אנדי רמי מעלה מבינים
 לאשורם, ולא כך אחד מבינים, לכן אמר הקב"ה כמו
 שההטחה של ועינו אותם ארבע מאות שנה כל אחד
 הרגיש את זה ואפילו הפשוט שבפשוטים, כך את
 הבטחה של 'רכוש גדול' צריך שכל אחד ירגיש את

פרשת בשלח

קושיא עצומה:

שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו (ט"ו כ"ה).

וברש"י הביא לפרש "במרה נתן להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם שבת ופרה אדומה ודינים" (פרש"י).

מבואר מדברי רש"י דנצטוו על השבת במרה לפני מתן תורה וכך מבואר בסנהדרין (נ"ו ע"ב), שבת (פ"ז ע"ב), והוריות (ח' ע"ב), וקשה דהלא נכרי ששבת חייב מיתה כדאיתא בסנהדרין (נ"ח ע"ב), והרי דעת רש"י בע"ז (ג' ע"א) דהאבות זורעם דין בן נח היה להם וז"ל "אברהם בן נח היה שלא היה בשעת מת"ת", וכ"כ עוד שם (בדף נ"א ע"א) דכל זמן שלא ניתנה תורה אף ישראל נקראו בני נח, על כך קשה וצריך לפלפל דא"כ איך נצטוו על שמירת השבת במרה.

חייב מיתה נתחדש רק לאחר מתן תורה, ולא קשה מידי.

ה. עוד תירוצו הביא הבחור המצויין שמואל דוד טובי נ"ו בשם זקינו החשוב הגה"ח י. יחזקיהו טובי שליט"א דהנה אצל בני ישראל היום הולך לאחר הלילה ושייכי ללילה הקודם, משא"כ אצל עכו"ם היום הינו לפני הלילה, וא"כ בליל שבת אצל ישראל הוי שבת, אך אצל עכו"ם שפיר הינו עוד חול, ולא הוי גוי ששבת בשבת כי לאוו שבת הוא אצלם, וכן במוצ"ש אצל ישראל הוי כבר יום ראשון, אך אצל העכו"ם זה עדיין שבת, ולכן כשהיו ישראל עושים מלאכה במוצאי שבת הוי עוד אצל עכו"ם שבת ולכן לא עברו על גוי ששבת. ויפה תירצתם.

ו. עוד תירוצו תירוצו הבחור המצויין שמואל דוד טובי נ"ו דהנה כל הטעם שגוי ששבת חייב וכו' מתבאר בקדמונים זה רק משום דאצל ישראל יש אות בין ישראל לאבינו שבשמים, ויש בימות החול את מצות התפילין דהוי אות כנאמר והיה 'לאות' על ידכה, ושבת במקום תפילין, אבל אצל עכו"ם אין תפילין אז אין את האות במקום של שבת, אבל לפני מתן תורה שעדיין לא היה אותות לא שייכי דין זה של גוי ששבת.

א. תירוצו הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו דהנה יש פלוגתא האם במרה נקראו ישראל עוד בני נח או הוי נקראים בני ישראל, ול"ז שרש"י ס"ל דאז בני ישראל במרה נקראים בני ישראל ולכן נצטוו על השבת [מאת כ"ק מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א]

ב. תירוצו טוב הביא הבחור המצויין שמואל דוד טובי נ"ו דהנה בני ישראל הלבישו ציצית, והיינו דאם דינם כבני ישראל, אזי שפיר יש להם לקיים את מצות השבת, ואם עדיין יש להם דין בני נח, אז הוי בציציותיהם טלטלו המה בשבת, ושוב לא עברו על עכו"ם ששבת וכו'.

ג. תירוצו משובח השיב הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו דהנה יש לומר דאכן קיבלו את ההוראה של מצות השבת במרה אך על מנת לקיים אך לאחר מתן תורה, ויש ראי' דעוד נמנו שם דברים של מצות פרה אדומה שאז נצטוו, וגם את זה לא קיימו אלא לאחר מתן תורה. ויפה הוא.

ד. תירוצו יפה הביא הבחור המצויין חיים מרדכי עקשטיין נ"ו דהנה יש לצדד ולומר דכל הדין של בן נח ששבת

מא

אשר] דאף שאמרו חכמים מל ולא טבל כאילו לא מל, מ"מ מותר לו לשמור שבת בין מילה לטבילה ואינו בכלל גוי ששבת, כיון שבמרה נצטוו על השבת, והרי במרה היו בין מילה לטבילה.

ט. הובא אל מערכת "שמעתתא" ראי' לתירוץ הנ"ל שנצטוו במרה לקיים אך ורק לאחר מתן תורה, ולא עתה בששוהים במרה, מפי אחד מחשובי בחורים המצויינים מבוגרי התלמוד תורה ב'קהל חסידים' וכעת מובחר הוא בין הלומדים בישיבה גדולה סלאנים פה עיה"ת אלעד,

דהנה רש"י בואתחנן כתב עוד בין המצוות שנצטוו במרה, הינו מצות כיבוד אב ואם, והנה לפני מתן תורה היו כגרים שגר איתא הוי קקטן שנולד דמי, ולא מחוייב הגר במצות כיבוד אב ואם, וברור מכך נצטוו המצוה הזאת רק בשביל לקיים לאחר קבלת התורה, ה"נ במצות השבת פשוט שהכוונה לקיים לאחר קבלת התורה.

ז. ביאר הגאון הנודע רבי אשר וייס שליט"א בספרו "מנחת אשר" דנראה בגוף הקושיא, דגם במה שנצטוו במרה דין ישראל עליהם, וכלשון חז"ל בהוריות (ה' ע"ב) "עשר מצוות נצטוו ישראל במרה", הרי לן דגם מה שנצטוו במרה כבר נצטוו בתורת ישראל, דמשעה שיצאו ממצרים לעבר הר סיני כבר התחיל בהם דין ישראל, והלא אף מצות קידוש החודש נצטוו לפני מעמד הר סיני, ופשוט דהוי ככל המצוות שנצטוו בסיני, דהנה בגמ' שם אמרו "איזה היא מצוה שנאמרה בתחלה הוי אומר זו עבודת כוכבים, והא אמר מר עשר מצוות נצטוו ישראל במרה", והקשו התוס' למה לא הקשו בגמ' ממילה ומשפיכות דמים, ות' "הכא נצטוו ישראל והתם בני נח", הרי לן להדיא דהמצוות שנצטוו במרה דין ישראל עליהם, וז"פ וברור.

ח. הובא ע"י המחנך הרה"ג רבי ישכר בנדיקט שליט"א הנה בשו"ת בנין ציון (ח"א סי' צ"א) חידש[מובא במנחת

פרשת יתרו

קושיא עצומה:

על הפסוק: ושם האחד גרשום כי אמר גר הייתי בארץ נכריה, ושם האחד אליעזר כי אלוקי אבי בעזרי וכו'

וצריך עיון למה נתן לראשון שם גרשום ולא אליעזר, שזה הולך על מעשה שהיה קודם 'ויצילני מחרב פרעה' ורק אח"כ היה גר בארץ מדין?

קושיא זו העלה והגיש למדור "שמעתתא" המנהל החשוב

הרה"ג רבי אליעזר לאנג שליט"א

והובא במפרשי התורה הקדומים

ד. תשובה נפלאה הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם זקינו הגה"ק ה"מעגלי **צדק** מדעעש ז"ע, שעד עתה היה משה רבינו עליו השלום חושש וירא שפרעה יכול למוצאו אפילו בסוף העולם ועכשיו שנתבשר שמתו כל האנשים והיה בטוח שלא יהרגנו עכשיו קרא שם השני אליעזר שזה באמת היה אחר גרשום.

ה. תשובה מעניינת הביא המחנך הרה"ג **ישכר בנדיקט שליט"א** דאין ראייה בתורה מי היה הראשון ומי היה השני, דהרי לא כתוב ושם הראשון ושם השני אלא על כל אחד כתוב שם האחד ושם האחד. ואם משום סדר כתיבתם בתורה - אולי אפשר לומר דאין מוקדם ומאוחר...

והרי לך מה דכתיב בקרא: ואת שני בניה אשר שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה ושם האחד אליעזר כי אלהי אבי בעזרי ויצילני מחרב פרעה.

[אך נשלח למערכת 'שמעתתא' הערה טובא מפני אחד הבחורים מבוגרי הת"ת דכבר נכתב בפרשת שמות כשמשה גר במדין ונולד לו בן אחד ושמו גרשום, ושם עוד לא נולד אליעזר, משמע שגרשום נולד ראשון, וצ"ע]

א. תירץ הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו והבחור המצויין **יעקב יצחק כ"ץ** נ"ו והבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו שהסיבה שנקרא קודם גרשום כי זה הסיבה היה ממש עכשיו, ואח"כ הלך לקרוא שם על מאורע שהיה תקופה קדומה ביותר. דבר זה הובא באור החיים הקדוש.

ב. עוד דבר נפלא הביא אחד מבוגרי מצוייני תלמידי מכינה לישיבה מלפנים תלמידי הת"ת, וכן הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם האור החיים הקדוש, דהנה - "גר הייתי בארץ נכריה" מרמז על זה שצדיקים בעולם הזה הם בחינת גרים בעולם, הם מתנהגים כגרים זרים ומתרחקים מן החומר, וזה אכן היה קודם המאורע של "אלוקי אבי בעזרי" כי כל זמן צדיק מרגיש וחש כי הינו גר בעולם הזה.

ג. שאלה זו פעם הובא לידי **מרן הגאון שר התורה רבי חיים קנייבסקי שליט"א** והובא לידינו תשובתו על ידי הרה"ג **גמליאל רבינוביץ** בעמוח"ס "גם אני אודך" והשיב מרן הגר"ח: דמכיון שעוד לא ניצל לגמרי משאר גויים, ולכן קודם נתן את שמו של גרשום ורק אח"כ אליעזר.

שנתיישוב אמר "ויצילני מחרב פרעה".

ז. דבר מעניין הביא הרה"ג ישכר בנדיקט שליט"א בשם האברבנאל כי ארץ נכריה הולך על היותו - משה רבינו - מלך בכוש.

ו. עוד תשובה נכתב בספר, והובא על ידי הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו דהנה משה היה במדין אך חשש בתחילה לומר ליתרו מדוע חשש וברח מפרעה פן יגרשנו יתרו וזהו כי גר הייתי בארץ נכריה, שזה היה לפני זה ואח"כ עם עבור תקופה

פרשת משפטים

קושיא עצומה:

על הפסוק - ורצע את אוזנו במרצע,

וכתב רש"י דרצועין באוזן הימנית, דילפינן גז"ש אוזן אוזן ממצורע.

ולכא' צ"ע מדוע צריך גז"ש, והרי כל דבר מצוה ומצוה שנכתב בתורה מקיימין אותה בימין, ומ"ש הכא שנצרך לגז"ש

עדיפות לאוזן ימין או שמאל, לכן איצטריך לילפותא של הגז"ש שיהיה הרציעה בימין דווקא.

ד. האמת קושיא זו הובא בספר "חנוכת התורה" ושם הקשה קושיא זו, ומביא מדרש דהקב"ה הוציא דיבורו במתן תורה מימין ונכנס לאוזן השמאלית של ישראל, וכנ"ל בתשובה א'.

ה. תירץ הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו בשם האדמו"ר מדעעש קרית יואל שליט"א: שההו"א היה דאומרים ביה"ר לפני הנחת תפילין 'לשעבד בזה תאות ומחשבות לבנו' הרי שזה נקרא שעבוד ומצוה זאת של שעבוד מניחים על יד שמאל, ולכן היה הו"א שבשעבוד של עבד בעונש הרציעה יהיה ג"כ באוזן שמאל.

ו. עוד תירץ הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו: שההו"א היה שרציעה של עבד לאו דבר חשוב, ואדרבה דבר בזיון הוא ולא כשאר מצוות שאז מחמת חשיבותם יש דין של ימין.

א. הביא הבחור המצויין נפתלי שטערן נ"ו והבחור המצויין חיים שמרלר נ"ו תשובה נפלאה דהנה איתא במדרש שיר השירים עה"פ "ישקני מנשיקות פיהו" דבשעת מתן תורה היה הדיבור יוצא מימיו של הקב"ה לשמאלו של ישראל והנה הביא רש"י שהעבד נרצע משום ששמעה אזנו לא תגנוב, והלא את הדיבור הזה שמע אזנו השמאלית, ולכן הו"א דשמאלית תירצע לכן צריכים גז"ש ללמד על האוזן הימנית, ויפה תירצת! וכן הביא תירוץ זה הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו.

ב. תירץ הרה"ג ישכר בנדיקט שליט"א דכיון שהפסוק עולה על הרוצע ועל הרוצע, נאמר בגמרא יומא והאמר מר כל פינות שאתה פונה לא יהיו אלא דרך ימין. ואם יפנה לימין יגיע לאוזנו השמאלית של הנרצע (כי כך יוצא כשאדם עומד מול רעהו) לכן צריך לימוד שיפנה לימין הנרצע שזה שמאל הרוצע.

ג. עוד תירוץ הביא אחד מן המחנכים החשובים שליט"א דאכן מכיון שלא היה הו"א כלל שיש

פרשת תרומה

קושיא עצומה:

שאלה א'

על הפסוק נאמר "ויקחו לי תרומה",
הקשו בהמפרשים מדוע נאמר "ויקחו" ולא יתנו,
בדרך כלל אדם מוציא מכיסו ונותן את הפרוטה ולא 'לוקח'?

א. הביא ליישב הבחור המצויין חיים שמרלר נ"ו והבחור המצויין זושא זענגר נ"ו דהנה חושב הנותן צדקה שהוא מוציא מכיסו ונותן לעני, אך ידע נא האדם דהוא "לוקח" כעין מה ששנינו "עשר בשביל שתתעשר" שזוכה התורם צדקה ליטול ולקחת השפעות וברכות בזכות מצות הצדקה שמתאמץ לתת מכיסו, וזהו מה שנכתב דייקא "ויקחו" לי תרומה.

ב. תירץ הבחור המצויין החפץ בעילום שם, דבני ישראל נתנו תרומה למשכן מה שלקחו ממצרים, ולכן פירש רש"י לי לשמי שלקחו לשם שמים שהיה לוקחים בעת שהותם במצרים בשביל מה שצויה הבורא ליטול מן המצרים - בעת שהובטח אברהם.

ג. בעל ה'נועם שיח' הגה"ח ר' ישראל זושא הלוי הורביץ שליט"א אב"ד קהילות החסידים מתרץ שמדובר על התורם 'ויקחו' שיקח כל פעם קצת כסף וישים בצד ואז כשיגיעו הגבאים לקחת את הכסף יתנם להם, ויפה היא (הובא על ידי הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו).

ד. תירץ הבחור המצויין נפתלי שטערן נ"ו בשם האגרא כלה די"ל הנה איתא בפסחים [דף סו ע"ב] שהלל לא הקדיש את קרבנותיו עד שהביאו לעזרה כדי שלא יכשל אדם לימעול בהן, ולכן אמר הכתוב "ויקחו" שבתיהם עדיין לא יקדישו את התרומה אלא יקחו בידם ואח"כ יקדישו סמוך בבואם למשכן יהיה זה "תרומה".

ה. תירץ הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו עיקר

הביא ליישב הבחור המצויין חיים שמרלר נ"ו והבחור המצויין זושא זענגר נ"ו דהנה חושב הנותן צדקה שהוא מוציא מכיסו ונותן לעני, אך ידע נא האדם דהוא "לוקח" כעין מה ששנינו "עשר בשביל שתתעשר" שזוכה התורם צדקה ליטול ולקחת השפעות וברכות בזכות מצות הצדקה שמתאמץ לתת מכיסו, וזהו מה שנכתב דייקא "ויקחו" לי תרומה.

ב. תירץ הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו והבחור המצויין אברהם שוורץ נ"ו דהנה ויתנו יכול להיות שמרמז בעל כרחך, משא"כ ויקחו מרמז על מתוך רצון.

ג. דבר מעניין הביא הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו בשם הרה"ק האדמו"ר בעל ה'זכרון יעקב' מדעעש מתרץ שכשאשה מתחתנת עם אדם חשוב, גם אם היא נתנה לו כסף קידושין מקודשת כי יש לה הנאה שהוא לוקח ממנה, גם בנ"י יש להם הנאה כשנותנים תרומה להקב"ה לכן נאמר 'ויקחו' שיקחו הנאה לעצמם מעצן קיום המצוה של ניתנת תרומה למשכן (זכרון יעקב).

ד. יישב הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו התיבות

נותן צדקה לשם שמים הרי הוא מגביהו ומרימו לעילא, ואמרו רבותינו שאין "קִיחָה" אלא לשון "הגבהה" וזהו מה שמרמז הפסוק ויקחו לי תרומה שיגבחה את התרומה והממון לי לשמי.

יד. עוד יישב הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו ה'אור החיים' הקד' מתרץ שמרמז שאפשר לכפות להביא שקלים כי כתוב 'ויקחו' שיקחו מהם.

טו. עפ"י דרוש הביא הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו דהנה איתא במדרש כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו, ובשם הארי ז"ל כשאדם רוצה לעשות מצוה ומפחד מן המקטריגים יתן צדקה ויקבל בידו לעשותו וכן איתא מהרה"ק מצאנז ומהרה"ק מבעלזא שיש עצה שיקיים את התורה כדבעי אך חושש מפני המקטריגים דילמוד את ההלכות מן המצוה ההוא וילמוד את הדינים, וזהו מרמז מה נאמר במדרש "כי לקח טוב" היינו שרוצה לקיים את המצוה כדבעי במקום טוב אז העצה או "נתתי לכם" שיתן צדקה, או תורתי אל תעזבו שילמוד את כל הדינים לפני כן (בשם המקור ברוך).

טז. וישב הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו כתוב שהקב"ה משכן פעמיים את המשכן וכתוב שפך חמתו על העצים ועל האבנים, ואם לא היו תורמים למשכן לא היה להקב"ה על מה לשפוך חמתו והיה צריך ח"ו לשפוך על בנ"י, לכן כתוב "ויקחו" שיקחו - את חיהם (ליקוטי כרם שלמה עפ"י המובא בגיליון - תהלתו בקהל חסידים).

יז. כ"ק מרן האדמו"ר מביטשקוב שליט"א שיגר עם אחיינו היקר והביא ליישב שמי שנותן צדקה הוא לא בעצם נותן אלא לוקח וגלגל חוזר בעולם ובבא העת יצטרך ליקח מן העני.

יח. וישב הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו דנראה לפרש ש'ויקחו' מדובר על המצוה "ויקחו לי תרומה" יתנו תרומה למשכן ובכך יקחו את המצוה ויזקף המצוה לעצמם.

הלימוד צריך להיות לשם שמים כמבואר ברש"י ויקחו לי לשמי תרומה בגימטריה "לימוד תורה יהיה לה' לבדו, ואי נכתב ויתנו אין כזה גימטריה'.

ט. עוד יישב הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו והביא בשם המנהל הרה"ג ר' **יצחק אהרן קליין שליט"א** שהנשיאים הביאו אבני שהם ואבני מילואים וזה ירד להם עם המן לכן כתוב 'ויקחו' ממה שהקב"ה נתן להם במן.

י. תירץ הבחור המצויין **אברהם שוורץ** נ"ו בשם הכלי יקר באריכות שימנו בני ישראל גבאי צדקה וקודם יתנו מעצמם אלו הגבאים וזהו ו' של ויקחו שזה המשך אחרי הנתינה של הגבאי צדיקה הם יקחו מהם את התרומה.

יא. תירץ הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו בשם המלבי"ם דהנה הכל משל הקב"ה וכל העולם והנכסים משלו, וכשנותן צדקה הרי הוא "קונה" זכות לעצמו, וזהו "ויקחו" לי תרומה שנוטל זכות לעצמו.

יב. תירוצ נפלא הביא הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו בשם זקינו **מרנא אורבנא בעל החתם סופר זי"ע** ועכ"א, דהנה באמת הכל שייך להקב"ה כמו שכתוב לי הכסף לי הזהב נאום ה', אך איתא בברכות (דף לה) דמקרא אחד כתיב לה' הארץ ומלואה ומקרא שני והארץ נתן לבני אדם ומתירץ לאחר שאדם מברך על האוכל אז ניתן מיד הקב"ה אל ידם, וקודם לכן הוא של הקב"ה, וזהו מה שאומר "ויקחו" לי תרומה שע"י שיתנו את התרומה להקב"ה על ידי זה יהיה הממון שלה, דכשם שע"י הברכה נעשה הדבר שלהם, כן ע"י שעושה מצוות אחרות הממון נעשה שלו, ולכן ע"י תרומה שירימו את הכסף לצורך המשכן ע"י זה ויקחו לוקחין הם ונהיה שייכי להם וממילא נעשה התרומה משלהם. ושני הדברים באין כאחד.

יג. תירוצ מאלף בינה הביא הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו דהנה ממון הינו דבר שפל ונבזה, אך ניתן להעלותו מבירא עמיקתא לאיגרא רמא, ואם

קושיא עצומה:

שאלה ב'

מדוע נכתב בבניית הארון "לא יסורו הבדים"

למה בכלים נאמר אח"כ בכלי המשכן שהיו גם בדים לא נכתב הצווי שלא יסורו מעולם, ומדוע דווקא בארון נאמר ציווי זה.

ד. עוד תירץ הבחור המצויין **אברהם שוורץ** נ"ו דהנה נאמר בברית ה' לא ימושו מפיו, ונאמר לא ימוש ספר התורה הזה מפיו ולכן נכתב הדבר הזה אצל הארון דווקא המרמז על התורה.

ה. עוד הביא ליישב הבחור המצויין **חיים מרדכי עקשטיין** נ"ו דהנה דווקא אצל הארון נכתב הדבר הזה, דהארון יש לו חשיבות מיוחדת שיש בו שני לוחות הברית לכן יש לשמרו מכל וכל.

ו. הביא ליישב הבחור המצויין **חיים שמרלר** נ"ו דנכתב אצל הארון אך אולי זה הוראה לכל הכלים.

ז. הביא לתרץ הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו את ה'**דעת זקנים**' שמתרץ שמפני קדושתו של הארון לא רצה הקב"ה שימשמשו בו להסיר הבדים ולהכניסם וכשהם נושאים, נושאים אותו בקצות הבדים וכשמניחים הולכים מיד מפני אימתו.

ח. הקדושת לוי מתרץ - הובא על ידי הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו שכל כלי המשכן היו מרמזים על מצוות הגוף האדם שכל איבר מרמז על מצוות והארון היה מרמז על מצוות שהיו צריכים לזכור כל הזמן כגון שהקב"ה עשה ועושה לכל המעשים וכו' ולכן כתוב לא יסורו ממנו כי צריך לזכור כל הזמן.

א. תירץ הבחור המצויין **אברהם שוורץ** בשם 'החזקוני' וה'אור החיים' הקדוש שמשום קדושת הארון לא רצה הקב"ה שישתמשו יותר מדאי חוץ מן הנסיעות.

ב. הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו תירץ בשם המשך חכמה ומיישב את הקושיא דידוע שיטת הרמב"ם דצריכין להדליק נרות המקדש גם ביום, וטעם הדבר הוא להראות שאין הקב"ה צריך לאור המנורה להאיר ההיכל אלא שזה גזוה"כ, והראיה שהרי גם ביום מדליקים, אף דהיום מאיר, ומזה ילמדו דגם בלילה א"צ לאורה וכמו"כ בארון אין צריכין הבדים לשאת את הארון כי אמרו [סוטה ל"ו] הארון נושא את נושאי הבדים, הן גזוה"כ, ולכן הציווי שגם בעת שמונח במשכן יהיו הבדים להורות דכשם שמונח במשכן אין הבדים באים לישא אותו כן בעת שנושאים אין הבדים לצורך הנישוא שהרי הארון נושא את נושאי, וכע"ז הביא הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו.

ג. מיישב מרן **אדמו"ר מביטשקוב שליט"א** ודבר זה הובא ב**אלשי"ך הקד'** שהבדים מרמזים על מחזיקי התורה והארון רומז על לומדי התורה ושניהם הולכים ביחד וממילא כתוב לא יסורו ממנו (הביא

אחיינו הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו)

פרשת כי תשא

קושיא עצומה:

על הפסוק- כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל ומחולות ויחר אף משה וישלך מידיו את הלוחות וישבר אותם תחת הר" (ל"ב י"ט)

הנה יש לעיין בשבירת הלוחות ע"י משה רבינו, הלא לכאורה היה בזה לאו ד"לא תעשון כן לה' אלקיכם" (דברים י"ב ד') דהלא המוחק או המאבד כתבי הקודש עובר בלאו זה כמבואר במכות (כ"ב ע"ב) וברמב"ם (פ"ו ה"א) מיסודי התורה, וכי גרע לוחות הברית שמעשה אלקים היו ובאצבע אלקים נכתבו מספר תורה או ספר נביא.

קושיא זו הובא ע"י המחנך הרה"ג ישכר בנדיקט שליט"א

לעשות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים. כאן המקום לציין מה שמובא עוד בספר חסידים סעיף קל"ח "איך יתכן למשה לשבר את הלוחות הכתובים באצבע אלקים אלא לתקנת ישראל עשה אמר מוטב שאהיה חייב ואל יהיו כל ישראל חייבים וכיון שחרה אפו לשם שמים הסכים עמו הקב"ה ואמר לו יישר כחך ששברת.

ד. תירץ הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו בשם המנהל הרה"ג יצחק אהרן קליין שליט"א שאיתא ב"תנא דבי אליהו" שמשה לא שבר את הלוחות עד שראה אותיות ורחות באוויר ואז כבר יצאו השמות הקדושים ונמצא שכבר לא עבר עבירה של לא תעשון כן לה' אלקיכם כי כבר יצאו השמות ולא נשברו אלא הלוחות ולא האותיות.

ה. תירץ מעניין הביא הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו שאיתא בגמרא מגילה שהלוחות ואותיות בנס היו עומדין והיה ריווח בין צד לצד, ויכול להיות שכשנשבר הלוחות רק עצם הלוחות נשברו ולא האותיות.

ו. תירץ הבחור המצויין אברהם שוורץ נ"ו דהנה כתיב ברשב"ם כשראה משה את מעשה העגל תשש

א. תירץ הבחור המצויין אברהם שוורץ נ"ו, וכן תירץ הבחור המצויין חיים מרדכי עקשטיין נ"ו, את דברי האור החיים הקדוש שהיה הוראת שעה מאת צווי הקב"ה להשליך את הלוחות מחמת חטאם הגדולה של ישראל שנכשלו במעשה העגל, ולכן ציוה לו לשברם. וכן הביא כן הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו בשם אבות דרבי נתן שלא שבר משה עד שנאמר מפי הגבורה.

ב. תירץ הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו בשם כ"ק מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א דהנה הלוחות היו כמו טבעת קידושין ובמעמד הר סיני היו הלוחות ואם משה היה נותן לישראל את הלוחות ולא שברם נמצא שהם מתנהגים כמו איסור א"א.

ג. תירץ הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו בשם זקינו הגה"ח מהרי"י טויב שליט"א שקיבלו הורמנא ורשות מהקב"ה כעין מה שאמרו בשבת (קט"ז ע"א) ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה תורה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים וכו' הרי שציוה הקב"ה למחוק שמו הגדול ית' כדי לעשות שלום בין איש לאשתו, ור' ישמעאל שם דן מזה ק"ו שאין מצילין ספרי מינים מן הדליקה ע"ש, וא"כ דן מרע"ה ק"ו שמותר למחות שמו הגדול הק' כדי

יו"ד - כך הביא בשם זקינו שליט"א.

כוחו, ונהיה הלוחות כבידים מאוד ולכן מחמת כובדו השליך.

ט תירץ הרה"ג **ישכר בנדיקט** בשם הגאון רבי אשר וייס שליט"א וכן הביא הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו בשם המנהל הרה"ג יצחק אהרן קליין שליט"א דכבר כתבו גדולי האחרונים דמותר לעבור אף בחטא גילוי עריות שדינה יהרג ואל יעבור בשביל "הצלת כל ישראל" כמבואר במהרי"ק סי' קס"ז ובנוב"י תנינא יו"ד קס"א, ואם ג' עבירות החמורות הותרו להצלת כלל ישראל ה"ה וק"ו לאיסור מחיקת ה'. ומשה ידע ברוח קדשו דהצלת כל ישראל תלויה בשבירת הלוחות, וכמבואר (שמו"ד מ"ג א')

"למה הדבר דומה לשר ששלח לקדש אשה עם הסרסור הלך וקלקלה עם אחר, הסרסור שהיה נקי מה עשה נטל את כתובתה מה שנתן לו השר לקדשה וקרעה, אמר מוטב שתדון כפנויה ואל תדון כאשת איש" עי"ש.

ז. תירץ הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם כ"ק מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א הנה עשרת הדברות ניתן למשה ומרומז לא יהיה "לך" אנוכי ה' אלוקיך, ולא נכשלו ישראל כביכול בעבירה של אנוכי ה' אלוקיך כי הם לא נצטוו, וידוע שככה סינגר רש"י על ישראל, ואתנה לך את הלוחות וניתן למשה במתנה, ולכן לא עבר משה על לאו זה.

ח. תירץ הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו כי כמו שארון נושא את נושאו כך גם הלוחות נושאו את משה, והיה ללוחות היה כוח נשגב על ידי שמירת התורה שקיימו ישראל, אך ברגע שחטאו אז נתחלש כוחו ולכן זה נשבר, ומדוייק שאיתא בקרא ידו ללא

פרשת ויקהל פקודי

קושיא עצומה:

הנה כתיב בפרשתינו: "וימלא אתו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה" (ל"ה ל"א).

על כך נכתב בגמרא: "אמר רב יהודה אמר רב יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ. כתיב הכא וימלא אתו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת, וכתיב התם ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה וכתב בדעתו תהומות נבקעו" (ברכות נ"ה ע"א).

"אותיות שנבראו בהן שמים וארץ - על ידי צירופן, ובספר יצירה תני להו" (רש"י שם).

הנה כל מלאכות שבת ממלאכת המשכן למדנו, פרטיהן ודקדוקיהן. ממלאכת המשכן למדנו מהן ל"ט אבות מלאכות בשבת (שבת מ"ט ע"ב) וממלאכת המשכן למדנו דאינו חייב בשבת א"כ עשה "מלאכת מחשבת".

ויש לתמוה לכאורה דהלא בצלאל לא עשה מלאכתו בדרך האומנים עבודת יד אלא ע"י צירוף שמות הקדושים ע"י ספר יצירה, ואטו נלמד מזה דגם העושה מלאכה בשבת ע"י ספר יצירה או בדרך סגולית אחרת ללא כל מעשה ידיים חייב עלה.

קושיא נפלאה זו הוקשה הגאון הנודע רבי אשר וייס שליט"א

ד. תירץ מעניין הביא הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"י בשם דודו כ"ק מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א, דהנה בצלאל היה ממונה על עושי המלאכה ולכן נקראת על שמו, והנה יש לחדש דעושי המלאכה עשו את בניית המשכן ומלאכתו במעשה וכך בנו הכלים למעשה, ובצלאל עמד עליהם וכיוון את השמות, על כן לא קשה מידי דמי שעושה מלאכה בשבת עם שמות לא יתחייב כי זה לא היה כך במשכן כי במשכן היה אחד עשה שמות ואחרים את המלאכה, וכזה סוג מלאכה שעושה אחד את שניהם לאו מלאכה ושפיר לא מתקריא מלאכה כי לא דמיא למשכן, ואין כזה דבר בעולם שאדם יעשה מלאכה ואחד שני יעשה שמות זה היה רק בצלאל היה ביכולתו לעשות כן, אך דרכן של אנשים לא כך, כי דרכן של אנשים אדם עושה מלאכה או במעשה או על ידי שמות, אך על ידי שניהם, שיהיה אדם עושה מלאכה ואדם שני יכוון שמות זה לא מצינו, ולכן לא נקראת מלאכה כשאדם עושה מלאכה על ידי שמות, כי לא דמיא למלאכת בצלאל, ויפה תירצתם!

ה. ותירץ הרה"ג ישכר בנדיקט שליט"א בשם הגאון רבי אשר וייס שליט"א דבאמת לק"מ דבאמת לא לפינן ממה שעשו בפועל במעשה המשכן, אלא

א. תירץ הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"י דהוריד בצלאל את הקדושה והאורות והשפעות שבהם נבראו שמים וארץ אבל לא עם זה הוא בנה את המשכן למעשה, כי את המשכן הוא בנה למעשה כדכתיב וכל חכם לב "יעשו", אך האומנות היה שידעו לחבר את העבודה המעשית יחד עם צירופי אותיות, ולכן בשבת צריך מלאכה שיתחייב במעשה כפי היה במשכן למעשה. כך מסר תשובתו בשם זקינו מהרי"י טויב שליט"א.

ב. תירץ זו הנ"ל הביא נמי הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"י בשם הגאון הבעל מקשן המנחת אשר שליט"א וכתב בהרחבה ביותר שבאמת על ידי הצירוף של השמות הכניס בצלאל כביכול "נשמה" בכלים, והכניס הקדושה והאורות אך את הכלי עצמו עשה במלאכת מחשבת.

ג. יישב הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"י וכן יישב כך הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"י בשם המנהל הרה"ג יצחק אהרן קליין די ש לדייק הגמרא בדבריהם שכתבו -

"יודע היה לצרף" אך לא נכתב שאכן צירף למעשה ולכן לא קשה מידי, כי כשבנה במשכן אכן עשה במעשה.

ומסתבר דרך בעשיית כלי המקדש השתמשו בשמות אלה.

דכך ניתנה הלכה דאותן המלאכות שנעשו בהקמת המשכן הן הם ל"ט אבות מלאכה בשבת.

ז. הביא הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו בשם זקינו הגה"ח מהר"י טויב שליט"א ובשו"ת חתם סופר (ח"ו סימן כ"ט) הביא בשם השל"ה שכתב ע"י שם והשבעת קולמוס, והשואל עמד ושאל והלא עבר בשביתת כלים כיון שהקולמוס כתב, וע"ז השיב החת"ס דלא גרע מהכותב בשמאל שפטור והוי כלאח"י, עי"ש.

ו. כעין מה שתירצו למעלה הביא גם **הגאון רבי אשר וייס שליט"א** באמת לא ילפינן שום מלאכה מעשיית כלי המקדש ע"י בצלאל ואהליאב, וכל המלאכות נלמדו ממה שעשו בעבודת ההכשר הראשוניות ככל הני מלאכות דסדר הפת והעור וכדו', ובזה ודאי מסתבר דלא חרשו וזרעו ושחטו ע"י שמות ואותיות דספר יצירה,

פרשת צו

קושיא עצומה:

בענין ריצת הכהנים בכבש

בפרשתנו כתוב, והרים את הדשן אשר תאכל האש. (ויקרא ו', ג')

וכיצד היו קובעים בכל יום מי מהכהנים יעשה עבודה זו? שנינו במשנה (יומא כ"ב ע"א): "בראשונה כל מי שרוצה לתרום את המזבח - תורם; ובזמן שהן מרובין - רצין ועולין בכבש, וכל הקודם את חברו בארבע אמות - זכה".

והקשו בספר מרפסין איגרי, כאן, וז"ל: כיצד הותר להם לרוץ על כבש המזבח, והלא מקרא מלא אומר: "ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו", (שמות כ' כ"ג), ודרשו חז"ל במכילתא (סוף פרשת יתרו): "כשעולה למזבח לא יהיה פוסע פסיעה גסה אלא מהלך עקב בצד גודל", ?

קושיא זו הביא הגאון רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מתוך ספרו "גם אני אודך"

א. השיב הגאון רבי גמליאל רבינוביץ דנמצא בתוספות ישנים על מס' יומא שם, שכתב, שריצת הכהנים בכבש היתה גם היא "עקב בצד גודל", וריצה כזו מותרת.

ב. עוד כתבו שם, שהאיסור לרוץ על גבי הכבש נאמר רק בשעת עבודה, כגון בהולכת האיברים לכבש, וממנו למזבח.

ג. עד הביא הגאון הנ"ל לתרץ בס"ד שפסיעה גסה על גבי המזבח, זהו גנאי, אבל לרוץ במהירות על גבי המזבח, עדיף טפי, מפני שהפסיעות גסות לא ניכרות כל כך, כיון שרץ במהירות, ודו"ק

נאמר רק בשעת עבודה, כגון בהולכת האיברים לכבש, וממנו למזבח.

פרשת תזריע מצורע

קושיא עצומה:

על הפסוק: כי תבואו אל ארץ כנען ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם
 וברש"י בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם לפי שהטמינו האמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתים כל ארבעים שנה ועל ידי הנגע נותץ הבית ומוצאן. (יד, לד).
 וצריך עיון והרי איתא בגמרא ערכין טז, אמר רבי יוחנן על ז' דברים נגעין באין וכו' ועל צרות עין דכתיב ובא אשר לו הבית, ותנא דבי רבי ישמעאל מי שמיוחד ביתו לו ופרש"י כלי תשמישו שלא השאילם לאחרים.
 הרי מגמרא זו דעיקר הנגע בא על עונש,
 ולא כשכר ומתנה מאת השמים למצוא מטמוניות?

את האוצרות והמטמוניות שמצאו שם.

ד. תירץ טוב בשם ה"כלי יקר" הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו דהנה יש לדיק מדוע לא כתוב "בביתכם" ולא בבית ארץ אחוזתכם, ומתוך הכלי יקר דווקא בבית ארץ אחוזתכם - שבית שאותו רכשו מן האמורי שם יהיה נגעים ושם יהיה הבשורה שנמצא שם האוצרות, אבל בגמרא ערכין מדובר ביתכם שאתם ישראל בניתם בעצמכם שם לא נמצא בשורה זו, נמצא שלא קשה מידי, דהא דאיתא ברשי על הפסוק שזהו בשורה שם מדובר בבית "ארץ אחוזתכם" וכו"ל.

ה. עוד תירץ הבחור המצויין **חיים שמרלר** נ"ו דלא קשיא סתירה זו דבפעם ראשונה היה שכר שמצאו עונש, אך בפעמים אחרות היה אכן עונש על צרות עין.

ו. תירץ הבחור המצויין **אברהם שוורץ** נ"ו דאכן שהיה חטא גדול של צרות עין מכל מקום ריחם הקב"ה עליהם ולאחר התשובה מצאו שם מטמוניות.

א. תירץ הבחור המצויין **חיים שמרלר** נ"ו בנידון הפסוק שמשמע שזה היה שכר שקיבלו אוצרות היינו היה בבואכם לארץ בזמן הכניסה. משא"כ היכן שנשמע שזה היה עונש כמבואר בגמרא זהו בהמשך השנים לדורות, דהינו מלאחר הכניסה לארץ הקודש.

ב. תשובה זו הראשונה הוסיף לכך דבר מעניין נוסף ותירץ הבחור המצויין **אברהם שוורץ** והוסיף שבשנים הראשונות היה אכן אוצרות ומצאו שם מטמוניות שהסתירו האמוריים, אך לאחר מכן שכבר הוציאו כל האוצרות זהב, הם התגאו והתחילו לצור עינים ולא לפרגן לשני או אז נהיה מה שנכתב בגמרא שבעון צרות עין קיבלו עונש כזה.

ג. עוד תירץ הבחור המצויין **שמואל דוד טובי** נ"ו בשם המנהל הגה"ח **רבי יצחק אהרן קליין שליט"א** דהנה כל יהודי זכאי לקבל מאת ה' זהב ואוצרות של זהב רק בשביל זה צריך להיות נקי מן החטא, ואחרי שעשה תשובה מקבל הזהב, רק פעמים בעון לשון הרע נעצר ומסתלק השפע, והם עשו תשובה וקיבלו

פרשת אחרי קדושים

קושיא עצומה:

הנה כתיב בפרשתינו:

“קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוקיכם”

ובמדרש: יכול כמוני, תלמוד לומר אני ה' אלוקיכם - קדושתי למעלה מקדושתכם
ויש לתמוה לכאורה וכי איזה הוא אמינא יש שיחשבו שיהיה אדם קדוש “כמוני” כביכול כמו הקב"ה, וכי
היעלה על דעת כן לומר עד שצריך לשלול אותה?

קושיא זו הקשו הרבה במפרשי התורה בכלל, ובספרי החסידות בפרט

מקדושתכם שהאדם עשוי מחומר צריך שיתקדש
אף במעשה.

ג. בדרך רמז הביא לתרץ הבחור המצויין **אשר דייטש**
ני"ו בשם מרנא בעל ה"דברי חיים" **מצאנו** זי"ע דהנה
מצאנו שהקב"ה נקרא קדוש, ובאמת עצמותו
יתברך גבוה למעלה מזה, וכל המידות והקדושה
שנקרא הקב"ה קדוש אינו אלא כינויין המה, שמגלה
בפעולותיו לפי המידות, וכל תכליתו של הבריאה
אינו אלא בשביל ישראל, וכל מידה טובה שישראל
מקיימים, הקב"ה מכנה שמו ומידתו לפי זה, ולכן
אמר הכתוב "קדושים תהיו" וכל זה למה? "כי קדוש
אני ה' אלוקיכם" קדושתי למעלה - מקדושתכם
הקב"ה יהא נקרא קדוש ויזכה [כביכול] למידת
ולהיקרא קדוש כל זאת מקדושתכם כי אתם
מתנהגים בקדושה וזה נותן כוח למעלה.

ד. תירוצ נאה הביאו הבחור המצויין **נפתלי שטערן**
ני"ו והבחור המצויין **שמואל דוד טויב** ני"ו, בשם
הגה"ק ה"בני יששכר" ב'אגרא דכלא' [מובא בבני
יששכר ניסן מאמר ד' בהגה"ה] וכן מובא בספה"ק
"שמח ישראל" דהנה כל מילי דרבנן אסמכוהו
על לאו דלא תסור, שציוותה התורה לבלתי לסור
ממצוות דרבנן, אך אעפ"כ שונה מצוות דרבנן שקל

א. תירוצ משובח הביאו הבחורים המצויינים **שמואל**
דוד טויב ני"ו ו**נפתלי שטערן** ני"ו דהנה איתא בזוה"ק
פרשת תזריע דמלאכים ובני ישראל נקראו קדושים,
אך קדושתם תלויה ובאה משמי שמים, מהקב"ה
שמוריד עליהם קדושה, אך לא כן הוא קדושתו
של הקדוש ברוך הוא, דקדושת הבורא, שונה הוא
במהותו, שאינו תלויה באחרים אלא במהותו
ועצמותו יתברך קדוש הוא.

ועל פי זה יובן שפיר על נכון ביאור המדרש "יכול
כמוני" - שתחשבו שאינכם צריכים עזר לקדושה
מלמעלה ותוכלו להשיג הקדושה בעצמותכם
ובעצמכם 'כמוני', תלמוד לומר כי קדוש אני -
"קדושתי למעלה מקדושתכם" - כי רק הקב"ה הוא
קדוש בעצמותו וזהו 'למעלה מקדושתכם' שאינו
תלוי קדושתו באחרים, אך לא כך אצלכם אתם
זקוקים לסייעתא דלעילא כדי להתקדש ולהיטהר.
תירוצ נפלא זו, הביא הגה"ק ה"דברי יחזקאל".

ב. יישוב נאה מיישב הבחור המצויין **משה וואלף**
פאנעט ני"ו בשם זקינו הגה"ק בעל המעגלי צדק
מדעעש זי"ע, דהנה "קדושים תהיו" הכוונה תהיו
מופרשים בקדושת המחשבה, אך "יכול כמוני"
שתתקדשו רק בקדושת 'המחשבה' ולא יותר,
דהיינו לא במעשה, תלמוד לומר קדושתי למעלה

נפתלי שטערן נ"ו דהנה אמרו חכמינו זכרונם לברכה, אל יאמר אדם אי אפשר בבשר חזיר, אלא יאמר אפשר ואעפ"כ איני רוצה כי הקב"ה אוסרו. והנה יש אדם שגומר בדעתו שאין לו טבע ורצון לתאוות כלל ממש כמו חלק אלוקי בבחינת כמוני, והאמת יורה דרכו כי הדרך האמיתית בו חפץ הבורא, כי יתגבר האדם על יצרו ואע"פ שיש לו תאוות ורצונות מגושמים מ"מ יתגבר ויהיה קדוש, וזהו "יכול כמוני" שיעבוד את הבורא בכזו צורה שכביכול אין לו תאוות, ת"ל קדושתו למעלה מקדושתכם, זהו שייך רק למעלה, כי קדושת ישראל תלויה בזה שמתגברים על התאוות. וכעין זה הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם ה"דודאים בשדה".

ז. הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו לתרץ דהכוונה "יכול כמוני" שתהיה קדוש בשביל להתעלות ולזכות להיות עושה פלאות כמו שהקב"ה אדון הנפלאות, ת"ל כי קדוש אני שזה יהיה עיקר הכוונה להיות קדוש כי הקב"ה ציווה ולא בשביל מטרות נוספות - בשם ה"דודאים בשדה".

ח. עוד הביא לתרץ הבחור המצויין **אשר דייטש** נ"ו בשם הגה"ק **השפת אמת** ז"ע, דהנה קדושת השי"ת נבדל למעלה מכל השרים והאומות, והנה ישראל נמי נבדלים וצריכים להיות נבדלים מן האומות, אך ממש כקדושת השי"ת ועצמותו לא שייכי, וזהו "יכול כמוני" ממש כקדושת השי"ת ת"ל קדושתו למעלה מקדושתכם, שיהיה בבחינת הבדלה והפרשה.

ט. בדרך רמז הביא עוד הבחור המצויין **אשר דייטש** נ"ו בשם הגה"ק **השפת אמת** ז"ע, דהנה ברש"י נאמר, "פרשה זו נאמרה בהקהל" דעיקר הקדושה הוא על ידי שמכניס האדם את עצמו בכלל ישראל, כי הקדושה שורה על ישראל כשהם בהתאחדות גמורה, ועל ידי הביטול שמתבטל האדם בתוך ישראל אפשר לו להתקדש.

י. עוד הביא דבר חיזוק הבחור המצויין **יצחק אקשטיין**

יותר ממצוות דאורייתא, וחילוק אחד בולט נמצא באיסור דאורייתא ספיקא דאורייתא לחומרא, ואילו ב'דרבנן' פסקינן דספיקו לקולא.

והנה איתא בזה"ק שחכמה נקראת קודש, ועל פי זה יבואר על נכון "קדושים תהיו" שהחכמים יוכלו להמציא בחכמתם גזירות ומצוות דרבנן כי החכמה הנקראת קדושה תתלבש בתוכם וגזירתם תהייה קדושים בקדושת התורה, אך המדרש ממשיך ואומר "יכול כמוני" שיהיו המצוות והאיסורים מדרבנן 'כמוני' בדרגת של דאורייתא, ממש כמו שהקב"ה ציווה, תלמוד 'כי קדוש אני' קדושתו למעלה מקדושתכם - שאיסור ומצוות התורה למעלה מקדושתכם חשובה וחמורה ביותר מדרבנן, ולכן למשל דווקא ספיקא דאורייתא לחומרא, ואילו ספיקא מדרבנן לקולא. ויפה הוא ונחמד הוא.

ה. תירוץ משובח הביאו הבחורים המצויינים **פינחס ליכטנשטיין** נ"ו ו**נפתלי שטערן**, כמו כן שיגרו למערכת תשובה זו הבחורים המצויינים **משה וואלף פאנעט** נ"ו ו**שמואל דוד טויב** נ"ו, בשם מרנא ורבנא רבן של כל בני הגולה בעל **החתם סופר** זיעועכ"א, דהנה יש בקדושה דרך להיות קדוש ממש ופרוש מן העולם עד כדי מלאך ממש כפי שנמצא אצל חנוך כדכתיב ויתהלך חנוך את האלוקים, שנתהפך מבשר ודם למלאך ממש, וזהו פי' "כמוני", והקדוש ב"ה חפץ בדרכו של אברהם אבינו ע"ה שיהיה קדוש אך מעורב בדעת עם הבריות, מקדש שם שמים אף בעניני ארציות, וזהו המדרש "יכול כמוני" שיהיה קדוש ממש מן העולם בבחינת כמוני, כמו אצל חנוך ת"ל כי קדוש אני להיות מופשט מן העולם זה קדושתו למעלה מקדושתכם, כי הקדושת בישראל צריך בדרגה תחתונה ביותר ולא כקדושת הבורא. והנה אצל הקב"ה למרות גובהו וקדושתו שאין לנו השגה בקדושתו נמי מצינו כי הנהגתו והשגחתו אף על השפלים והנבראים למטה, וזהו רצון הבורא שיהיה כי קדוש אני ה' אלוקיכם להתנהג וללמוד מהנהגת הבורא, שלמרות קדושתו להיות מעורב בדעת עם הבריות ושם לקדש את שם שמים.

ו. בשם מרן **הכתב סופר** ז"ע הביא הבחור המצויין

האדם ביותר כך יראה כי קדושת הקב"ה הרבה יותר גבוהה ממה שחושב. וזהו יכול כמוני - שיוכל לחשוב שיגיע לידי דרגת הקדושה של השי"ת תלמוד לומר קדושת למעלה מקדושתכם ולא תוכלו להגיע לזה.

יד. בדרך דרוש וחסידות על פי דרך העבודה הביא הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו דהנה מסופר על הרה"ק **בעל התניא** זי"ע ששח וסיפר ברטט הוד על הרה"ק הרבי רבי זושא מאניפול זי"ע שראה וחזה בעיניו הטהורות בשמי העליונים, איך שמוכיחים ומכין את המלאכים על שאין להם מידת היראה כ"כ כמו היראה שנמצא אצל הרה"ק רבי אהרן מקרלין זי"ע, ומוכח מזה שעל ידי עבודת ישראל יש הוכחה ותביעה אפילו על מלאכים, שיוסיפו על עבודתם כהנה וכהנה. וזהו "קדושת למעלה" - היינו מה שמלאכים מוסיפים קדושה למעלה ומוסיפים כהנה וכהנה, זה "מקדושתכם" - היינו שרואים את הקדושה וריבוי העבודה של ישראל, וזה גורם התעלות והתלהבות בקרב המלאכים. ויפה הוא.

טו. דבר מחודש הובא בספר הקדוש **"דגל מחנה אפרים"** ותירוצ זה הביא הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו, דהנה "יכול כמוני" אינו תמיהה ושאלה, אלא אומרים זה "בניחותא" היינו "יכול כמוני" דכל בר ישראל יכול לזכות להיות קדוש כמו הקב"ה, כביכול מבהיל!

וממשיך לבאר הדגל מחנה אפרים ד'קדושת למעלה' - מקדושתכם' דמה שנמצא קדושה למעלה היינו ממעשיהם הטובים של בני ישראל ומה שאני ה' - היינו משום "אלוקיכם" - שאתם נותנים כוח לפמליא של מעלה.

טז. עוד בדרך רמז הביא הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו בשם הרה"ג בנש"ק המחנך הדגול **רבי שרגא שמואל זלמנוביץ שליט"א**, דהנה התורה ציוותה "קדושים תהיו" וישאל השואל האין יהיה קדוש ת"ל "כי קדוש אני" הקדוש ברוך הוא נותן ומעניק כוחות ודרגות להיות קדוש.

נ"ו עפ"י הספורנו דהנה יבוא האדם ויהרהר לעצמו האין יכול להתקדש יכול כמוני? וכי יכול האדם להיות קדוש כמו הבורא, התשובה לכך, כי קדוש אני כי הנה הקב"ה הבדיל במעשה את בני ישראל מטומאות העולם, ולכן אומר הקב"ה כי קדשו אני שינסה האדם להתדמות אל הנהגת הבורא, ולהיות קדוש ומופרש מכל מיני טומאות, ויפה חיזקת.

יא. מפליא הדבר שהובא בספר **"אוהב ישראל מהרה"ק מאפסא זי"ע** והביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו "קדושים תהיו" כשתגיעו לדביקות נפלאה על ידי קדושת כל האיברים והחושים לשמו יתברך אך "יכול כמוני" - שיגיע הדביקות של ישראל כל כך חזק כמו דביקות הבורא בישראל, ת"ל כי קדוש אני "קדושת למעלה מקדושתכם" כי דביקות הבורא בישראל יותר איתן וחזק מדביקות ישראל בהקב"ה כי אף אחד אינו יכול להגיע לכזה דביקות.

יב. עוד הביא ליישב הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו בשם הרה"ק **המאור עינים** זי"ע, דהנה הצדיק בהתנהגותו על פי התורה מנהיג את העולם ומרבה את השפע בעולם, ויש להשי"ת תענוג גדול מאוד מזה, נמצא שעל ידי ההנהגה למטה יש לו חיזוק כביכול ועונג למעלה, וזהו יכול כמוני - שיתנהג האדם ויהיה קדוש רק באם יקבל מלמעלה, ת"ל קדושת למעלה מקדושתכם שרק אצל הקב"ה תולה את קדושתו שיבוא "מקדושתכם". עוד בדרך רמז הביא הבחור הנ"ל בשם המאור ושמש דקדושת למעלה מקדושתכם - היינו כמו שמצינו שעל ידי שהיהודים עונים איש"ר נותן כוח גדול לפמליא של מעלה, וזהו קדושת למעלה - האין? על ידי קדושתכם דווקא על ידי כוח הקדושה והעבודה של היהודים מתרבה כוח הקדושה והשפע למעלה.

יג. עוד מיישב הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם **הקדושת לוי** זי"ע דהנה האדם יוכל לחשוב שבכוח קדושתו יוכל להתעלות ביותר עד כדי קדושת השי"ת לכן ידע האדם כפי כמה שיתקדש

אתם נמצאים בעולם החומרי והגשמי ובוודאי אתם צריכים להכין עצמכם בטרם כל מצוה ומצוה, להפשיט את הגשמיות ולבוא אל הקודש. והביא הבחור הנ"ל עוד פירוש מחודש המובא בספר "באר יעקב" דמרמז מצות קדושים תהיו על הוספת גדרים וסייגים בקדושה אף בדברים המותרים עיי"ש.

יח. בדרך נוסף הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם הרה"ק ה"מאור ושמש" דהנה יש לו להאדם להתקדש אך על ידי בהקהל וברבים, ולא ביחיד, כי רק הקב"ה קדוש הוא ויחיד הוא, וזהו "יכול כמוני" שתוכל להשיג הקדושה על ידי דרגת יחיד כמו הקב"ה, ת"ל קדושתו למעלה מקדושתכם שרק הקב"ה לבדו שהוא יחיד קדוש הוא, אך לא כן ישראל יוכל להשיג רק על ידי 'הקהל', וזהו פרשה זו בהקהל נאמרה.

יז. תירוץ נפלא הביא הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו בשם ספר הקדוש "**באר יעקב**" מכ"ק מרן אדמו"ר מנדבורנה זי"ע דהנה קדושים הוא מלשון הכנה והזמנה כעין מה שנאמר וקדשתם היום ומחר, והכוונה בזה בדרך רמז להכנה למצוה, "קדושים תהיו" שתהיו מוכנים ומזומנים לפני כל מצוה ומצוה, דמרמז על הכנה למצוה דיש לעשות לפני כל תפילה ולפני כל תורה, וכבר ידוע דהכנה למצוה הוא יתירה מן המצוה עצמה ועל ידה זוכים לשלימות התורה, והנה רק אצל הקב"ה בכבודו ובעצמו, אין צריך ואין שייך ענין הכנה כי מקודש ועומד בכל רגע ורגע בלי שום שינוי מצב, וזהו במדרש "יכול כמוני" שמא תעלו על דעתכם שתוכלו לקיים מצוות בלי הכנה כמו שאצל הבורא ית"ש לא שייך ענין ההכנה לתמוד לומר קדושתו למעלה מקדושתכם" ובדבר הזה אינכם יכולים ללמוד מדרכי שהרי

פרשת אמור - ל"ג בעומר

קושיא א'

הנה איתא בגמרא בסוגיא בו נידונה ההפסקה מדברי תורה לצורך תפילה, איתא בגמרא שבת(יא) "חברים שהיו עוסקין בתורה...מפסיקין לקריא"ש ו"לא לתפילה", ואמר רבי יוחנן לא שנו אלא כגון רבי שמעון בר יוחאי וחבריו שתורתן אומנותן. ויש לשאול שאלה שקמה וגם ניצבה, הלא זו סתירה נחרצת לסיפור המפורסם בעניינו של רשב"י עת שהוחבא במערה מפני הגזירה, "והווי משלחי מנייהו והוי יתבי עד צאווריהו בחלא" שהיו פושטין בגדיהן שלא יבלו ומכסין בחול] כולי יומי הוי גרסי, בעידן צלויי לבשי מיכסי ומצלי] בשעת הגיעה זמן התפילה היו מתכסין בבגדיהן והיו "צלויי" [מתפללין], וא"כ הרי שרשב"י בעצמו אף שהיה תורתו אומנותו [כדברי ר"י ב"ז], מ"מ היו מפסיק לתפילה מעת לימודו.

קושיא זו הובא בראשונים ובראשם בתוספות דף י"א ד"ה כגון רבי שמעון בר יוחאי, ועוד הרבה מן המפרשים. והוגש למערכת שמעתתא ע"י הגאון הנודע רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א בעמח"ס פרדס יוסף על התורה ומועדים

נ"ו, דהנה כל הנאמר שמי שתורתו אומנתו לא צריך להפסיק מלימודו היינו במקום שיש לו יישוב הדעת, אבל אם אין לו יישוב הדעת במקום טרשים, שם יש לו פטור מלימוד ושפיר יש לו להתפלל, ולכן אצל רשב"י שהיה האילנות והמעיינות במקום טרשין שפיר ליכא איסורי ערלה.

[והבחור המצויין הביא ראייה שנמצא סוגיא בגמרא סוכה, שבתוך הסוכה לומד גירסא ועיונא - לימודי עיון יש לו ונדרש לו ביותר יישוב הדעת ולכן מותר לו לצאת חוץ לסוכה ללמוד. - בשם זקינו הגאון מהר"י טויב שליט"א.

א. תירץ הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו, והבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו, בשם התוספ' האמור בשבת דף י"א כי הכוונה ב"מצלי" לאו לתפילה, אלא לקריאת שמע, ובזה נמי נאמר בגמרא שלכו"ע מפסיקין אף מי שתורתו אומנותו.

ב. והנה ביאור התוספ' גם הביא הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א אך הוסיף דיש להטעים דבריהם שהרי איתא שבכוח קריאת שמע נמתקין הדינים, וניצולים מכל רע, ולכן הוי קריאת שמע כתפילה. ודו"ק.

ה. הביא ליישב הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו, דהנה הכוונה בגמרא ברכות שמי שתורתו אומנתו כרשב"י "פטורים" מלהתפלל, אך בודאי המעוניין לקיים שניהם - יכול גם ללמוד וגם להפסיק בשביל להתפלל, כי היכול בכך וזה לא יפריע ללמוד בוודאי יש לו להתפלל ואדרבה צריכים להתפלל.

ג. ועוד תירץ הגאון הנ"ל שיתכן רק כשראה רשב"י זיע"א, שיש איזה גזירה קשה חס ושלום, אז נעמד להתפלל, וזה הביאור בגמרא שם בעידן צלויי [כשהגיע זמן שחייבים להתפלל בגלל גזירה קשה חס ושלום] לבשו מיכסו ומצלו. [הפסיקו אפילו באמצע הלימוד כדי להתפלל] והבן. ד. הביא ליישב הבחור המצויין שמואל דוד טויב

קושיא ב'

מדוע לא היה חשש איסור ערלה בחרובין שנבראו לרשב"י במערה?

מבואר בגמרא (שבת ל"ג ע"ב) שכשנתחבאו רבי שמעון בר יוחאי ובנו רבי אלעזר במערה נעשה להם נס ונברא להם שם עץ של חרובין כדי שיוכלו לאכול מפירותיו, ומעיין לשתות מים, וכבר ידועה קושיית העולם - וכן מובא קושיא זו בשם הגה"ק מהרי"ד מבעלזא זצ"ל - האיך היה מותר להם לאכול תיכף מהעץ של החרובין והרי לכאורה יש בו איסור ערלה כל שלשת השנים הראשונות?

ביאורי מצוות להרמב"ם דהעולה מאליו במקום טרשין פטור [יש"כ לזקינן הגאון מהרי"י טויב שליט"א על מסירת התשובה].

ד. הביא ליישב הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו, דהנה בפשיטות יש ליישב דמשום דקיי"ל פיקוח נפש דוחה כל התורה כולה, לכן אע"פ שמחוייב באיסור ערלה, מ"מ מצווים היו לאכול בשנים הללו משום פיקוח נפש שלא היה להם דבר אחר לאכול, והתורה כבר אמרה "וחי בהם" ולא שימות בהם [כך הביא בשם זקינן הגאון שליט"א].

ה. הביא לתרץ הבחור המצויין **יצחק קאפ** נ"ו והבחור המצויין **יצחק אקשטיין** נ"ו בשם המנהל **הגאון רבי יצחק אהרן קליין שליט"א** דהנה בערלה ישנו דין של "זריעה" צריך "לזרוע" את הזרעים בארץ והזריעה צריכה להיות "בקרקע" דווקא, ורק בזה שייכי איסורי ערלה, משא"כ באילנא דרשב"י לא היה "ונטעתם" ולא היה זריעה בארץ - בקרקע [וכעין זה מוזכר ומובא בתירוצו ב'].

ו. עוד הביא ליישב הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו דהנה בעצי הללו היה נס בתוך נס שבדרך כלל צומח פירות לאחר זמן רב והכא צמח הפירות

א. הביא ליישב הבחור המצויין **יהודה שטיינפלד** נ"ו והבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו [בשם זקינן הגאון מהרי"י טויב שליט"א] דהנה כל איסורי ערלה שייכי רק בצומח מן האדמה, אך בנס מן השמים לא שייכי איסור ערלה. שעץ של נס פטור מערלה כי לא עבד ה' ניסי בלא להשתמושי. תירוצו מופלא זה הביא גם הבחור המצויין **יצחק קאפ** נ"ו, והבחור המצויין **יצחק אקשטיין** נ"ו.

ב. דבר תירוצו נפלא עלה בדעתו של הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו, דהנה בערלה כתיב "ונטעתם" דבעינן שיהיה "נטיעה" כדכתיב בקרא: "ונטעתם כל עץ מאכל וערלתם ערלתו" [הפסוק מובא בפרשת קדושים]. וא"כ הרי לנו דדווקא אם קיים "ונטעתם" או אז נאמר איסורי ערלה, באם התקיים "ונטעתם" אז ישנו וחל דין של "וערלתם ערלתו" אבל פה אצל רשב"י לא היה נטיעה כלל וכלל ולא נטע בארץ.

ג. יישוב הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו דהנה כתב רבי עובדיה מברטנורא על המשנה ערלה פ"א, "והערלה מאליו חייב בערלה, ודווקא במקום ישוב אבל במקום יערות ומדבריות לא". וכן פסק הרמב"ן הלכות מעשר שני ונטע רבעי פ"י ה"ו) וכן הביא הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו בשם ליקוטי

הבא משמי שמים.
ח. תירוך מחודש הביא הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א ליישב עפ"י מש"כ בספר שפתי צדיק להר"ק מפילץ זצ"ל (ל"ג בעומר סק"ה) דרשב"י ובנו טעמו בפרי חרובין את כל הטעמים שבעולם דומיא דמן, ולפי"ז יתכן לומר שהיתה להם אפשרות לכוין בו לטעם אחר לא טעם של חרובין וממילא אין בזה איסור ערלה שהרי נתהפך לדבר אחר, וכגון אם נתכוונו לטעום בו טעם בשר הרי זה כבשר וממילא אין בו דיני ערלה.

מיד ועוד במקום שלא מסוגל לצמוח פירות וכן"ל במקום מדבר ושממה.

ז. הביא ליישב הבחור המצויין נפתלי שטערן נ"ו בשם הזוהר חדש ח"ב דסוד איסור ערלה היא קליפה וטומאה, ואיתא בריקאנטי פרשת קדושים דג' שנים הראשונים כוחות הטומאה שולטים באילנות. והרי כבר איתא במס' סנהדרין נט דאין דבר טמא יורד מן השמים, וכן כאן משמים ירדו להם הני אילני דחרובין בוודאי אין שום חשש טומאת ערלה בדבר

תורתו מגן לנו

מלימוד ועיון במשנתו של התנא האלוקי רבן שמעון בר יוחאי

ל"ג בעומר תשפ"א - מכינה לישיבה 'קהל חסידים' אלעד

מלאכה בשבת אך אינו מכוון כלל לכך, הריהו בגדר דבר "שאין מתכוון" ולאוו מלאכה היא ומותר.

ובזה פירש הגה"ק מצאנו זצ"ל את דברי הגמרא בסוכה, דהנה האדם שנכשל בתורה בעבירה, יכול ליפול ברוחו כי מי יכפר לו כל זאת, אך מגיע רבי שמעון ומעוררו "יכול אני לפטור" וזאת למה? מן הדין! כי הנני פוסק שדבר שאין מתכוון מותר, ובוודאי כל בר ישראל אינו מכוון להכעיס את בוראו בעת חטאין, אלא בוודאי נפל ברשתו היצר ולא בזדון הוא. ולכן פוטרו רבי שמעון בר יוחאי מההלכה שפסק בדינו דבר שאין מתכוון מותר.

ובזה יש בס"ד לפרש, "תורתו מגן לנו" ושאלנו בראשית הדברים, וכי איזה תורה יש לרשב"י? התשובה לכך:

"תורתו של רשב"י האמור "דבר שאין מתכוון מותר" ההלכה זו שפסק רשב"י זה מגן לכל ישראל ויוכל לצאת זכאי בדין, ולכן 'תורתו מגן לנו' הוא ימליץ טוב בעדינו" כי זוהי המלצת טובה על ישראל שאין בזדון עשו את החטא אלא בלי כוונה ולא יעלה עבירות הללו לחייבם חלילה וחלילה, אלא אדרבה יצאו זכאי בדין בזכות פסקו של רשב"י.

בפיט ובזמר שחיבר בעל הבן איש חי במעלת התנא האלוקי רשב"י משורר "תורתו מגן לנו היא מאירת עיננו הוא ימליץ טוב אדוננו בר יוחאי".

ויש לדייק מהו "תורתו" מגן לנו וכי איזה תורה יש לרשב"י שנקרא על שמו?

ונראה לבאר עם פלפול שביאר נפלא הגה"ק אדמו"ר מצאנו קלויזנבורג זצ"ל את מאמר התנא האלוקי רשב"י הא דאיתא ב סוכה מה: "אמר רשב"י "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין", ויש לעיין מהו "מן הדין" וכי מאיזה דין רשב"י יכול לפטור את העולם?

וביאר הגה"ק זצ"ל דהנה נחלקו התנאים רבי יהודה ורבי שמעון בכל מצוות שבתורה, וכן בהלכות שבת, האם דבר שאין מתכוון אסור או מותר, דעת רבי יהודה שאסור ודעת רבי שמעון שמותר, והכל בהלכות שבת דאדם העושה מלאכה צריך לכוון את מלאכת שבת שבו, אך רבי יהודה מחמיר וסובר שאם עשה מלאכה בשבת במעשה אע"פ שלא כיוון, מ"מ למעשה הוא עבר על עבירה ומחייב אך לא כן דעת רבי שמעון, אלא הוא סובר, דאדם העושה

פרשת בהר בחוקותי

קושיא עצומה:

הנה כתיב בקרא (כה, לו) וחי אחיך עמך,

והרשינך חייך קודמין כמו שדרשו בפרק איזהו נשך [ב"מ ס"ב]

שנים שהיו מהלכין בדרך וביד אחד מהם קיתון של מים פליגי בן פטורא ורבי עקיבא, דרבי עקיבא

סובר דחייך קודמין ועליו להציל את עצמו ולשתותו.

וצ"ע דלקמן בעבד עברי [פסוק מ] איתא בפסוק כשכיר כתושב יהיה "עמך" - ודרשינן בגמרא עמך

במאכל עמך במשתה, מכאן אמרו כל הקונה עבד עברי כאילו קנה אדון לעצמו, הרי שמהמילה 'עמך'

דורשים כי השני יותר חשוב ולכן העבד קודם לאדון, ואילו אצלינו נכתב עמך לומר שחייך קודמים

ולא השני?

המהר"ם שיף דהנה עמך משמע בשוויות - אם יש

לו כר אחד משתמש האדון היום ולמחר משתמש

העבד, ואז באותו יום שמשמש העבד הרי הוא

כקונה אדון לעצמו,

משא"כ הכא במצות העני לא שייכי להיות בשווין-

ולכן חייך קודמין.

ג. תירץ הבחור המצויין נפתלי שטערן נ"ו דהכא

נותן לחבירו ומעניק צדקה, כמו כן השני מצווה

לתת לו, ואם יתן אין לדבר סוף לכן נצטווה וחי אחיך

עמך חייך קודמי משא"כ באדון רק האדון מצווה ולא

העבד.

א. תירץ הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו

דהנה הדין בעבד עברי שקונה אדון לעצמו הכוונה

שצריך להאכילו ולהחיותו, וכגון שאם יש כרית אחת

לאדון יש לו להעניקו לעבדו, וזה לא בגלל שהעבד

יותר חשוב אלא התורה ציוותה ח"ו כדי שלא ייכנס

חלילה מידת אכזריות באדון שכל הזמן הוא מעבדו,

וכל היום הוא רודה בו בעבודות לכן התורה ציוותה

לעבוד על המידות עמך - במאכל ובמשתה, משא"כ

בעני אע"פ שצריך לתת צדקה לעני מכל מקום וחי

אחיך עמך - חייך קודמין.

ב. תירץ הבחור המצויין נפתלי שטערן נ"ו בשם

פרשת במדבר - שבועות

קושיא עצומה:

הנה איתא בחז"ל שבקשו המלאכים להשאיר את התורה ולא שיוריד על ידי משה רבינו נענה ואמר משה: וכי לא אכלתם בשר בחלב אצל אברהם אבינו ע"ה, הרי כי אינכם מקיימים את התורה. ושאל השואל והרי היה זה לפני מתן תורה וא"כ מדוע זהו נקרא שנכשלו באיסור בשר וחלב, והרי עדיין לא נצטוו בכך?

קושיא זו הקשו הרבה במפרשי התורה בכלל, ובספרי החסידות בפרט

לבתר מכן איתא בפסוק "את בן הבקר אשר עשה" ואם כן משמע שאכלו קודם את החלב ורק לאחר מכן את הבקר, ובזה אין חיסרון שאכלו חלב לפני בשר - נמסר כן בשם המנהל הרה"ג יצחק אהרן קליין שליט"א.

ד. בשם כ"ק מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א הביא אחיינו הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו, דהנה איתא שצר הקב"ה קלסתר פניו של משה כפניו של אברהם אבינו, והנה טענתו של משה על המלאכים היה כך: דהנה איתא שאברהם אבינו ע"ה היה מקיים כל התורה כולה אפילו את מצות ערובי תבשילין ואצל המלאכים ידעו ממצוות התורה [לפני קבלה"ת גם ידעו]

ואעפ"כ לא קיימו, ואילו אברהם אבינו קיים כל התורה וא"כ מגיע לו ולבניו את התורה שיקבלוה פה בעולם עלי אדמות.

ה. כעין המובא בתשובה א' תירץ והביא כ"ק מרן הרבי מצאנז בעל שפע חיים זי"ע הובא בלקט שושנים (עמ' ע"ח) ותירץ שהאבות קיימו כל התורה כולה וגם למלאכים היה להם להזהר.

א. תירץ הבחור המצויין בנימין מאיר פרידמן נ"ו בשם אביו הרה"ג שליט"א דהנה איתא בגמרא שאלפיים שנה לפני מתן תורה נכתב התורה והיה התורה בשמים, וכשם שאבות קיימו את התורה [כך אי' בעירובין] כ"ש המלאכים שקיימו את התורה, ובפשיטות י"ל דלא קשה מיד, כי אכן המלאכים נמי מקיימין את התורה, ועל זה שפיר היה טענת משה רבינו מוצדק ועומד. וכן הביא תירוצו זה הבחור המצויין נפתלי שטערן נ"ו. והוסיף וביאר על כך הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו דעצם "קבלת התורה" היה לבני ישראל בהר סיני, אבל אצל המלאכים יש לדייק מזה שביקשו שהתורה יישאר אצלם - משמע שזה היה אצלם לפני זה ודיוק יפה הוא.

ב. הביא הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו בשם הרה"ג המנהל רבי יצחק אהרן קליין שליט"א דהנה המלאכים לא אכלו בשר בחלב אלא נשרף בפייהם, ולכן לא נכשלו באיסור בשר בחלב.

ג. הביא הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו, דהנה יש לדייק דכתיב "ויקח חמאה וחלב" ורק

פרשת בהעלותך

קושיא עצומה:

הנה בפרשתנו מוזכר מצוות פסח שני ושם נאמר:

ויהיה האנשים אשר היו טמאים לנפש האדם וכו' ויאמרו למה ניגרע לבתי הקריב את קרבן הפסח במועדו. ולכאורה צ"ב, וכי האיך הקשו ותמהים היו, למה לא זכו להקרב את הפסח וטענו "למה ניגרע", והרי הם בעצמם העידו לומר על עצמם כי היו אנשים טמאים לנפש האדם או שהיו בדרך רחוקה, וזוהי אם כן איפוא הסיבה האמיתי לבלתי יוכלו להקריב,

וא"כ מדוע טענו "למה ניגרע" והרי הם עצמם ידעו כי גרועים הם ויודים כי יש עיכוב וסיבה. בכלל, יש להקשות וכי היכן מצינו מצוה שיוכלו להשלים וכי לולב ניתן להשלים באם אחד הי אונס טמאה או בדרך רחוקה, וכי מצה יש אפשרות להשלים, ואיך פה במצות פסח שני יש אפשרות להשלים.

לבלתי הקריב אך קרבן הפסח במועדו. אך השיב להם משה עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם דמשה עצמו היה מסופק באם יש לחלק בין קרבן ציבור לקרבן יחיד, והשיב הקב"ה איש איש כי יהיה טמא לנפש האדם איש נדחה לפסח שני ולא ציבור. וכע"ז הביא בקיצור הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו.

ב. תירוץ הביא הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו על פי מעשה שהיה במחיצת הרה"ק השרף מסטרעליסק זי"ע, שהיה בין החסידים אחד בשם רבי הערש זאב זצ"ל שהיה בעל מדריגה מאוד. פעם אחת באחד מן הסעודות ששהה במחיצת הצדיק, היה דרכו של השרף לחלק שייריים מנות לחסידיו אך לחסיד זה לא קיבל שייריים ומנתו מן הצדיק. אך החל החסיד להרהר בעצמו מה פגם ומה חטאו לעומת אחרים שכן קיבלו שריים.

ובא במוצאי השבת להיפרד מרבו השרף זי"ע וציווה עליו להישאר עוד במחיצת הצדיק. וכל זה למה? והמשיך הצדיק לבאר וטעמו כי באם אתה החסיד היית סבור בדעתך כי עדיין אינך גרוע מאחרים הרי אתה טרם הגעת לשלימות המידות.

כמו כן מובא בשם הנועם אלימלך זי"ע מדוע סומא פטור מקרבן ראייה וביאר על פי חסידות דיש לו

א. הביא הבחור המצויין בנימין מאיר פרידמן נ"ו דהנה מבואר בגמרא סוכה בפרק הישן מי היה ומדוע היו טמאי מתים וחד אמר שנושאי ארונו של יוסף היו, ואיתא בפסוק בפרשת בשלח ויקח עצמות יוסף עימו - עימו במחיצתו, הרי שמושה היה עימו עצמות יוסף, ולכן נטמא משה רבינו ע"ה, ולפי"ז יש להקשות עוד האיך שימש משה רבינו בשבעת ימי המילואים [והרי עדיין לא נאמר פרשת טהרת פרה אדומה, ולא נטהר משה ממי חטאת].

אך צ"ל מכיון שלא היה שום כהן שבעולם לפני שמיני למילואים שעדיין לא נתכהנו אהרן ובניו, וע"ז איתא בגמרא שאם כל הכהנים טמאים הוי טומאה הותרה בציבור ובשבעת ימי המילואים היה קרבנות ציבור ולכן הותר לו למשה לעשות בטומאה.

והנה בני ישראל ידעו דאיתא בגמרא לדרוש "במועדו" אפילו בשבת" במועדו אפילו בטומאה, וראו כי אף שמושה רבינו טמא היה מעצמות יוסף, מ"מ הקריב את הקרבן בטומאה בשבעת ימי המילואים, וא"כ אף הם צריכים וזעקו "למה ניגרע". אך הם לא ידעו שיש חילוק לחלק בין קרבן ציבור לקרבן יחיד, ומעתה יתבאר הפסוק היטב ויאמרו האנשים האלה "אליו" דווקא למשה, אנחנו טמאים לנפש האדם הרי גם נחנו בני ישראל וגם משה רבינו נמצאים באותו מצב של טומאה, וא"כ "למה ניגרע"

ד. עוד יש ליישב בדעתו של הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו, דהנה טענתם של ישראל שטענו "למה ניגרע" הייה כך.

וכדלהלן: דהנה איתא בגמרא שקברי צדיקים אינן מטמאים והיינו מפני שנפשם ש צדיקים נזדכך מאוד, ואינו שולטת בהם טומאה דרך באנשים פשוטים שנמשכים אחר התאוות בהן שולטת הטומאה והנה האנשים הללו היו טמאים לארוננו של יוסף או לשיטה אחרת לנדב ואביהוא, ולה טענו "אנחנו טמאים לנפש אדם" היינו לצדיקים וא"כ אין המה טמאים כלל וכלל, וא"כ "למה ניגרע" לבלתי הקריב את קרבן הפסח.

אך התורה סברה כי יש צדיקים דין אחר ורוב האנשים אינן בדרגה זו ולכן ציוותה התורה שיעשה כל מי שטמא יעשה פסח שני. ויפה תירצת!

ה. תירץ הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו דטענתם הייתה כמו שמצינו בקרבן חגיגה שיש תשלומין כל שבעה, א"כ אף בקרבן פסח שתינתן להם את הרשות שיהיה תשלומין - אור החיים הקדוש.

ו. עוד הביא הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו בשם האור החיים הקדוש דהנה שביעי שלהם היה אז, וכשם שמצינו בטמא שרץ שיוכלו לשחוט הפסח עליהם, ובמוצאי שביעי של טמא מת יהיה מותרים להן לאכול את הפסח לאחר שיזרקו עליהם - עיי"ש באריכות ביותר.

להאדם ב' עיניים האחד לראות גדלות הבורא והשני לראות ולהביט תמיד בשפלות עצמו. לכן מי שיש לו סומא ויש לו רק עין אחת הרי הוא פטור מן הקרבן. ואחרי ככלות הכל יתיישב על נכון הכל שפיר הדק היטב מה היה טענתו של ישראל בענין פסח שני "למה ניגרע" - מדוע אנחנו גרועים ופחותים מן השני ולא זכינו להקריב קרבן הפסח. על זה השיבו הקב"ה דהנה עצם זה שהנכם שואלים ותמהים כי אינכם גרועים הרי צריכים אתם עדיין להתחיל להכין את עצמכם לקרבן פסח וע"כ עשה להם ה' את הפסח שני.

ג. תירץ הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו דהנה יש מצוות שאין האדם יכול לקיים כגון הישראל שאינו יכול לקיים מצוות של הכהנים וכיו"ב אך הואיל וכלל ישראל מחשיבים כגוף אחד נחשב הישראל כאילו קיים המצוה אף של הכהנים.

והנה אלו האנשים הבינו שאינן ראויין לעשות הפסח מפני טומאתם אך נצטערו יען הרגישו בכוח נפשם שאין להם חלק בהמצוה אף בדרך כללות ישראל, וזה ששאלו למשה רבינו למה ניגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' בתוך בני ישראל, ועל זה השיב שנדחו לפסח שני, ולכן לא יצאו עכשיו במצות כלל ישראל דרך כשאין היחיד יכול לעשות המצוה אז נחשבת כאילו קיים המצוה בכללות ישראל, אבל הם שפיר יוכלו לעשות המצוה זו בחודש אייר אז אין הם צריכים את העצה שיוכלו בכלל ישראל כי יזכו לקיים בעצמם ובגופם. - על פי ה"דברי חיים".

פרשת שלח

קושיא עצומה:

הנה בפרשתנו על הפסוק כולם אנשים ביאר רש"י הקדוש באותה שעה כשרים היו, כלומר שבאותה שעה היו אנשים חשובים ובעלי מדריגה. ולכאורה צ"ע להלן בפסוק וילכו ויבואו פירש רש"י מקיש חזירתן להליכתן, מה חזירתן מארץ ישראל באו בעצה רעה, אף גם בהליכתן, כשהתחילו לילך היו בעצה רעה, דכמו כשחזרו וישבו מארץ ישראל חזרו וטיכסו בעצות רעות להכשיל את ישראל שלא ירצו ליכנס לארץ ישראל, כך למדים כי כבר מראשית דרכו והחלו ללכת היה בעצה רעה. משמע מזה דלא כהנ"ל, אלא היו באותה דרגה פחותה ונמוכה, היתכן?

רחמים ואומר להם: יום אחד לא מספיק לקבוע לכל השנה? והרי במרגלים קיבלו עונש כי כל יום נחשב להם למשך שנה, וא"כ אף יום אחד והמיוחד בשנה יום הכיפורים, הרי זה ייחשב להם לשנה. ולפי"ז שפיר מיושב דאין זו סתירה כלל, דהנה אנשים טובים וכשרים היו, אך ה"עצה רעה" שמתכוון רש"י לומר כי לא הביטו בפנימיות העניין דלעיל בעת שהלכו אלא לשם מטרה רעה, אך לא מוכרח כלל שרשעים אלא כשרים היו.

ג. עוד תירץ הביאו הבחורים המצויינים **משה וואלף פאנעט** נ"י [בשם דודו כ"ק מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א] בנימין מאיר פרידמן נ"י בשם הכתב סופר ז"ע, דהנה יתכן שב"אותה שעה" שנשלחו אכן היו כשרים, אבל ישר שהחלו ללכת כבר החלו במעשיהם הרעים ונחשבו לרשעים, וזהו מקיש חזירתן ל"הליכתן". כשכבר התחילו ללכת נחשב שיהיו רשעים אך לא ממש בתחילה כשנשלחו כי אז "באותה שעה" כשרים היו, עדיין. תירוצו זה מובא אף בגור אריה למהר"ל, דברי יצחק, תולדות יצחק, איילת השחר, לבוש יוסף. מהרש"א, מהר"ץ.

ד. תירץ הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"י דהנה באותה שעה כשרים היו, ניתן לקרוא את זה בלשון

א. תירץ יפה הביא הבחור המצויין בנימין מאיר פרידמן נ"י בשם השפת אמת ועוד, דהנה קי"ל מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, אך על זה איתא בספה"ק שאך אם לא ישוב האדם ממחשבתו הרעה, ויעשה את העבירה ממש במעשה, הרי זה ייחשב לו המחשבה כעבירה ממש.

ולפי"ז אתי שפיר לתרץ הדק היטב דאינו סתירה כלל וכלל, דהנה בשעת הליכתן היה אכן מחשבתם רעה, ואין הקב"ה מצרפן למעשה ולכן באותה שעה כשרים היו. אך לאידך בשעת חזירתן איגלאי מילתא למפרע שהיה בעצה רעה ואף מחשבתם נשלם למעשה ושפיר נענשים אף על המחשבה, ויפה תירצת. תירוצו זה הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"י בשם המנהל הרה"ג רבי יצחק אהרן קליין נ"י.

ב. על פי דרך דרוש וחסידות הביא הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"י הנה מבואר בספרי חסידות דפרשת המרגלים הרי זה סגוריא על יום הקדוש, כי הנה ביום הקדוש יום הכיפורים מגיע השטן וטוען בפני הקב"ה דהנה מה החכמה כי בני ישראל ביום אחד בלבד בשנה מתנהגים כראוי, לך והביט בהם במשך כל ימות השנה האין התנהגותם והילוכם בקדושה? על זה משיב קל מלך היושב על כסא

דבר הבורא "כי לא בצדקתך ויושר בלבבך, אלא כי ה' אלוקיך עמך, וכלשון הקודש של החת"ס: "שצריך לומר אני איני אוכל להורישם לא בצדקתי ולא בגבורתי, אך אני בוטח ומאמין בה' הוא יורישם. ובאמת על דעת כן נכנסו כלב ויהושע ולכן הצליחו לעבור ולא נכשלו בחטא המרגלים, משא"כ מרגלים אחרים על ידי חשבו כן נכשלו, וזהו מקיש הליכתן לביאתן.

תמיה ובנוסחה של וכי יעלה בדעתם שהיו כשרים?

ה. בשם מרנא החתם **סופר** זי"ע נמסר לתרץ]מובא בתורת משה פרשת שלח], דהנה זה אינו סתירה כי אכן באותה שעה כשרים וצדיקים היו, וזה היה העצה רעה שלהם, כי סמכו ובטחו על צדקתם ומידת חסידותם, והיו אומרים כי רק בזכות עצמם הם יצליחו לכבוש את הארץ, והרי כבר מקרא מלא

פרשת קרח

קושיא עצומה:

הנה בפרשתנו מובא במדרש:

"מה ראה קורח לחלוק על משה" פרה אדומה ראה",
ומדרש פליאה זו מה אכן ראה קורח במצוה זו שזה הביאתו לחלוק על משה?
קושיא זו הקשו הרבה במפרשי התורה בכלל, ובספרי החסידות בפרט

הרי תקנה וכפרה על מעשה עון העגל.
כן לאחר שראה קורח את פרשת אדומה פרה
נתברר לו שלכאורה נתכפר לישראל כל העון חטא
העגל, וא"כ שוב ראויין ישראל לכהונה כהנ"ל,
ולכן חלק על משה שהוא כיהן את אחיו, ולא שאר
ישראל. וכן תירץ הבחור המצויין **משה וואלף**
פאנעט נ"ו.

ג. תירץ הבחור המצויין נפתלי שטערן נ"ו והבחור
המצויין **בנימין מאיר פרידמן** נ"ו דהנה רש"י (ד"ה
דתן ואבירם) הביא טענת קורח שהלבישן את ראשי
סנדראות את טליתות, בטליתות של תכלת, באו
ועמדו לפני משה. אמרו לו טלית שכולה תכלת,
מהו חייבת בציצית? אמר לו חייבת התחילו לשחק
עליי ולומר אפשר טלית של חוט אחד של תכלת
פוטרה, זו שכולה תכלת, תפטור את עצמה? עכ"ל.
וה"נ הרי זה חוק בלי טעם שטלית שאע"פ שכולה
תכלת הרי חייבת בציצית, וה"נ פרה אדומה נמי
חוק בלי טעם הוא, כמבואר "זאת חוקת" התורה,
הרי חוק בלי טעם, וכאן התחיל מחלוקת של קורח
ועדתו, שראו פרשת זו של פרה אדומה בלי טעם,
התחילו לשחוק אף על התכלת. תירוץ זה הביאו
הבחורים המצויינים **שמואל דוד טויב נ"ו** ו**משה**
וואלף פאנעט נ"ו.

א. תירץ הבחור המצויין **יעקב יצחק הכהן כ"ץ** בשם
אביו הרה"ח שליט"א, דהנה הכוונה בפרה אדומה,
דהנה פרה אדומה הוא תיקון וכפרה לחטא העגל.
כדברי רבי משה הדרשן "תבוא אימה ותקנח צואת
בנה", ולכן נעיינ נא בחטא העגל, הרי אהרן הכהן נמי
נחשב שחטא, ולכן משה רבינו סבר שאהרן אינו
יכול להיות רבי של ישראל, לכן משה רבינו הוא יקח
את ההנהגה, כי הוא היה נמצא למעלה במרומים,
וא"כ אין לו כל שייכות לחטא של כל העדה, ולכן לו
נאה ויאה להיות מנהיג ישראל.

אך הנה בא קורח וראה כי כבר נמצא פרשת פרה
אדומה, והרי כבר נתכפר עון חטא העגל, א"כ הרי
כולם שווים לטובה, "וכל העדה כולם קדושים"
וכלם נמצאים באותה דרגה גבוהה של כפרה, וא"כ
הייתה לו טענה על משה, כי עתה לאחר פרה אדומה
הרי הוא משה באותה דרגה שלו ושל כולם. וזהו
"מה ראה לחלוק על משה? אלא: "פרה אדומה
ראה" דדייקא אחר פרה אדומה אז לכאורה היה לו
טענה על משה.

ב. תירץ הבחור המצויין **משולם זוסיא זענגער נ"ו**
דהנה ידוע[נכתב בספרי קדמונים] דאם לא חטאו
ישראל בעגל, היה נתקן חטא אדם הראשון, וכל
ישראל היו ראויין לכהונה, והנה כנ"ל פרה אדומה

לעולם, לכן ראה פרשת פרה אדומה וראה שזה מכפר אף מיתת צדיקים מכפרת, וא"כ לא יצא רע ממנו לבסוף כי הכל יתכפר, לכן לא חשש לחלוק על משה כי ראה כי זה מכפר כמו שפרה אדומה מכפר - בשם הרה"ק אור פני משה זי"ע.

ו. עפ"י דרוש תירץ הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו דהנה עפ"י הבני יששכר יש צדיקים שהעולם קוראים אותם צדיקים אך לא רואים עליהם שום סימן חיצוניות, כי הכל עובד את קונו בפנימיות לבבו. וזהו "מי גוי גדול אשר לו חוקים צדיקים", שהם צדיקים כעין חוק בלי טעם, שלא רואים עליהם כלל אך בתוכם בפנימיותם הם צדיקים.

והנה קורח טען "כל העדה כולם קדושים" א"כ למה לא רואים כי "בתוכם השם" הם צדיקים בפנימיותם, ומהיכן היה לו ראי' שככה דרכם אמיתי שאין צריך לראות מבחוץ, וזהו לקח מפרשת פרה אדומה שזה חוק בלי טעם חיצוני הנראה לעינים. עפ"י חסד לאברהם.

ז. עוד תירץ הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו דכתב הרמב"ם הלכות ביאת המקדש (פרק ט' הלכה יג) כהן שעבד ע"ז בין בשוגג בין במזיד בין שעשה תשובה גמורה אסור לו לעבוד ולשמש במקדש לעולם". ולכאורה צ"ב האיך הכתיר משה רבינו את אחיו אהרן הרי עשה את העגל, וא"כ אסור לו לשמש במקדש כמובא לעיל. אלא י"ל שעשה אהרן זאת לשמה שאם לא היה עושה את מעשה העגל היה אחר עושהו והוא היה נענש, אבל לכהן יש תיקון ולא הורגים.

ועפ"י אפשר לומר שראה קורח פרה אדומה עגל, ולכן חלק על משה רבינו עליו השלום האיך עומד אהרן במקדש הרי עשה את העגל, וזהו במדרש המובא בקושיית השמעתתא.

ח. תירץ הבחור המצויין **בנימין מאיר פרידמן** נ"ו דהנה איתא שקורח רצה ליטול הכהונה, אך מצד אחד חשש וסבר מה לו ולצרה הזאת, ואיזה צרה זו? אלא

ד. הנה הביא הבחור המצויין **בנימין מאיר פרידמן** נ"ו לתירץ בשם הגאון הנודע רבי **אברהם ברוידא אב"ד פראג** דהנה עה"פ "כל העדה כולם קדושים" טען קורח [כך מובא במדרש תנחומא] שאמר קורח למשה לא אתם לבדכם שמעו בהר סיני אנוכי ה' אלוהיך, אלא כולם שמעו בסיני מפי הגבורה, וא"כ מדוע תתנשאו על קהל ה'.

והנה לכאורה צ"ב דפתח הכתוב אנוכי ה' אלוהיך לשון יחיד לומר לך דהיה משה רבינו ע"ה בסגוריא על ישראל, כשבא הקב"ה לטעון על עון העגל שחטאו ישראל, היה פתחון פה למשה לומר "לי ציוותי ולא להם" דכתיב "אנוכי ה' אלוהיך", אך לכאורה כשרואים את מצות פרה אדומה בטעמו של משה הדרשן שכתב שתבוא אימה ותקנח צואת בנה והריהו כפרה על חטא העגל, וא"כ נמצאנו למידים שלפי טעם זה הרי ישראל כן חטאו בעגל [דאלמלא כן לא היה צריך לכפרה של אפר פרה אדמה]

וזהו כונת המדרש פליאה: "מה ראה קורח לחלוק על משה?" "פרשת פרה אדמה ראה" ומתוך כך הסיק שאם נצרכו לכפרת פרה אדומה הרי חטאו העגל, וא"כ אין את הטענה של משה "לי ציוות ולא להם" כי הרי חטאו בעגל, וא"כ שפיר היה ושמעו בהר סיני כי כולם שמעו בהר ה' את ה'אנוכי" וא"כ שפיר סובר קורח כי צודק הוא בטענתו "כל העדה כולם קדושים" - שכולם שמעו בהר סיני, כי אילו רק כיוון הקב"ה רק את משה, לא היה נצרכים למצות פרה אדומה, ויפה הוא.

ה. תירץ הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו דהנה ידוע במו"ק כחד למה נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה אדומה לומר לך כמו שאפר פרה אדומה מכפרת אף מיתת צדיקים מכפרת.

ואיתא במסכת אבות הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם, וא"כ קנאתו של קורח הביאתו שיקבל מיתה ויעבור מן העולם, והלא קורח פיקח היה ומה ראה לחלוק על משה? אלא "פרשת פרה אדומה ראה" הרי הוא נתכון בכוונה שיקבל מיתה ולכן נחלק על משה שיקבל כזה עונש על כזה עון חמור והכל בגלל למה? שרצה שיהיה כפרה

ולפי"ז יובן על נכון דברי המדרש פליאה "מה ראה קורח לחלוק על משה"? התשובה לכך "פרשת פרה אדומה ראה" - הנה "פרה אדומה" בגימ' שמ"א דהיינו ראשי תיבות ש'מואל א'הרן מ'שה.

יא. בדרך רמז הביא הבחור המצויין **בנימין מאיר פרידמן** נ"ו דהנה איתא שאשה רעה נקראת פרה, כדכתיב "שמעו דבר ה' פרות הבשן וכו' האומרות אל אדוניהם הביאה ונשתה, הרי דאשה רעה נקראת פרה. וזהו כוונת המדרש מה ראה קורח לחלוק על משה? וכי האיך העיז להיכנס באש המחלוקת? התשובה לכך "פרה אדומה ראה! שאשתו משכנתו ליכנס לאש המחלוקת ולהיכוות ממנה.

יב. הביאו הבחורים המצויינים **שמואל דוד טויב ומשה וואלף פאנעט** נ"ו בשם בעל ה"דברי יואל" דהנה ידוע ששיטתו של קורח היה לקרב את הגאולה, והנה איתא שרק מי שידוע שם המפורש לו הזכות לקרב את הגאולה, ועפ"י דברי האר"י הקדוש רק מי שייטהור באפר פרה אדומה הוא יכול לקרב את הגאולה על ידי השם הקדוש, וזהו מה ראה לחלוק על משה "פרשת פרה אדומה ראה".

יג. תירוצ נאה ומשובח הביא הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו דהנה ידוע דברי רש"י הקדוש שעל מה היה הויכוח וטענת קורח, שלמה קיבל אליצפן בן עוזיאל את הנשיאות והרי היה צעיר ממנו והיה הוא צריך לקבל את הנשיאות כי הוא בן יצחק שהוא שני לעמרם, ואילו משה נתן לצעיר ממנו. ועל זה מכון בעל האור פני משה כי הכל מרומז בהאי מדרש פליאה מה ראה קורח לחלוק על משה: פרשת פרה אדומה ראה "פרה אדומה" נוסריקון פתח ר"ב ה"ה א'חיו ד' ו'היא מ'ינה ה'צעיר.

יד. יש תשובה שהביאו הבחור המצויין **הערשל רוזנפלד** נ"ו וכן הבחור המצויין **מרדכי ויינשטוק** עפ"י דברי הזהר"ק ודבר עמוק הוא על פי נסתר ועוד חזון למועד.

טו. בדרך דרוש הביא הבחור המצויין **בנימין מאיר**

דהנה איתא בחז"ל שכל דבר שאמר הקב"ה למשה אמר לו איך נטמאים ואיך מטהרים, אבל כשהגיע לפרשת אמור התחיל משה לחשוש ולהיות נבהל. וכל זאת למה? כי ראה ושמע מאת הקב"ה את פרשת טומאת כהנים איך כהן יכול חלילה להיטמא למת וכו', אך אינו יודע כלל איך יכול ליטאה. ולכן מתחילה חשש קורח ולא רצה ליטול כלל את הכהונה, אז א"כ צ"ע במה נחלק ורוצה להיות כהן גדול, אלא כיון שהגיע לפרשת פרה אדומה שבו נכתב "לטהר טמאים" וניתן לטהר את הכהנים, שוב רצה להיות בכהונה. וזהו מה ראה לחלוק על משה? "פרשת פרה אדומה ראה" - שמזאת למד שאכן ניתן לו להיטהר אף לכהנים, ולכן שוב חשק וחפץ היה בכהונה.

טז. הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו בשם הגה"ק בעל הייטב לב ז"ע, דהנה איתא ברש"י שראה קורח שלשלת גדולה יצא ממנו ושמואל יוצא ולכן חלק על משה, והנה נזכר קורח בפרשת פרה אדומה וכל זאת למה? כי במעשה פרה אדומה איתא שאהרן לא יוכל להקריבו, כי אין קטיגור נעשה סניגור, ולכן בנו אלעזר הי' עוסק במצות פרה אדומה, אעפ"כ אהרן נותר כהן בזכות בניו, [ומביא עוד מדרש וערכו בני אהרן דאהרן זכה לכהונה בזכות בניו].

ולפי זה עשה קורח חשבון דכמו שבפרה אדומה נמצאנו למדים שזכה בשביל בניו, א"כ אף קורח שהולך לצאת ממנו כזה שלשלת כמו שמואל, היה עליו לקבל את הכהונה, על כן ראה לחלוק על משה, וזהו במדרש מה ראה לחלוק על משה "פרשת פרה אדומה ראה". וכן תירץ הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו.

יז. בשם הרה"ק בעל אור פני משה זי"ע תירץ הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו דהנה ידוע דברי רש"י שראה קורח ששלשלת גדולה יצא ממנו וכגון שמואל הנביא וא"כ ידוע בגמרא ששקול שמואל כמשה ואהרן כמאמר דוד המלך עליו השלום משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו.

והשתא יובן הכל על נכון, דעל כן באה התשובה "פרשת פרה אדומה ראה" שבאה לכפר על חטא העגל, והיה סבור שאין צריך עוד בסניגוריא של משה של 'לי ציווית ולא להם' כי במילא נתכפר העון של העגל על ידי מצות אפר פרה אדומה. לכן טען "כל העדה כולם קדושים" כולם שמעו ולא חשש לחלוק על משה - בשם "גנזי המלך".

יז. תירוץ נאה ומשובח בשם כ"ק מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א

נשלח ע"י אחיינו הבחור המצויין משה וואלף פאנעט נ"ו הנה כתב בעל הנועם אלימלך זי"ע הרבי רבי אלימלך זצוק"ל, דלעולם לא היה צריך מעיקרא להיכתב פרשת קורח בתורה, וא"כ למה נכתב הפרשה? אלא שעשה הקב"ה את מעשה קורח, שנתגלגל בקורח נשמת קין, ובמשה נתגלגל נשמת הבל, ופצתה האדמה את פיה בשביל קין, בשביל לתקן את עון קין שהרג את הבל אחיו, ולעולם לא היה צריך להיות פרשת קורח, אלא כל זה נכתב בשביל תיקון שנעשה בשביל קין, דלעולם היה צריך להיות סדרי הפרשיות להיות כסדרן מבלי פרשת קורח. ולפי"ז י"ל שפיר המדרש שנפתח בקושיית ה"שמעתתא" האי מדרש פליאה: "מה ראה קורח לחלוק על משה פרשת פרה אדומה ראה", דהנה אם כדברי הרבי רבי אלימלך שלא היה צריך לכתוב פרשת קורח [אלא בשביל קין] א"כ היה צריך להיות סדר הפרשיות כך במדבר נשא בהעלותך שלח חוקת, והנה לאחר פרשת שלח בא קורח ועדתו וראו את "פרשת פרה אדומה [חוקת]",

ואז היה צריך להשלים את הפרשה ולכן נחלק על משה וכל זה בגלל "ראה פרשת פרה אדומה" - שראה כי ישר אחרי שלח יש חסרון בתורה וכבכר מיד נכתב פרשת 'חוקת' - פרשת פרה אדומה, לכן נחלק על משה בשביל להשלים שיהיה בתורה 'פרשת קורח'.

פרידמן נ"ו, דהנה מובא ברש"י דטענת קורח היה שלמה מינה משה את את בן הצעיר לנשיאות אליצפן בו עוזיאל, והרי אחי אבא היו ארבעה, והנה אביו של קורח היה יצהר שהוא שני לעמרם, וא"כ הרי זה פגיעה באביו שעקפו ודילגו אותו והלכו להכתיר את בן הצעיר, והסכים להיכנס למחלוקת הכל בשביל כיבוד אב.

והנה מניין לקח קורח ראי' שיש להיכנס למחלוקת אף בשביל כיבוד אב, וזהו "פרשת פרה אדומה ראה" דהנה ידוע במסכת קידושין, עובדא דמא בן נתינה שהגיעו אליו חכמי ישראל, וביקשו ממנו לקנות אבנים פרה אדומה תמורת הון עתק ואבנים יקרות, אך הוא ויתר על כך, ולא רצה להעיר את אביו ששם היה המפתחות מונח תחת מראשותיו של אביו.

ועל כן משם למד קורח את מעלת מצות כיבוד אב, וזהו מה ראה קורח לחלוק על משה ולטעון טענתו של כיבוד אב, "פרה אדומה ראה", ויפה תירצת.

טז. עוד יישב הבחור המצויין יהודה שטיינפלד נ"ו לתרץ [כעין תשובה לעיל אך באופן אחר וקצה שונה] דהנה יש לצטט את דברי בעל המדרש תנחומא עה"פ "כל העדה כלם קדושים" טען קורח שאמר קורח למשה לא אתם לבדכם שמעו בהר סיני אנוכי ה' אלוקיך, אלא כולם שמעו בסיני מפי הגבורה, וא"כ מדוע תתנשא על קהל ה', ואילו מובא כי הקב"ה טען למשה כי ישראל חטאו בעגל, מיד אמר לו משה, שפתח הכתוב "אנוכי ה' אלוקיך" לשון יחיד 'לי ציווית ולא להם' וא"כ אין ישראל ראויין לעונש,

על כן יש לעיין לכאורה עתה כיון שטען קורח "כל העדה כולם קדושים" - כולם שמעו דברים בסיני, א"כ שוב קושיית הקב"ה למשה בעינה עומדת, דאם כולם שמעו שוב מתעורר חלילה קיטרוג על ישראל בגלל חטא העגל, וקשה איפוא מה ראה קורח לעולל כזאת?

פרשת חוקת

קושיא עצומה:

הנה בפרשתנו פותחת הפרשה במצות פרשת פרה אדומה

“זאת חוקת התורה” וברש”י כתב “גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה” וצ”ע איך ס”ל לפרש לרבי משה הדרשן [פשט ב’ דרש”י] לבאר את טעמא דפרה, שזהו כפרה על חטא העגל וכו’, והרי התורה כותבת ומדייקת על כך “חוקת” התורה דהוי חקק בלי טעם, ויתירה מכך והרי שלמה המלך החכם מכל האדם כבר אמר לרמזו על כך: “אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני” שמרמז על מצות פרה שהיא רחוקה מלהבין.”

וכן אמר הפייטן בפרשת פרה: “אין להרהר על מה נחקקה” אלוקים הבין דרכה. וא”כ איך רבי משה הדרשן אתא ובא לבאר את הטעם?

קושיא זו הקשו הרבה במפרשי התורה בכלל, ובספרי החסידות בפרט

הדרשן, אלא לפי האמור שפיר מובן שעצם הטעם הרי זה מביא להבין כי יש פה משהו בגדר “חוק” בלי טעם, וכאמור בענין הגיל של פרה אדומה, וכנתבאר.

ג. בדרך דרוש הביא הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ”ו דהנה באמת יש טעם כרבי משה הדרשן אלא ענין החוק עולה על מה שנאמר “זאת חוקת התורה” שמרמז על לימוד התורה שיש לו לאדם ללמוד ולשקוד על דלתי התורה בגדר חוק בלי טעם, ללמוד רק משום שכך ציוה הבורא ולעשות לו נחת רוח, לשמה, ולא בשביל להבין טעמים וחכמות, ואע”פ שחש הוא בטעם התורה מכל מקום עליו ללמוד אף כשאינו חש טעם בתורה, וכל מטרתו יהיה “אשר קדשנו במצוותיו לעסוק בדברי תורה”.

ד. תירץ הגה”ק המהר”י **אוסאד** - והביא זה הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ”ו דהנה יש לה באמת טעם, אך זה לא עיקר הטעם, דבהנה במצות פרה כבר נצטוו ישראל במרה כענין שנאמר “חקותיה במרה נצטוו”, וא”כ הרי זה הרבה זמן לפני חטא העגל. וזהו מה שאמר החכם שלמה ע”ה “אמרת אחכמה” שהפרה מכפרת על חטא העגל אך האמת “והיא רחוקה ממני” הציווי על פרה אדומה היה הרבה זמן רחוק רב לפני החטא.

א. תירץ הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ”ו והבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ”ו שלאומות העולם נאמר שזה חוק בלי טעם, כענין הנאמר ברש”י “גזירה גזרתי חוקה חקקתי שלא יהא האומות מתגרין עם ישראל, אך באמת לעם בני ישראל נאמר טעם, יש טעם כמבואר ברבי משה הדרשן. נאמר בשם המנהל הרה”ג **יצחק אהרן קליין** שליט”א בשם סניגורן של ישראל ה”קדושת לוי”. תירוצו זה הביאו הבחורים המצויינים **שמואל דוד טויב** נ”ו ו**בנימין מאיר פרידמן** נ”ו.

ב. תירץ הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ”ו בשם **זקיננו הגאון הקדוש בעל ה”יוסף ודוד”** [שההילולא דיליה היה חל אתמול] דהנה מבואר במשנה בפרה (פ”א משנה א) רבי אליעזר אומר עגלה בת שנתה פרה בת שנתיים וחכ”א עגלה בת שתיים ופרה בת שלוש, והנה בגמ’ בכורות שפרה קודם היותה ג’ שנה אינה ראויה להוליד, וכן הלוקח בהמה מעכו”ם פחות מג’ עיי”ש], ולפי זה מה שאמר רבי משה הדרשן תבוא “אימה” ותקנח צואת בנה, הרי היא בת שנתיים ובגיל כזה אין בנה כי אינה ראויה להוליד, וזהו ה”חוק” בלי טעם.

ולפי זה מובן מה ששלמה המלך אמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה, והרי יש טעם כרבי משה

לישראל השפעות כחוק בלי טעם אע"פ שאין מגיע להם ואין טעם לכך. וכל זאת למה? כי בני ישראל נמי מתאמצים במצוות ומקיימים בלי טעם כעין פרה אדומה, וזהו חוק, אך באם יאמרו לאומות את הטעם אז חלילה יקטרגו עלינו ולכן ציוה הקב"ה שיהיה חוק. וע"ז אמר הפייטן "באין מליץ יושר מול מגיד פשע תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט, וצדקיני במשפט המלך המשפט "דבר חוק" זה מביא את הצידיק הדין בחדסד וברחמים.

י. תירוצ נאה הביא הבחור המצוין משה וואלף פאנעט נ"ו בשם דודו כ"ק מרן אדמו"ר מביטשקוב שליט"א, שלא סותר הטעם והחוק. דהנה אע"פ שיש טעם לכפר על עון העגל, מ"מ עצם הענין כי אכן יש טעם של רבי משה הדרשן, אך שהאפר פרה אדומה מטמא טהורים ומטהר טמאים זה דבר חוק בלי טעם, ועצם זריקת אפר פרה מטהר כל הטומאה של אדם זה דבר מושלל מהסברא, ועל זה נאמר שזהו חוקת התורה - חוק בלי טעם כי כך ציוה הבורא ית"ש.

יא. תירוצ משובח בשם הרה"ק מווארקא זי"ע הביא הבחור המצוין בנימין מאיר פרידמן נ"ו דהנה מה שעשו את העגל היה פגם באמונה שכפרו חלילה באלוקים, והתיקון לזה היא הפרה אדומה והיא מצוה בלי טעם, ומצוה בלי טעם כשאדם מקיים מצוה בלי טעם הרי זה התחזקות באמונה שאע"פ שאין מבינים טעם הרי הוא מקיים וזו אמונה. ולפי זה באמת זהו חוק בלי טעם, ומשום הכי הביא טעם "תבוא אימה ותקנח בנה, שנתנה דווקא מצוה זה של חוקה, להראות כי כפרה הוא על האמונה שנפגם אצלה ויעשו מצות זו של חוק בלי טעם באמונה ובבטחון בהקב"ה ויהא ככפרה על העגל שהיה פגם באמונה.

יב. עוד תירוצ הביא הבחור המצוין בנימין מאיר פרידמן נ"ו דבאמת יש טעם כפי שאמר ר"מ הדרשן, רק ביקש הקב"ה לעשות חוקה בלי טעם היינו שיקיימו מצוות אע"פ שאינו מרגיש ואינו יודע האדם את הטעם, יעשה כי כך ציוה הבורא ית"ש.

ה. בשם מרן החתם סופר זי"ע הביא לתרוץ הבחור המצוין משה וואלף פאנעט נ"ו שציווי מצות פרה היה לפני העגל, ואם היה מגלה להם טעם היה אומרים שהכריחו אותם לחטוא כי לכן ניתן להם פרה אדומה כדי שיהא כפרה, לכן לישראל הרי זה "חוק" ממש, אך למשה רבינו שמילא לא נכלל בחטא העגל, לכן לו נאמר הטעם כרבי משה הדרשן.

ו. תירצו הבחורים המצויינים שמואל דוד טויב נ"ו ובנימין מאיר פרידמן נ"ו בשם הרה"ק הרבי רבי אלימלך זי"ע מליז'ענסק, דהנה איתא בחז"ל לא היו ראויין ישראל לאותו מעשה אלא כדי שיעשו תשובה, היינו כזה חטא גדול לא היו ראויין להיכשל וכל המכשול נעשה כדי להיוודע שיש כזה מושג של תשובה. ולפי זה מיושבת הקושיא שבאמת יש טעם לפרה שזהו כפרה על העגל רק עצם החטא זה היה חוק בלי טעם.

ז. הביא הבחור המצוין שמואל דוד טויב נ"ו בשם זקינו הגאון הנודע מהרי"י טויב שליט"א, שפרשת פרה אדומה היה עוד הרבה לפני חטא העגל כפי שנאמר חוקותיה במרה נצטוו, א"כ גם לפני מתן תורה היה, ואכן יש טעם לפרה, אך אולי יחזרו בתשובה ולא יעשו מעשה זו על זה נאמר החוק בלי טעם.

ח. עוד תירוצ הביא הבחור המצוין בנימין מאיר פרידמן בשם כ"ק מרן אדמו"ר מטשערנאביל שליט"א שאמר בשם אביו הקדוש זי"ע, דהנה אכן יש טעם למצות פרה אדומה, אך עצם הדבר שמועיל תשובה על חטא זהו חוק בלי טעם, כי נפש החוטאת אין לה תקנה ועל פי סברא לא יועיל תשובה. נמצא הגם שיש טעם לפרה לכפר על חטא העגל, אבל זה גופא שיש בכלל כפרה על כזה חטא הוא עצמו חוק בלי טעם.

ט. בשם הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זי"ע הביא הבחור המצוין משה וואלף פאנעט נ"ו דהנה אם אומות העולם יבואו להתגרות שאין בני ישראל ראויין לקבל השפעות טובות, יאמר להם שיתנו

פרשת בלק

קושיא עצומה:

מובא בגמרא: אמר רבי אבהו בן זוטרתא אמר רבי יהודה בר זבידא: בקשו לקבוע פרשת בלק בקריאת שמע, ומפני מה לא קבעוה - משום טורח צבור.

מאי טעמא? אלא אמר רבי יוסי בר אבין: משום דכתיב בה האי קרא(משום שכתוב הפסוק): "כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו" (ברכות יב ע"א).

גמרא זו תמוהה - היעלה על הדעת שפרשת בלק, שכולה עוסקת בניסיונות הבלתי-פוסקים של בלעם לקלל את ישראל, תיבחר כפרשה המרכזית בחייו של יהודי?! כלום פרשה זו יכולה להחליף

את שלוש הפרשיות של קריאת שמע??

תודות לידי מכובדינו המחנך הרה"ג ישכר בנדיקט שליט"א

ג. עוד הביא הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו דהנה איתא בגמרא ברכות יב אמר רבי יוסי בר אבין משום דכתיב בה האי קרא שכב כארי וכלביא מי יקימנו, ע"כ. ופירש רש"י דדמי לובשכבך ובקומך שהקב"ה שומרינו בשכבינו ובקומנו לשכב שלווים ושקטים כארי וכלביא. וכן הביא ת"ז זה הבחור המצויין **אברהם שוורץ** נ"ו, כע"ז הוסיף הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו

ד. עוד הביא לתרץ הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו דהנה זה תוספת אמונה כמו דאיתא בפלא יועץ שאמר שברכותיו של בלעם מותאם מאוד לימי בין המצרים דאין זה קללה אלא הפך ה' את הקללה לברכה, כך ימי בין המצרים אין זה גלות אלא בס"ד יתהפכו אלו הימים מיגון לשמחה, ולכן היה הו"א לקבוע פרשת בלעם באמצע קר"ש שזהו תוספת אמונה בתוך הסתרה.

א. תירץ הבחור המצויין **אברהם שוורץ** נ"ו דהנה על הפסוק 'כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו' הביא רש"י לפרש: "שדומה לובשכבך ובקומך, שהקב"ה שומר ומגן עלינו כארי וכלביא בשכבנו ובקומנו, ולכן חזינן שיש שמירה וברכה דווקא ברכותיו של בלעם שנהפכו מקללה לברכה, ודווקא מוזכר שם ענין הקימה והשכיבה שזה מוזכר בעיקרו של ק"ש.

ב. תירץ הבחור המצויין **בנימין מאיר פרידמן** נ"ו דפירוש קריאת שמע בבלק, שהנה בלעם רצה להכניס תערובת רע וטוב בכל העולם, ועבודת של ישראל היא לברר את הרע ולשרשו מן הטוב לבל יתערבו רע בטוב, וזה עבודה של בירור! וזהו "ביקשו לקבוע פרשת בלק בקריאת שמע" שביקשו לקבוע אצל קריאת שמע שהוא עבודת הברירה שאין עוד מלבדו, ה' אחד, ואין עוד מלבדו. ופירוש עמוק הוא.

פרשת פינחס

קושיא עצומה:

הנה יש לשאול על מקראות הפרשה, במעשה פינחס, כי נתקנא פינחס במעשה זימרי, שעשה כזה מעשה רע, ולכן נתקנא פינחס, וקיבל שכר כנאמר: והייתה לו ולכאורה צריך עיון טובא דהנה דוד המלך עליו השלום אומר בתהילים נאמר (תהילים קו) על פינחס גדלות אחרת לגמרי, כנאמר: "ויכעיסו במעלליהם וכו' ויעמוד פינחס ויפלל ותעצר המגיפה. הרי דכל גדלותו שאומר דוד המלך על פינחס וזה מה שעצר המגיפה אינו אלא "תפילה" ולכאורה, מדוע דוד המלך לא הזכיר את מעשה קנאותו, אלא את תפילתו? וביותר היכן מוזכר בתורה שהיה פינחס מתפלל?

כמו שנאמר ויפגע במקום, ויש לשון "הריגה" והנה משה רבינו לא ידע ביאור הלשון פוגעין בו האם הכוונה מלשון תפילה או מלשון הריגה, ואחד משבעים פנים לתורה הוא תפילה שצריך להתפלל על ישראל שלא יחטאו, הנה פינחס שמע ממשה שיש דין של הריגה אך הוא בעצמו הוסיף ענין של תפילה, וזהו המקור של ויעמוד פינחס ויפלל שהיה לשון תפילה כי 'פוגעין' בו זה מלשון ויפגע במקום. תירוץ זה הביאו הבחורים בשם המנהל הרה"ג יצחק אהרן קליין שליט"א.

ד. עוד תירצו הבחורים המצויינים הנ"ל שהנה איתא בגמרא דויפלל אינו לשון תפילה אלא לשון אחר, ולכן קושיא מעיקרא ליתא.

ה. יעויין בספה"ק אהבת שלום בארוכה בד"ה פינחס בן אלעזר בן אלעזר - שם נמצא עוד בירור בנושא [נמסר בשם הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו].

א. תירץ הבחור המצויין יצחק אקשטיין נ"ו דהנה 'ויפלל' אינו הכוונה לשון תפילה אלא לשון "דין" כך איתא במצודת ציון על תהילים וכן במדרש רבה, "ויפלל" לשון דין כפי שנאמר בשמות [כא כב] "ונתן בפלילים" ורש"י פירש בפלילים, א"כ הכוונה שנתן לו עונש ודין ואין הכוונה לשון תפילה. וכן תירץ הבחור המצויין משה קורץ נ"ו, וכן תירץ הבחור המצויין שמואל דוד טויב נ"ו.

ב. תירץ הבחור המצויין נפתלי שטערן נ"ו דהנה יתכן שיש כוונה לגם תפילה וגם לפלילות דהרי כתוב "מי שענה לפנחס" משמע שהיה כאן תפילה - בשם פרדס יוסף.

ג. תירוץ נפלא הביא הבחורים המצויינים בנימין מאיר פרידמן נ"ו ונפתלי שטערן נ"ו שמואל דוד טויב נ"ו בשם כ"ק מרן אדמו"ר מטשערנאביל שליט"א, דהנה איתא הבעל ארמית קנאין פוגעין בו, והנה יתכן "פוגעים" ב' כוונות, יש כוונה מלשון "תפילה"

פרשת שופטים

קושיא עצומה:

בפרשתנו פרשת שופטים כתוב: והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו (דברים י"ז, י"ט)

בספר מרפסין אגרי בפרשתנו, כתבו וז"ל: במסכת שבת (ל' ע"ב) מספרת הגמרא, כי כאשר הגיע זמנו של דוד המלך להפטר מן העולם בשבת קודש, מלאך המוות לא היה יכול ליטול את נשמתו לפי שעסק בתורה. מה עשה, ? הרעיש באילנות הסמוכים למקום לימודו, וכאשר יצא דוד לראות מהיכן בא הרעש - נשברה אחת המדרגות שדרך עליה דוד ביציאתו, ובאותו הרגע פסק מללמוד, ואז ניטלה נשמתו. הגמרא מספרת, שלאחר מכן שלח שלמה המלך לשאול את החכמים: "אבא מת ומוטל בחמה, וכלבים של בית אבא רעבים, מה אעשה", ? החכמים שלחו להשיב לו: "חתוך נבלה והנח לפני הכלבים, ואביך - הנח עליו כיכר או תינוק וטלטלו".

והקשה הגאון מרוגאטשוב: מדוע הוזקקו להניח על דוד כיכר או תינוק כדי לטלטלו, והלא בוודאי היה תלוי על זרועו של דוד ספר תורה, כפי ששינו במסכת סנהדרין (כ"א ע"ב) שהמלך תולה את ספר התורה בזרועו, ואם כן היה להם לטלטלו אגב ספר התורה, מבלי להצטרך לכיכר או תינוק, ? קשה: מה קושיא היא זו, הלא על ספר התורה שהיה תלוי בזרועו של המלך, נאמר: "וקרא בו כל ימי חייו", ונמצא שבשעת מותו של דוד לא היה ספר התורה תלוי בזרועו, אלא מונח במקום לימודו, שכן, כאמור, דוד עסק בתורה בשעת מותו, ורק לרגע קט ירד לראות מה מקור הרעש, והואיל ובעת הפטירה לא היה ספר התורה מונח על זרועו של דוד, על כן הוזקקו לכיכר או תינוק על מנת לטלטלו, ?

א. הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך הביא לתרץ בשם גדולים וחכמים שמאחר ואותו ספר תורה שהיה יוצא ונכנס עמו, היה צריך להיות תלוי על זרועו, לקיים מה שנאמר: "שויתי ה' לנגדי תמיד", וכמובאר בגמרא במסכת סנהדרין (כ"א ע"ב), אם כן - יתכן - שדרך מצוותו של ספר זה הוא רק בהיותו על זרועו.

מעתה: גם כאשר קיים דוד המלך את מה שנאמר: "וקרא בו כל ימי חייו", היה זה באופן שהוא מונח על זרועו, ושוב נמצא שגם בשעה שיצא דוד לרגע קט לראות את מקור הרעש, היה ספר התורה בזרועו, אף שהיה עסוק באותה שעה בלימוד התורה. (עכ"ד).

ב. ועוד תירץ הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך הביא שהנה בעלי ה"תוספות" בפירושם על התורה סברו, כי אין המלך כותב בספר התורה שלו אלא את עשרת הדברות בלבד, ולא את כל התורה. ובכל זאת נקרא ספר זה - "ספר תורה",

כנגד תרי"ג מצוות. גם לדעת ה"רש"ש" במסכת סנהדרין (כ"א ע"ב), לא היתה כתובה בספרו השני של המלך כל התורה, אלא רק "סדר המצוות בקיצור", והספר הזה נקרא ספר תורה, משום שמצאנו במסכת בבא בתרא (יד ע"א), שאפילו לפסוק אחד קראו: "תורה ציוונו לנו משה". מעתה: מסתבר, שדוד המלך לא היה לומד דווקא מתוך ספר זה, בו היו כתובים רק עשרת הדיברות, או רק סדר המצוות בקיצור, אלא היה לומד בספר שהיה כתובה בו כל התורה ודקדוקיה, ומה שנאמר: "וקרא בו כל ימי חייו" הוא מצוה שיש למלך ללמוד גם מתוך ספר זה. אבל אין הפירוש שדוד המלך למד כל הזמן רק מתוך ספר זה. נמצא, שבעת שיצא החוצה לבדוק את מקור הרעש, היה ספר התורה בזרועו, ושוב חוזרת שאלת הגאון מרוגאטשוב, למה לא טלטלו את דוד המלך אגב ספר התורה אשר היה בזרועו.

פרשת כי תצא

קושיא עצימה:

האם יש איסור להישבע שבועת אמת

בפרשתנו פרשת כי תצא כתוב: השב תשיבם לאחריך. (דברים כ"ב, א')
 הובא לידינו ע"י הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א שאלה מה שמובא בספר מרפסין איגרי בפרשתנו, כתבו וז"ל: במסכת גיטין (מ"ח ע"ב) שנינו במשנה, כי אדם שמצא מציאה והחזירה לבעלים, אך הבעלים טוענים כי האבידה לא הוחזרה להם בשלמותה - אין המוצא צריך להישבע שהחזיר הכל, "מפני תיקון העולם", שכן אם יחייבוהו להישבע - "אין לך אדם שמטפל במציאה להחזירה".
 קשה: מדוע אנו חוששים שמא ימנעו הבריות מלקיים מצות השבת אבידה באם נאלץ אותם להישבע, והלא אין כל איסור להישבע שבועת אמת. ומאידך: אם הבריות ימנעו מלהשיב אבידה, הרי שהן יעברו ? "בכך הן על מצות עשה של "השב תשיבם לאחריך", והן על מצות לא תעשה של "לא תוכל להתעלם

אמת. וכמו שמצאנו במסכת בבא מציעא (ל"ג ע"ב) לענין דיני שומרים: "שילם ולא רצה להישבע". שאף שהשומר היה יכול להישבע ולהפטר, מעדיף הוא לשלם את מה שהוא לא חייב, העיקר שלא יצטרך להישבע שבועת אמת.
 וכן נפסק בשולחן ערוך: שיש לאדם להדר ולהפסיד עד שליש מממונו כדי להימנע משבועה, אפילו שהיא שבועת אמת, מכיון ש"ביטלו את השבועה אפילו היא אמת".

ולכך, כדי שאדם לא יכנס לנסיון, לחפש הוראת היתר להימנע מלהרים את האבידה ולהחזירה לבעליה, ולעבור בלא תעשה של "לא תוכל להתעלם", ובעשה של "השב תשיבם לאחריך", פטרו אותו משבועה, ושוב יחזיר הוא את האבידה לבעליה בשמחה, ללא חששות שמא יצטרך לעזוז את העולם בשבועתו.

א. תירצו שם בשם חכם אחד, וז"ל: טבעו של אדם שעושה טובה לחבירו, שהוא מצפה ממנו להכרת טובה. ואם יהיה לו חשש שלא די שחבירו לא יכיר לו טובה, אלא עוד יחשוד אותו לגנב, ויתבע ממנו להישבע, ימנע מלהחזיר את האבידה, אף שבאמת יכול הוא להישבע שבועת אמת - ולהצהיר שהוא החזיר את כל האבידה - ולהפטר.

ב. עוד תירצו שם מובא בשם אברכים תלמידי חכמים הרה"ג רבי אסף אוריאל פחה שליט"א, והרה"ג רבי יחזקאל שינפלד שליט"א, והרה"ג רבי ינון מנחם פחה שליט"א, וז"ל: השבועה חמורה היא עד למאוד, כמבואר במסכת שבועות (ל"ט ע"א), שהעולם נודעזע ת"ק אמה על ת"ק אמה כשנאמר: "לא תשא את שם ה' אלוהיך לשווא".
 ולכך, אנשים נמנעים מלהישבע אפילו שבועת

פרשת כי תבוא

קושיא עצומה :

הנה במצות ביכורים נקרא המצוה חוץ מהבאה, "קריאה" לקרוא את הביכורים, ולאידך במצות ווידוי משרות נקרא המצוה "להתוודות". וצ"ב מאי שנא, מדוע בביכורים זה 'קריאה' ולאידך במעשרות נקרא "ווידוי".
ועוד צ"ב על מה יש להתוודות במעשרות?

ולכן רק מעשרות נקרא "ווידוי מעשרות".

ג. תירוצ נאה הביא הבחור המצויין **נפתלי שטערן** נ"ו דהנה במצות ביכורים שייכי רק קריאה ולא ווידוי, כי כל ענינו של מצוה זו הינו הכרת טובה וכפי שמזכירין על הנסים שהוציאנו ממצרים, משא"כ במעשרות יש דינים שצריך להביא מעשר ראשון מעשר שני וכו' ובאם לא הפריש הרי עובר עבירה, ולכן צריך להתוודות, כי שייכי בזה ווידוי, ודו"ק.

ד. עוד הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו ליישב בשם ה"מנחת יהודה" דדוקא במעשרות שייכי "ווידוי" דיכול האדם לשקר ולומר כי הוא כן עישר ולרמות שהרים מנדבת ליבו וכו', לכן דווקא בבית המקדש אל מול פני האדון ה' הוא מתוודה ואומר את כל האמת.

ה. עוד דיוק נפלא הביא הבחור המצויין הנ"ל מדברי הרמב"ם בפרק ד' מדוייק כך מלשונו וכך כתב: כל המביא ביכורים טעון קרבן ושיר ותנופה ולינה, אבל "הווידוי" אינו שוה בכל, משמע מדבריו שיש 'וידוי' בביכורים נמי.

ו. מדוע אין מברכין על מצות שילוח הקן, הביא הבחור המצויין **יצחק קאפ** נ"ו דהנה מצוה שיש אזהרה אין מברכין עליו כגון על מצוה זו יש אזהרה "לא תקח אם על בנים". [בשם ספר הפרדס]

א. תירוצ נאה הביא הבחור המצויין **שמואל דוד טויב** נ"ו דיש אומרים שהבכורים טעונים "ווידוי" כמבואר בירושלמי בכורים [פ"ב ה"ב].

אך לגופו של קשיא תירץ הבחור המצויין הנ"ל בשם הדעת זקנים דהנה קריאת הבכורים היה בקול רם כמבואר בקרא "וענית" ואמרת בקול רם, משא"כ ווידוי מעשרות היה בקול נמוך, ולכן לא שייכי מצות ווידוי בכורים.

ב. תירוצ משובח הביא הבחור המצויין **משה וואלף פאנעט** נ"ו הנה ביאר כ"ק **מרן אדמו"ר ה"דברי יואל"** מסאטמאר זי"ע שבאם אדם זוכה לקיים מצוות עליו לשכוח מזה מיד לאחר מכן, שלא יבוא לידי גיאות ופניות, ולא להחזיק טובה לעצמו, אך לענין עבירות שאני, שם מצאנו באם חלילה חטא כתיב "וחטאתי נגדי תמיד",

ויש ליכור כמה שלא הספיק די לעשות למען שמו יתברך. והנה יש לעיין ולהסביר טובא מדוע זהו נקרא "ווידוי" מעשרות, הרי מזכירים שם דברים לטובה כגון: "לא עברתי ממצוותי, ביערתי הקודש מן הבית וכו' דברים טובים שזוכה האדם לעשות לקיים מצוות מעשרות וכו', וא"כ מהו "ווידוי" על מה מתוודה כלל? אלא הסביר הצדיק דנקרא "ווידוי" על שם מה שאומר בסוף "ולא שכחתי" שאכן קיים מצוות אך החיסרון שלא "שכח" מזה, והחזיק טובה ונוצר בזכרוננו כל הזמן שהוא עושה מצוות, ולפי"ז מיושב טובא דזהו שייכי רק במעשרות

פרשת נצבים וילך

קושיא עצומה:

מלך שמחל על כבודו

בפרשתנו פרשת וילך כתוב, "תקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל באוזניהם", (דברים ל"א, י"א). ובספר מרפסין איגרי (בפרשתנו), הקשו, וז"ל: במסכת סוטה (מ"א ע"א) מובא במשנה, כי על אף שאת פרשת הקהל, המלך קורא בשיבה, מכל מקום אגריפס המלך קרא בעמידה ושיבחוהו חכמים. מקשה על כך הגמרא (שם מ"א ע"ב): מדוע שיבחו חכמים את אגריפס על שעמד, והלא מלך שמחל על כבודו - אין כבודו מחול, ? עונה הגמרא: "מצוה שאני".

מבואר בזה, כי לצורך מצוה מותר למלך למחול על כבודו. וכן פסק הרמב"ם (הלכות חגיגה פ"ג, ה"ג). קשה, במסכת סנהדרין (י"ח ע"א) מובא במשנה, כי המלך אינו חולץ ליבמתו, משום שגנאי הוא לו שיבמתו צריכה לרוק בפניו. מוסיפה המשנה: "רבי יהודה אומר: אם רצה לחלוץ - זכור לטוב". על כך אמרו לו חכמים: "אין שומעין לו". מקשה על כך הגמרא (שם י"ט ע"ב): כיצד סובר רבי יהודה שאם רצה לחלוץ זכור לטוב, והלא מלך שמחל על כבודו, אין כבודו מחול, ? עונה הגמרא: "מצוה שאני". ואילו חכמים סוברים, כי למרות המצוה - "אין שומעין לו". וכן פסק הרמב"ם (הלכות מלכים פ"ג, ה"ג).

מדוע לגבי פרשת הקהל, הכל מודים כי לצורך מצוה מותר למלך למחול על כבודו, ואילו לגבי מצות חליצה סוברים חכמים כי אין המלך רשאי למחול על כבודו. כמו כן קשה: כיצד פסק הרמב"ם כי לצורך מצות פרשת הקהל, מותר למלך למחול על כבודו, ואילו לצורך מצות חליצה, פסק הרמב"ם כי אין המלך רשאי למחול על כבודו, ? תודות לידי הגאון רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א שהגיש שאלה זו בהיכל השיעור

המלך, על אף מחילתו, מאחר שמחילתו מועלת רק למעשי עצמו, ולא למעשיהם של אחרים כלפיו. עכ"ל.

ג. והביא לתרץ הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שעמידה במקום ישיבה הינה פחיתות כבוד, אך אין בזה בזיון וגנאי - ובזה המלך יכול למחול על כבודו מפני המצוה, ולעמוד בעת קריאת התורה, ולא לשבת. מה שאין כן יריקה של אשה במעשה חליצה, הינה בזיון וגנאי גדול למלך, ואף משום המצוה אין המלך יכול למחול על כבודו, ולכן לא חולצין למלך.

ד. עוד הביא הגאון הנ"ל לתרץ שיתכן שבשביל מצות "הקהל" שהיא מצוה של רבים, יכול המלך למחול על כבודו. מה שאין כן מצות "חליצה", שהיא מצוה דיחיד, בזה אין המלך רשאי למחול על כבודו.

א. ותירצו שם בשם רבינו הגר"ש אלישיב זצ"ל, וז"ל: דוקא במצות הקהל יש ביד המלך למחול על כבודו, מפני כבוד המצוה, מאחר וכשאגריפס המלך עמד לכבוד התורה ומחל על כבודו, הוא ריבה בזה את כבוד התורה. מה שאין כן, כשיש גנאי ובזיון למלך, ואין בכך משום ריבוי כבוד לתורה, וכמו בחליצה, בזה אין המלך יכול למחול על כבודו, ואין כבודו מחול. עכ"ל.

ב. עוד תירצו וז"ל: הדין שבמקום מצוה - "מלך שמחל על כבודו, כבודו מחול", נאמר רק במקום שהבזיון נעשה על ידי המלך בעצמו, וכגון במצות הקהל, שהמלך מחליט למחול על כבודו, ולקרוא את התורה בעמידה, או אז כבודו מחול, ומחילתו מועלת למעשים שהוא עצמו עושה. אבל לגבי אדם אחר שיבוא ויבזה את המלך, בזה אין אומרים: "מלך שמחל על כבודו, כבודו מחול" - אף במקום מצוה. ולכן אין יכולה האשה לירוק בפניו של

